

వనిత

సెంటిమెంట్ల పదిహేను: 1975

వెల: ఒక రూపాయి

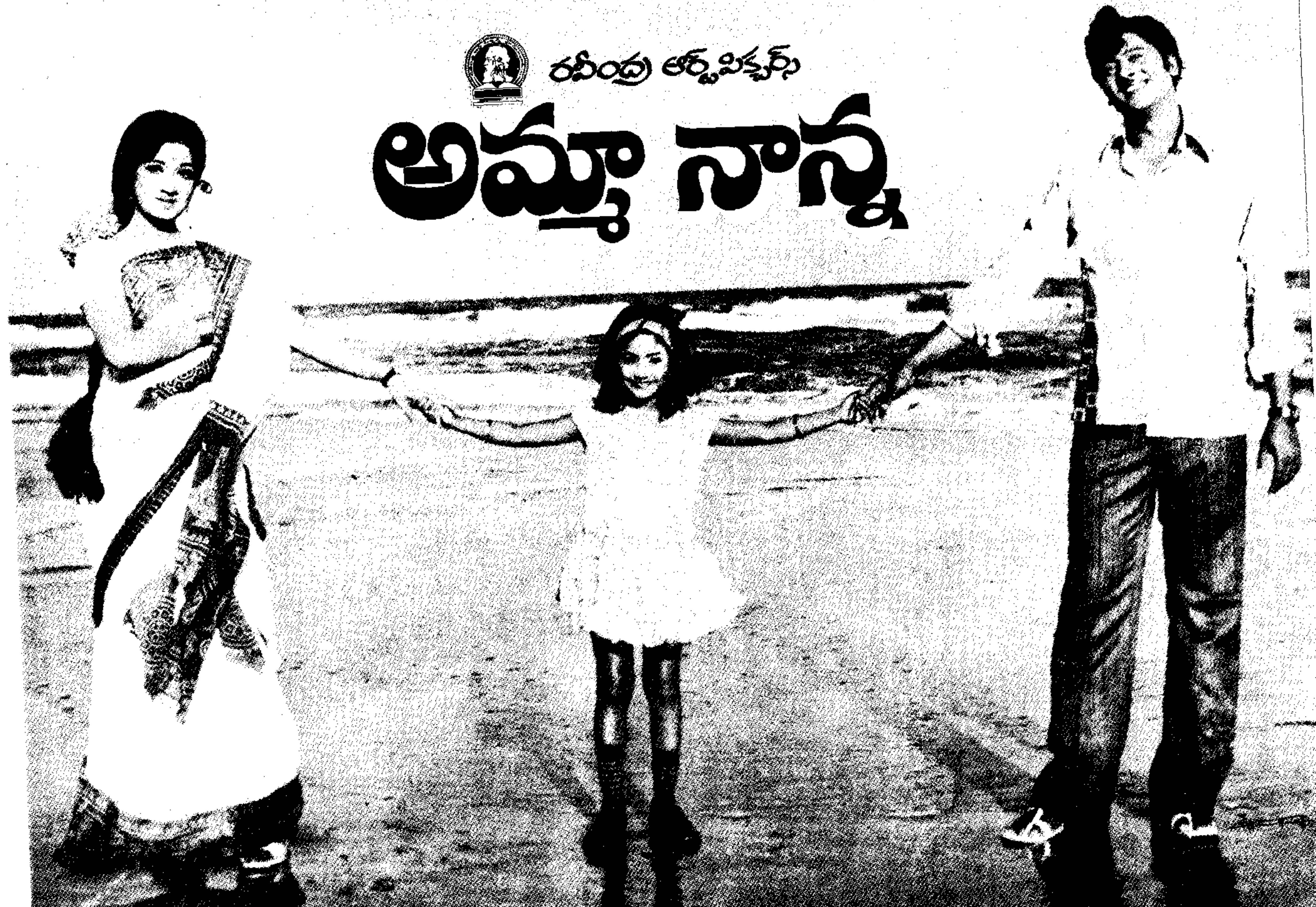

రవీంద్ర ఆర్ట్స్ థియేటర్స్

అమ్మ నాన్న

నిర్మాత: అమ్మనెడ్డి కృష్ణమూర్తి

దర్శకత్వం: టి.టెనెన్ బాబు
సంగీతం: టి.చలపతిరావు

సాంస్కృతిక శాఖ, అదనపు కలెక్టర్

అడ్మినిస్ట్రేషన్

సురేష్ ప్రొడక్షన్స్

నాగ్గూడు

ఈస్టమన్ కలర్

నిర్మాత: డి.రామానాయుడు

దర్శకత్వం: కె.బాపయ్య

ఆంధ్ర-నీడెల్: నవయుగ

స్టేజింగ్: విజయా సురేష్ పిక్చర్స్

వనిత

స్త్రీ జన పక్ష పత్రిక

సంపుటి: 1 సంచిక: 12

డిసెంబరు పదిహేను: 1975

విడి ప్రతి: ఒక రూపాయి

సం||ర చందా: ఇరవైనాలుగు రూపాయిలు

సింహళం: 0. 97 సెంట్స్

మలేసియా: 65 సెంట్స్

ముఖచిత్రం :
1975 వ సంవత్సరంలో
“మిస్ ఇండియా” గా
ఎన్నికైన వనితామణి
మీనాక్షి కుర్పాద్

అభిప్రాయాలు

ఇంతవరకు వచ్చిన ‘వనిత’ ముఖ చిత్రాలలో మన ప్రధాని ముఖ చిత్రం అద్భుతంగా వుంది. అంత చక్కటి బొమ్మవేసిన కళాకారునకు అభినందనలు తెలుపండి. అట్ట చించవలసి వస్తుందని భాని లేకపోతే పటము కట్టించుకొని వుండేదాన్ని.

—ఆర్. లింగమనేని, మద్రాసు

‘వనిత’ స్త్రీల పత్రిక. అన్ని వయసుల స్త్రీలు చదువుతారు. ఇలాటి పత్రికలో అర్థనగ్నస్త్రీల చిత్రాలు వేస్తే అవి చూసి మహిళలు సిగ్గుతో తలవంచుకోవలసివస్తుంది. కావున నవంబరు 15 వ తేదీ సంచిక వెనుకవేపు ప్రకటించినట్లుగా వేస్తూ అతివలను అవమానించవలదని మనవి.

—కాండ్యాల విజయలక్ష్మి, కోటపెల్లి.

డి. కామేశ్వరి గారి కథ “బ్రతుకు తెరువు వెతుక్కో” మా జీవితాలకు పన్నీటి జల్లు అయింది. డిగ్రీ చేత పట్టాక ఉద్యోగాలు దొరకలేదు. మరో మిత్రుని సహాయంతో పోస్ట్మెన్ మొదలు పెట్టాం. దాంతోపాటే తిట్లు, సాధింపులు, బెదిరింపులు, వేళాకోళాలు, అవహేళనలు మొదలయ్యాయి. వీటన్నిటితో విసిగిపోయిన మారు మీ పత్రికలోని కథ ఎంతో ఓదార్పు కలిగించింది అని చెప్పాలి. ఎందరి చిన్న చూపుకో గురి అయిన మేము ఓ రోజు వాళ్ళచేత “శభాష్” అనిపించుకుంటామన్న

ఈ సంచికలో మీరు చదవబోతున్న ‘అనుబంధాలు’ (16 వ పేజీ) కథను ప్రసిద్ధ వంగ రచయిత్రి శ్రీమతి అనిమాదాన రాశారు. ఆమె వంగ భాషలో మూడు నవలలు, యాభైకి పైగా కథలు రాసి, మంచి పేరు తెచ్చుకున్నారు. ఆ కథలు సాహిత్యపరంగానూ, సామాన్య వర్తకల ద్వారానూ కూడా మెప్పు పొందిన కథలు. అనిమాదాన రచనలకు సాహిత్య అకాడెమి, నేషనల్ బుక్ ట్రస్ట్ వారి గుర్తింపు లభించింది. కథలే కాకుండా ఆమె, సాహిత్యం, సంగీతం మొదలైన పలు విషయాల గురించి అనేక వ్యాసాలు కూడా రాశారు. ఆ వ్యాసాలు వివిధ పత్రికలలోనూ వస్తూ వుంటాయి. 1936 లో తూర్పు బెంగాల్ (ఇప్పటి ‘బంగాదేశ్’) లో వుట్టిన అనిమాదాన-ఇవాళ పశ్చిమ బెంగాల్ లో వున్న శ్యామ్ నగర్ అనే పూర్వో ఉపాధ్యాయునిగా పనిచేస్తున్నారు.

వచ్చే సంచికలో

ముఖచిత్రం :

కొత్త సంవత్సరానికి

స్వాగతం చెబుతున్న వనిత

చిత్రకారుడు: ప్రభాకర్

కథలు :

చేతులు కాలిన తర్వాత ....

బద్దెపూడి సుధారాణి

మానవత్వం - మనిషితత్వం

జయామోహన్

ప్రత్యేక గోష్ఠి :

ఆంధ్రప్రదేశ్ మహిళ, శిశు సంక్షేమ

శాఖామంత్రిణి లక్ష్మీదేవితో

దైర్యం మాకు ఇప్పుడిప్పుడే కలుగుతోంది.

—బాబు అండ్ బాబు పోస్ట్మెన్, కొల్లాపూర్

వనిత-స్త్రీజన పత్రిక అయినా, వారితోపాటు పురుషులలో కూడా సరికొత్త చైతన్యం తెచ్చింది; తెస్తున్నది.

—గాదే లక్ష్మమ్మ, బరంపురం-2

నవంబర్ 15వ సంచికలో వెలువడిన ‘బహుమతి కథ’ చాల బాగుంది. మీరు ప్రచురించే కొన్ని చిట్కాలు మాకు చాలా ఉపయోగకరంగా ఉంటున్నది.

—ఈశ్వరి, మొరి

డిసెంబర్ ‘1’ ‘వనిత’లో ‘మదర్ తెరెసా’ గారితో జరిపిన ఇంటర్వ్యూ మైలైట్. సర్వ కన్య యొక్క మనస్తత్వం విచిత్రంగా తోచింది. సర్వవనం. శాంతినికేతన్ల గూర్చి చక్కగా తెలిపారు. డా॥ పద్మానినిగారి ‘మనోవ్యాధికి మందుంది’ శీర్షిక, ‘పూజారిణి’ సీరియల్ అద్భుతం.

హేమ, కాకినాడ

శ్రీమతి కోడూరి (ఆరెకపూడి) కౌసల్యాదేవిగారి కలం నుండి ‘పూజారిణి’ సీరియల్ అత్యుత్తమంగా సాగుతూ మమ్మానంద పరుస్తూ వున్నది. కానీ మీరు సీరియల్ ను కొద్దిగా ప్రచురిస్తున్నారు. మీరీ విషయాన్ని గమనించెదరని ఆశిస్తున్నాను.

—యం. యస్. విజయలక్ష్మి, మదనపల్లె

'మహిషాసురమర్ధిని' నృత్య నాటిక....

వార్తలు-విశేషాలు

కుమారి రుక్మిణి భరతనాట్య ప్రదర్శన....

త్రాంబరం ఎయిర్ ఫోర్స్ స్టేషన్ ఇటీవల విర్య హించిన సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలలో-స్కాప్ట్రడన్ లీడర్ డేకుమళ్ళ సీతారామస్వామి సతీమణి శ్రీమతి క్యామల దర్శకత్వంలో 'మహిషాసుర మర్ధిని' నృత్యనాటిక ప్రదర్శించబడింది. శ్రీమతి క్యామల భరత నాట్యంలోను, కర్ణాటక సంగీతంలోనూ విశేష మైన కృషి చేస్తూ-అనేకమంది బాలికలకు భరత నాట్యంలో శిక్షణ ఇస్తున్నారు. ఆమె శిష్యురాలు కావేరీదత్, జయ, మాల, వర్ధిని, సుమిత, సునీత, అనిత, సమర్పిల్, అనుపమ, రూపీ, రూపే, అంజలి, సుధ, సీతు ఈ నృత్య నాటికలో పాల్గొన్నారు.

*

అరవింద సాహిత్య సేవా సమితి (తెనాలి) ద్వితీయ వార్షికోత్సవం సందర్భంగా-స్థానిక రచయిత్రి-డాక్టర్ కె. వి. కృష్ణకుమారికి ఇటీవల తాలూకా జూనియర్ కాలేజీలో సన్మానం జరిగింది. ఆ సందర్భంగా నిర్వాహకులు ఆమెకు 'రమ్య కథా కవయిత్రి' అన్న బిరుదును ఇచ్చి సత్కరించారు. ఆ కార్యక్రమానికి ప్రముఖ రచయిత పీరాజీ అధ్యక్షత వహించారు. రచయిత్రి మాతవ ప్రచురణ 'మిత్యాదినాలు' కథల సంపుటిని శ్రీమతి సుగుణ శంకర్ ఆవిష్కరించారు.

*

గణపవరం వంచాయతీ సమితి ఆధ్వర్యంలో ఇటీవల అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరం ఉత్సవాలు రెండు రోజులపాటు గణపవరంలో జరిగాయి. సమితి

అధ్యక్షులు జె. వెంకటరామయ్య తొలినాటి కార్యక్రమానికి అధ్యక్షత వహించారు. శ్రీమతి పి. వరలక్ష్మమ్మ వకాకావిష్కరణ చేశారు. వివిధ పోటీలలో 155 మంది గ్రామీణ వనితలు ఉత్సాహంగా పాల్గొన్నారు. పోటీలలో గెలుపొందిన వారికి రెండవ రోజు జరిగిన కార్యక్రమంలో శ్రీశకు సంక్షేమ శాఖాధికారిణి శ్రీమతి పి. రామకృష్ణమ్మ, లేడీడాక్టర్ కుమారి విజయలక్ష్మి - బహుమతి ప్రధానం చేశారు. ఆ సమావేశానికి శ్రీ సంక్షేమ శాఖాధికారిణి శ్రీమతి బి. కృపావతి అధ్యక్షత వహించారు. వృద్ధమాత, సాంఘిక సేవా పరాయణి శ్రీమతి దేవులపల్లి సత్యవతమ్మగారికి సన్మానం జరిగింది. శ్రీమతి బి. కృపావతి వందన సమర్పణ చేశారు.

*

ఆంధ్ర మహిళా సమాజం (బరంపురం) ఆధ్వర్యంలో-నవంబరు 21 వ తేదీన ప్రకాశం హాలులో అంతర్జాతీయ మహిళా దినోత్సవం జరువబడింది. ఒరిస్సా రాష్ట్ర శాసనసభ తొలి స్పీకరు - శ్రీమతి ఆదుర్తి లక్ష్మీబాయిమ్మ అధ్యక్షత వహించారు. అధ్యక్షేచ్ కుమారి పి. జగన్మోహిని ముఖ్య అతిథిగా పాల్గొన్నారు. మహిళా సమాజం కార్యదర్శి శ్రీమతి గాదె లక్ష్మీబాయిమ్మ - సభికులను ఆహ్వానించగా, కోశాధికారిణి శ్రీమతి ఇమ్మిడిశెట్టి వద్దావతి మహిళా సంవత్సరం ప్రాధాన్యతను వివరించారు. శ్రీమతి వరదా ఆకాలత వక్తలను సభికులకు పరిచయం చేశారు. అనంతరం - 'సాహిత్యం - మహిళలు', 'కుటుంబ నియంత్రణ-స్త్రీలు', 'స్త్రీలు-విద్యారంగం', 'మహిళలు - రాజకీయ చైతన్యం', 'గృహిణి -

బాధ్యతలు', 'చట్టము - స్త్రీలు,' అన్న అంశాలపై కుమారి చాగంటి తులసి, కుమారి డాక్టర్ ఎస్. మంగు, శ్రీమతి పరాహగిరి సత్యాబాయి, శ్రీమతి గాదె లక్ష్మీనరసమ్మ, శ్రీమతి ఇమ్మిడిశెట్టి వద్దావతి, కుమారి పి. జగన్మోహిని ప్రసంగాలు చేశారు.

*

నవంబరు 30వ తేదీన మద్రాసులోని రసిక రంజని సభ హాలులో కుమారి రుక్మిణి భరతనాట్య ప్రదర్శన జరిగింది. రుక్మిణి-ఎస్. రామమూర్తి, కమలగార్ల కుమార్తె; నాట్యకళాశేఖరి వద్మశ్రీ వళుపూర్ బి. రామయ్య పిళ్ళె, నాట్యకళాసామ్రాట్ వళుపూర్ ఆర్. సామ్రాట్ గార్లవద్ద ఈమె భరత నాట్యాన్ని అభ్యసించింది.

*

విశాఖపట్టణం జిల్లా అరకు పంచాయతీ సమితి-స్త్రీ-శకు సంక్షేమ శాఖాధికారిణి శ్రీమతి పి. సత్యవతి ఆధ్వర్యంలో - ప్రధాని ఇందిరా గాంధీ జన్మ దినోత్సవం స్థానిక మహిళామండలి భవనంలో జరిగింది. శ్రీమతి బి. తిరవతమ్మ ఇందిరా గాంధీ చిత్ర వటాన్ని ఆవిష్కరించారు. సభకు శ్రీమతి. పి. సుకన్యానారాయణరావు అధ్యక్షత వహించారు. గిరిజన మహిళామండలి అధ్యక్షురాలు శ్రీమతి ఎల్. పి. లక్ష్మి సభికులకు స్వాగతం చెప్పారు. శ్రీమతులు లక్ష్మి దేవరాజు, పి. సత్యవతి మొదలైనవారు ప్రసంగాలు చేశారు. ఈ సందర్భంగా జరిగిన బుర్రకథ, నాటికలు, లలిత సంగీతం-మొదలైన సాంస్కృతిక కార్యక్రమాలలో గిరిజన వనితలు, బాల బాలికలు ఉత్సాహంగా పాల్గొన్నారు.

దాసరినారాయణరావు

ఇ.రామారావు సమర్పించు శ్రీ లక్ష్మీనరసింహ ఫిలిమ్స్

నల్లం నరకం

కథావల: యం.కె.మౌళ్యయ్య, పి.యస్.భాస్కరరావు

నిర్మాణం: చిడ్డి శ్రీహరిరావు

రఘురామ్ (తారకరామ్) నవభారత్, సీతారామ్ (శ్రీవారకరామ్)

భోజమమృతం

“త్రాంటాలం వేసుకోవడం. రోజుకు ఏదెనిమిది కప్పుల కావీ తాగడం నా నిత్య కృత్యాలు” అంటుంది హాలారు భోజమ్మ. కర్ణాటక రాష్ట్రంలోని కూర్గ జిల్లాకు చెందిన మడికేరి (మెర్కూరా)లో ఉన్న భోజమ్మ వయసు 108 సంవత్సరాలు మాత్రమే :

“నేను ఇంతకాలం జీవించడానికి కారణం - ఈ ప్రాంతాలలో వీచే పరిశుభ్రమైన గాలి” అంటుంది భోజమ్మ. కూర్గ ప్రాంతాలలో ఉన్న అందరిలోనూ ఆమె ‘పెద్దది’.

కూర్గ జిల్లాలోని నిరంగిళ్ళి భోజమ్మ స్వస్థలం. ఆమె చిన్నతనమంశా ఒడిదుడుకులకూ, కష్ట నిష్ఠూరాలకూ గురయి, సాగింది. “నా చిన్న తనంలో ఒక రూపాయికి 32 కొబ్బరికాయలు కొనేవాళ్ళం. ఒకటిన్నర రూపాయికి 50 కేర్ల బియ్యం దొరికేవి. అయినా మా యింట్లో స్థితి అంత బాగా ఉండేది కాదనుకోండి. మేము కుండలు, కొబ్బరి చిప్పలు - పాత్రలుగా వాడే వాళ్ళం.” అన్నది భోజమ్మ.

భోజమ్మకు ఇవాళి రోజుల గురించి సదభి ప్రాయం లేదు. “బోలెడంత డబ్బు పట్టుకుపోయి గుప్పిళ్ళవిండా వస్తువులు తెచ్చుకొంటున్నాము. ఇండువల్ల రోజంతా పనిచేసినా కడుపునిండా తిండి తినే అదృష్టం లేదు ఇప్పటి వాళ్ళకు” అంటుంది ఆమె.

ప్రస్తుతం భోజమ్మ-మడికేరిలో బ్లాక్ డెవలప్ మెంట్ ఆఫీసులో దైవరుగా ఫనిజేస్తున్న తన మనవడు మేడూర గణపతి దగ్గర ఉన్నది. గణపతికి తన బామ్మ అంటే ఎంతో ప్రేమ. అతని కొడుకు హరీష్ రోజూ ఉదయం ముత్రవ్వకు నమస్కరించకుండా ఏ పని ప్రారంభించడు.

ఇన్ని ఏళ్ళు వచ్చినా భోజమ్మకు ఏ పని చెయ్య కుండా కూచోవడమంటే గిట్టదు. అంచేత ఆమె ఓపికగా ఇల్లు కుశ్రుంచెయ్యడం, బట్టలు ఉతకడం వంటి పనులు చేస్తూ ఉంటుంది. ఆమె వదులున్న శ్రమ చూసి మనవడు గణపతి ఆమెను అనవస రంగా శ్రమపడవద్దని తిడుతూ ఉంటాడు. అలా అతను తిట్టినప్పుడల్లా ఆమె ఇంటినుంచి ఎక్కడి కయినా వెళ్ళిపోతానని బెదిరిస్తూ వుంటుందట.

భోజమ్మకు ఈ మధ్య కంటి చూపు కాస్త దెబ్బతిన్నది. అదీకాక ఆమెకు కొద్దిగా చెవుడు కూడా వచ్చింది. “ఈ చెవిటితనం నన్నేం చెయ్య గలదు? నాకు మంచి పాటలంటే ఇష్టం. నేను రోజూ కొన్ని గంటలు నీనిహా పాటలు వింటూ గడిపేస్తాను” అంటుంది ఆమె.

పుణ్యక్షేత్రాలకు వెళ్ళిరావడం ఆమెకు ఎంతో ఇష్టం. ఈమధ్య ఆమె మడికేరినుంచి బస్సులో ప్రయాణించేసి ‘ధర్మస్థల’ కు వెళ్ళి వచ్చింది.

“నేను ఎక్కువ ఆహారం తినలేను. బాగా తక్కువగానే తింటాను. బహుశా అదికూడా నేను ఇంతకాలం బతకడానికి కారణమేమో!” అని మరో అభిప్రాయం వెలిబుచ్చింది భోజమ్మ.

“మా బామ్మ మా యింటి వెలుగు” అంటాడు ఆమె మనవడు.

భోజమ్మ ఇప్పటికీ నిటారుగా నిలబడగలడు. ఆమె ఉతకకర్ర పట్టుకుని తీవిగా వదుస్తూ ఉంటే చూసినవాళ్ళు ఆమెకు 108 ఏళ్ళు అంటే నమ్మలేరు :

శ్రీమతి లక్ష్మీ రఘుకొమ్మ తో నా స్వస్థి

- ఉషారాణి భాటియా

అది జరిగి చాలా సంవత్సరాలయింది. మన దేశానికి స్వాతంత్ర్యం రావేడు ఇంకా. ఆ అమ్మాయి కప్పుడు వదహారేళ్ళు. ఆ వూరు మదనపల్లి. చాలా మంది అమ్మాయిలు చదువుకునేందుకు ఈ చిన్న ఆడపిల్లల స్కూలుకి వెళ్ళేవారు. కొందరు భాగ్యవంతుల బిడ్డలు. కొందరు మర్యాద తరగతికి చెందినవారు. ఆ అమ్మాయి మొదటి తరగతికి చెందినది. ఇంట్లో-స్కూలులో ఏ కొరత లేదు. కానీ ఆ నడుపాయాలు, స్కూలు-వాటన్నిటినీ అదిగమించి ఆ చిన్నారి మనసు దేనికోసమో వెతకసాగింది. ఏదో ఊహకందని ఆదర్శం కోసరం ఆ లేత హృదయం తహతహ లాడింది. ఆ సమయంలోనే మార్గరెడ్ కళిన్సు బహిరంగ సభలలో చేసిన ఉద్బోధ, పిలుపు ఆమె మనసులో చెరగని ముద్ర వేశాయి. అఖిల భారత మహిళా సంఘం కార్యదర్శి శ్రీమతి కమలాదేవి చటోపాధ్యాయ, కళిన్సు ఆ పిల్లని ఎంతో ప్రభావితం చేశారు. ఆ వదహారేళ్ళ బాలిక వయోజన విద్య

గరపేందుకు వారి అడుగు జాడల్ని అనుసరించింది. ఆ నాడు చిగురించిన ఆ నేవా తత్పరత, ఉత్సాహం, పట్టుదల ఈ నాటికీ ఆమెలో చెక్కు చెదరలేదు.

కాలంతోబాటు ఆమె ఎన్నుకున్న బాట విస్తృతమైంది. బాటకి ఇరువైపులా పచ్చని ఆకులు, చెట్లు తలలెత్తాయి. పూలు పూశాయి. కానీ గమ్యస్థానం ఇంకా చాలా దూరం వుంది. బహుశా ఆమెలో కలిగిన, ఆ ప్రేరణ యింకా ఆసంతృప్తితో కలిగి, ఎంతోకాలం గడిస్తేగానీ గమ్యస్థానం చేరుకోలేమేమో!

దేశ విదేశాలలో ప్రత్యేకమన్ననలు, పురస్కారాలు అందుకున్న శ్రీమతి లక్ష్మీరఘుకొమ్మ గురించి ప్రజానాభ్యుదయానికి ఆమె నడుపుతున్న కార్యక్రమాలని గురించి వేరే చెప్పనవసరం లేదు. రచయిత్రిగా, స్వచ్ఛంద సంఘసేవకురాలిగా, కార్యకర్తగా అనేక సంవత్సరాల అనుభవం గడించిన శ్రీమతి రఘుకొమ్మ తోటి సోదరీమణుల్ని

గురించి ఏం అభిప్రాయ పడుతున్నారు? ఆమె భావాలు, సలహాలు ఏమిటి? అనుభవాలేమిటి?

“అఖిలభారత మహిళా సంఘం తరపున, స్వచ్ఛందసేవకురాలిగా మనదేశంలో నేను అడుగు పెట్టని వూరు, పల్లె లేవు. విద్యావంతులయిన స్త్రీల కంటే నిరక్షరాస్యులైన వల్లె స్త్రీలే కుచి. శుభ్రత విషయాల్లో ఎక్కువ శ్రద్ధ కనబరచటం నన్ను ఆశ్చర్యంలో ముంచింది. పట్నాలలో కుష్క అలంకరణలకి, దాంబికాలకే ఎక్కువ ప్రాముఖ్యం ఇస్తున్నారు” అంటారు ఆమె. అంతేకాదు: భారతీయ ప్రతినిధిగా దాదాపు ప్రపంచ మొత్తం పర్యటించి, విదేశ స్త్రీలని గమనించిన ఆమె భారత స్త్రీల త్యాగబుద్ధి, సహన శీలతలని ప్రత్యేకంగా కొనియాడారు. ఈ గుణగణాలే మన సోదరీమణులు తమ కుటుంబాలని చక్కదిద్దుకునేందుకు, దేశాన్ని ముందుకి నడిపేందుకు తోడ్పడగలవని ఆశిస్తున్నారు.

“వారికి తెలివికేటలు, కొద్దిపాటి విద్యార్హతలు వుంటాయి. అర్థిక పరిస్థితులు ఎంతో క్లిష్టతరంగా

రూపొందుతాయి. కానీ గృహకృత్యాలు, శిశుపోషణ వారిని బైటికి వెళ్ళి ఉద్యోగాలు చేయనీయవు. ఈ నాడు పట్నాలలో మధ్యతరగతి కుటుంబీకుల్ని ఎదుర్కొంటున్న ఈ సమస్య నేను ఎరుగుదును. కానీ వారిపట్ల నాకు అంత సానుభూతిలేదు. పారి క్రామికంగా వృద్ధిచెందని మనదేశం విదేశాలలో లాగ ప్రీలకి కొద్దికాలం మటుకు చేసే పనులు ఎలా కల్పించగలదు? కుట్టుపని, అద్దకం-ఇలాంటివి వారు ఎందుకు ప్రారంభించకూడదు? సాహసం రోపించటం మాట అటుంచి, వీరికి జంకు, అలసత్వం జాడ్యాలు. ఈ రెండూ నశిస్తేగానీ వాళ్ళు దాగుపడరు" అన్నారు శ్రీమతి రఘురామ్.

ఈ మాటమీదే ఆమె అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరం గురించి కొంత ముచ్చటించారు.

"ప్రీలు 19 శతం మటుకే అక్షరాస్యమైన మన దేశంలో ఈ సంవత్సరపు కార్యక్రమాలు కొంత ఆలోచన రేకెత్తించాయి. అంటే, ప్రీలు తమ స్థానాన్ని, హక్కుల్ని గుర్తించడం ఆరంభించారు. ఉద్యోగాలలో వున్న అనేకమంది ప్రీలకి ప్రయోజనం లభించాయి. ఉదాహరణకి, శ్రీమతి పప్పు క్యామల ప్రభుత్వంచే అటార్నీ జనరల్ గా నియమితమవటం గమనించ తగ్గది. ఆంధ్ర, మహారాష్ట్ర, పంజాబు, హిమాచల ప్రదేశ్ లలో చురుగ్గా కార్యక్రమం కొనసాగుతోంది. కేరళ ప్రభుత్వం ప్రీలు 500 పరిశ్రమలు ప్రారంభించేందుకు సహకరిస్తానని వాగ్దానమిచ్చింది.

ఇవన్నీ చాలా ఆనందించతగ్గ విషయాలు. కానీ మన ప్రీలలో అలసత్వం, జంకు నశిస్తేగానీ ఈ కార్యక్రమాలు, ప్రణాళికలు సఫలంకావు. ప్రయాణానికి ప్రత్యేక సీట్లు, ఈ సదుపాయాలు, ఆ సౌకర్యాలు కావాలంటూ ఘోషించే బదులు తమ కోసం కల్పించబడ్డ అవకాశాలని ప్రీలు సర్దినియోగం చేసుకోవాలి. స్వప్రయత్నం, సహకారంలేకుండా, నిత్యం పైనుంచి ఏవో శక్తులు ఊడిపడి తమని ముందుకి నెట్టాలి అని కాళ్ళు జాపుకు కూర్చునేవారికి ప్రభుత్వం ఎంతని సహాయం చేయగలదు? మహిళా ప్రధాన మంత్రి మటుకు ఏం చేయగలదు?"

"మాకు ప్రత్యేక అధికారాలు, సదుపాయాలు కావాలి అనేవారికంటే మాకు ప్రత్యేక అవకాశాలు

కావాలి అని అడిగే ప్రీలపట్ల నాకు ఎక్కువ సానుభూతి. నా వృద్ధకంలో హరిజనులయినా సరే, నిమ్మజాతులైనా సరే, ప్రీలయినా సరే, మేము కూపస్థమందుకాల్లాగా యిలాగే అజ్ఞానంలో బద్ధకంగా వుంటాము అంటూ, అధికారాలు కోరటం మినహా మరేవిధమైన చురుకుదనం కనబరచని వారికి తక్షణం సహకారం నిలిపివేయాలి," అన్నారు శ్రీమతి రఘురామ్.

వరకట్నంలాటి సాంఘిక దురాచారాల్ని గురించి ఆమె భావాలు వేరుగా వున్నాయి. వాస్తవానికి కట్నం నిర్మూలించాలనే కోరిక మన సంఘంలో ఎవరికీ లేదు. అటు తల్లితండ్రులు వీటిని ప్రోత్సహిస్తున్నారు. ఇటు అమ్మాయిలు వైవాహిక జీవితాన్ని డబ్బు నుంచి విడదీసి ఆలోచించలేకుండా వున్నారు. ఉన్నత విలువలు నశించి భౌతికసంపద జీవితంలో ప్రధానమయిన మన ప్రస్తుత సంఘంలో ఈ సమస్య త్వరితంగా పరిష్కారం కాలేదు. చట్టాలని, నిర్బంధనలని, శిక్షలని ఎంత బెదిరించి కట్టుదిట్టం చేసినా, ఈ యివ్వటం, పుచ్చుకోవటం దొంగచాటుగా సాగుతూనే వుంటాయి-అంటారు ఆమె.

పత్రికా సంపాదకురాలిగా, రచయిత్రిగా పాతికేళ్ళ క్రితమే పేరెన్నికగన్న శ్రీమతి రఘురామ్ మన ప్రస్తుత సాహిత్యాన్ని గురించి ఏమంటారు? రచయిత్రుల్ని గురించి ప్రత్యేకం ఏం భావిస్తున్నారు?....

"చాలామంది రచయిత్రులే వున్నారు. చాలా చాలా రాస్తున్నారు. కానీ ఆందులో ఎన్ని స్వంత రచనలు, ఎన్ని మారుపేరున వస్తున్నవి స్పష్టంగా తెలియదు" అంటూ భావగర్భితంగా నవ్వాడు. "ఎంతగా రాస్తున్నా ఆందులో ప్రయోజనాత్మక రచనలు చాలా తక్కువ" అంటూ వాపోయారు. "వివాదాస్పదమైన ఒక విషయాన్ని రచయిత్రులు ప్రారంభించగలరు గానీ ఆచరణ యోగ్యమైన పరిష్కార మార్గం సూచించలేకుండా వున్నారు. శక్తివంతమైన కలం చేతబట్టి, సాటి సోదరీమణులకి ఉపకరించి, ఆలోచింపజేసే రచనలు ఇంకారాలేదు. అంతేందుకు-నిత్య జీవితంలో ఉపయోగపడే చిన్న చిన్న అంశాలపై శాస్త్రీయ

పద్ధతిలో వివరించే రచనలు మనకి ఏవి?" అని ప్రశ్నించారు శ్రీమతి రఘురామ్.

ప్రస్తుతం శ్రీమతి రఘురామ్ ఇంగ్లీషులోనే ఎక్కువగా రచన చేస్తున్నారు. అంతర్జాతీయ మహిళా సంవత్సరాన్ని పురస్కరించుకుని నలభై ఎనిమిది వ్యాసాలు వివిధ ఆంగ్ల పత్రికలలో ప్రచురించారు. "వ్యభిచారం" మీద ఈమె రాసిన పుస్తకం (ఇంగ్లీషు) ప్రస్తుతం ముద్రణలో వుంది. ప్రజానాభ్యుదయ కార్యక్రమంలో రోజుకి పద్దెనిమిది గంటలు నిర్విరామంగా కృషిచేస్తున్న తమకి రచనా వ్యాసంగానికి వ్యవధి దొరకటం లేదంటూ విచారించారు శ్రీమతి రఘురామ్.

స్వచ్ఛంద సంఘ సేవలో పాతికేళ్ళ అనుభవం, ఆంధ్ర మహిళా సభలాటి ప్రముఖ సంస్థలతో సన్నిహిత సంబంధం, ప్రస్తుతం అంతర్జాతీయ మహిళా సంస్థలతో కార్యకర్తగా ప్రవేశం గల శ్రీమతి రఘురామ్ ఈ నాటి సంఘ సంజ్ఞేమ కృషి గురించి ఇలా అన్నారు. "డా. దుర్గాబాయి దేశముఖ్ లాటి స్వచ్ఛంద సేవికలు దేశం మొత్తం మీద సంఘ సేవలో ఒక ఉప్పెనలాటిది తీసుకువచ్చారంటే, అదొక గాథ. అలాటి సేవా తత్పరత, నలుగుర్ని సంఘటిత పరచి సంస్థలు నెలకొల్పే కార్యదక్షత ఈ నాడు ఎలా వస్తాయి? ఈ రోజు శిక్షిత సంఘ సేవికలు పట్టాలు పొందుతున్నారు. గడియారం వంక చూస్తూ పనిచేస్తున్నారు. చేస్తున్న పనిలో పూర్తిగా లీనమవటం, ఫలితాలు పొందటంలో ఒక ఆనందం, గర్వం కూన్యమయితే సంఘసేవలాటి రంగం ఏమవుతుంది? నా అనుభవంలో ఇంతవరకు స్వచ్ఛంద సేవికలకంటే శిక్షిత సేవికలు మెరుగనివించుకున్న సందర్భం ఒక్కటి ఎదురవలేదు" అంటూ పెదవి విరిచారు శ్రీమతి రఘురామ్.

గడియారం నాలుగున్నర చూపిస్తోంది. ఆమె కోసరం బైట చాలామంది వేచి వున్నారు. రెండు కోట్ల రూపాయల వ్యయంతో ఢిల్లీలో నిర్మితమవుతున్న అఖిల భారత మహిళా సంఘ భవనం, దాని వివిధ కార్యక్రమాలతో నిమిషం తీరికలేని శ్రీమతి రఘురామ్ నాతో ఓ అయిదు నిమిషాలు గడిపినందుకు ధన్యవాదాలర్పిస్తూ 'వెళ్ళొస్తా'నని లేచి నిలబడ్డాను. *

మన ప్రబంధనాయకలలో ఎందరో భీతహరిణే ఓణలు, ఆకర్ణంత విశాలలోచనలూ ఇలా ఒళ్ళంత కళ్ళున్నవాళ్ళు ఎందరో కనిపిస్తారు. ఇప్పుడు కాలంతోబాటు వనితలూ మారటంతో అందం కళ్ళద్వారానే కాక కళ్ళజోళ్ళద్వారా కూడా రావచ్చుననే అభిప్రాయం ఏర్పడింది.

ఒకప్పుడు సులోచనలు పెట్టుకుంటే అది జబ్బులు గుర్తుగా ఉండేది. వాలుచూపుల గురించి, చూపుతూపుల గురించి కవితలల్లిన కవులు కళ్ళ జోడు పెట్టుకున్న అమ్మాయిల గురించి చివరికి కంద పద్యమన్నా చెప్పలేదు. అయితే కళ్ళజోడు మాత్రం 'కానా నేను కవితకర్త' అని విచారిస్తూ కూచోలేదు; కాలం కలిసిరాకపోతుందా అనుకుని అదనుకోసం ఎదురుచూచి అమాంతం 'ఆధునికత'కు గుర్తుగా పాషన్ గా కళ్ళమీది కెక్కి కూచుంది.

ఇవాళ కళ్ళజోడు పెట్టుకోవడం అనారోగ్యానికి గుర్తుకాదు; ఆరోగ్యానికి, అందానికి కూడా గుర్తే!

అయితే పాత రోజులలో కళ్ళజోళ్ళన్నీ ఒకే విధంగా ఉండేవి. ఇవాళ సులోచనలు రకరకాల రంగులలో కనిపించి కనువిందు చేస్తున్నాయి.

ఆ మాటకువస్తే సూర్యరశ్మి కళ్ళమీద సూటిగా పడకుండా, కళ్ళను కాపాడుకోవడం చాలా అవసరం. అంచేత వీలున్న వాళ్ళందరూ 'చలువ కళ్ళజోళ్ళు' (దీన్నే సన్ గ్లాసెస్ అని కొందరూ కూలింగ్ గ్లాసెస్ అని మరికొందరూ, గాగుల్స్ అని ఇంకొందరూ అంటుంటారు) పెట్టుకోవడం ఎంతయినా మంచిది. కాస్త బలహీనమైన దృష్టి గలవారు తమకు సరిపోయే నెంబర్లున్న సన్ గ్లాసెస్ వాడడం మంచిది. అయితే సన్ గ్లాసెస్ ధరించే ముందు కళ్ళ స్పెషలిస్టును సంప్రతించడం అవసరం. బజారులో చౌకగా రకరకాల కళ్ళజోళ్ళు దొరుకుతాయి. వాటిని కొని పెట్టుకోవడం లేని జబ్బులను కొనితెచ్చుకోవడమే అవుతుంది!

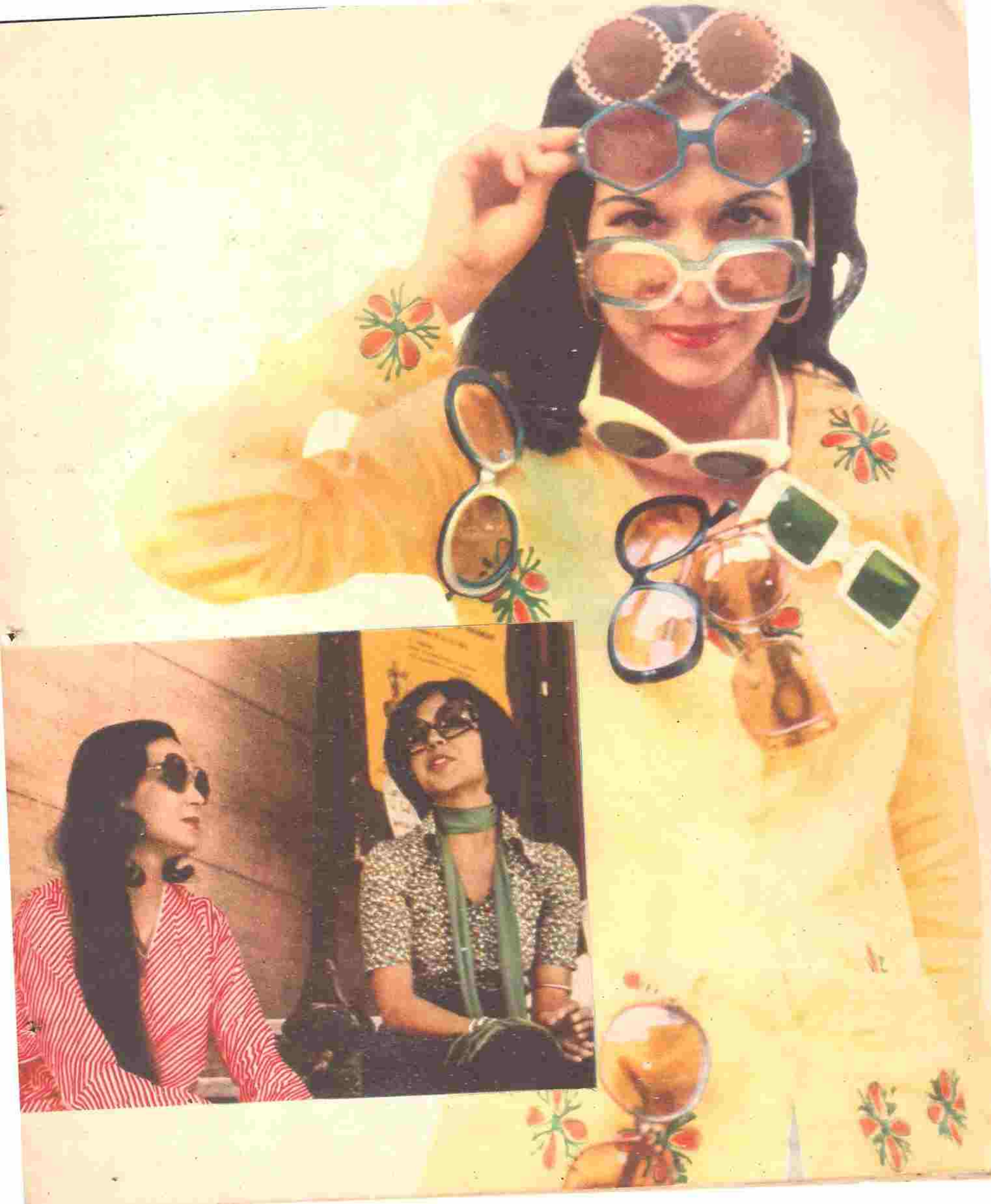
కళ్ళజోళ్ళు కొనేముందుకూడా పాటించవలసిన సూచనలు కొన్ని ఉన్నాయి. ఏదో 'వెడతాం.

కొంటాం - పెట్టుకుంటాం' అన్నట్టు కళ్ళజోళ్ళ విషయంలో నిర్ణయాలు చెయ్యకూడదు. పేరుకు కళ్ళజోళ్ళే అయినా, వీటి ప్రభావం మాత్రం ముఖంమీదే ఎక్కువగా ఉంటాయి. అంతకు ముందుదాకా 'సుందరి'గా చలామణి అయిన ఆమెకూడా ముఖానికి సరిపడని కళ్ళజోడు ధరిస్తే పెద్ద ఇబ్బంది పడకుండానే 'అనాకారి' అయిపో గలదు!

కళ్ళజోడుకూ ముఖం ఆ కృత్రికీ ఎంతో సంబంధం ఉంది. గుండ్రని ముఖం కలవారు చదరంగా ఉండే ఫ్రేములుగల కళ్ళజోడు ధరిస్తే బావుంటుంది. అయితే అది సుదురునూ, చెంపలనూ కప్పేలా ఉండ కూడదు. కాస్త పొడవుగా ఉన్న ముఖం కలవారు చిన్న కాములూ, కిందికి ఉండే బ్రిడ్జి (రెండు అద్దాలను కలుపుతూ ముక్కు మీద

సీతాకోక చిలుక ముగ్గు

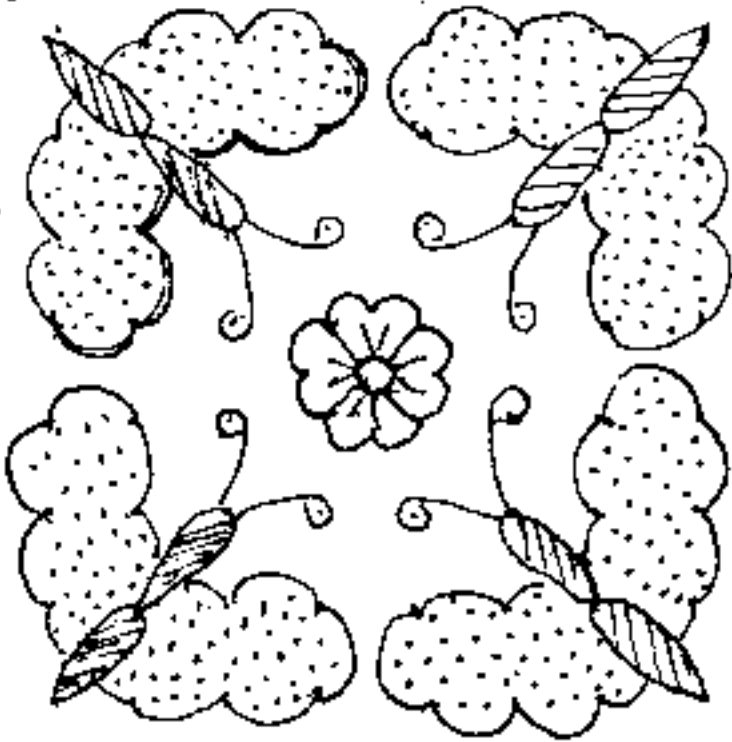
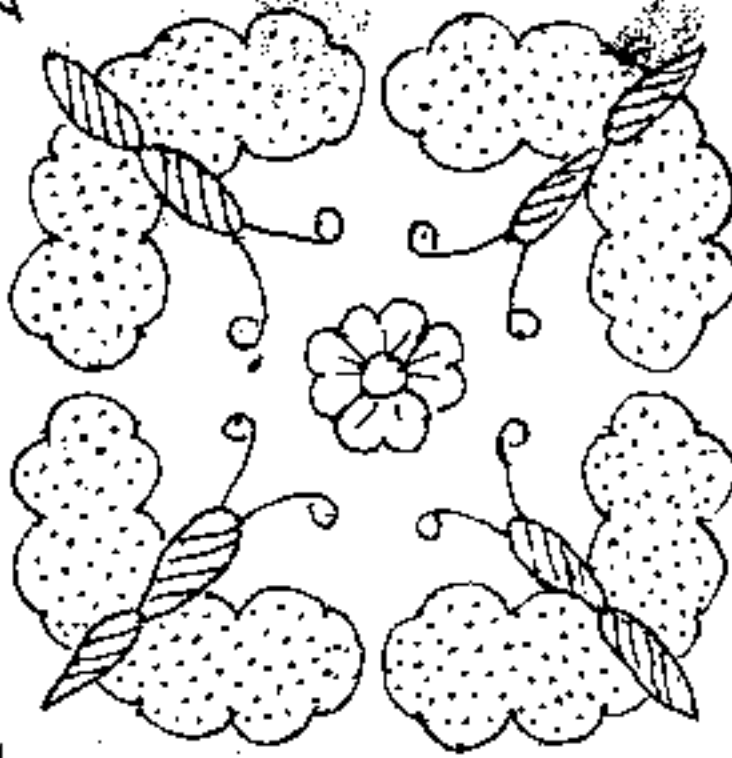
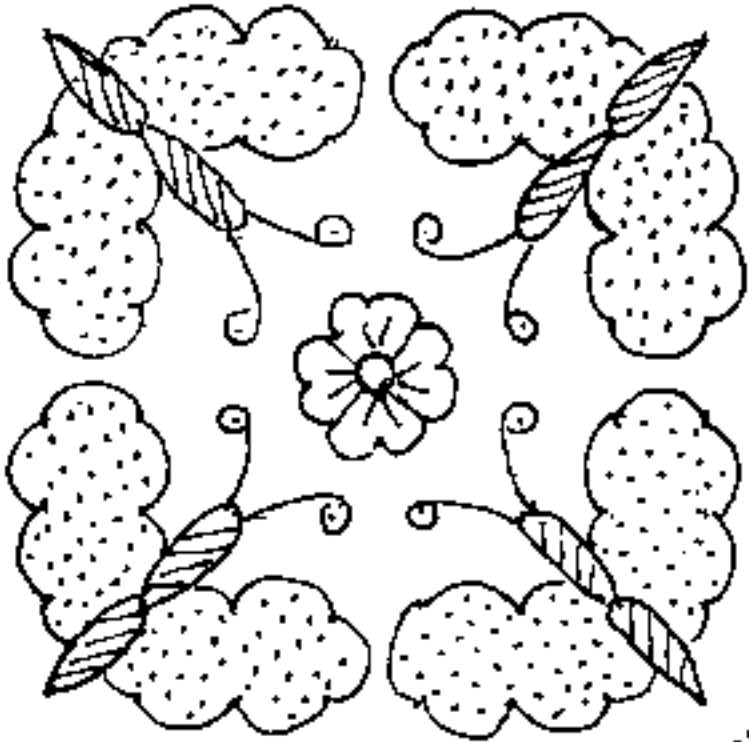
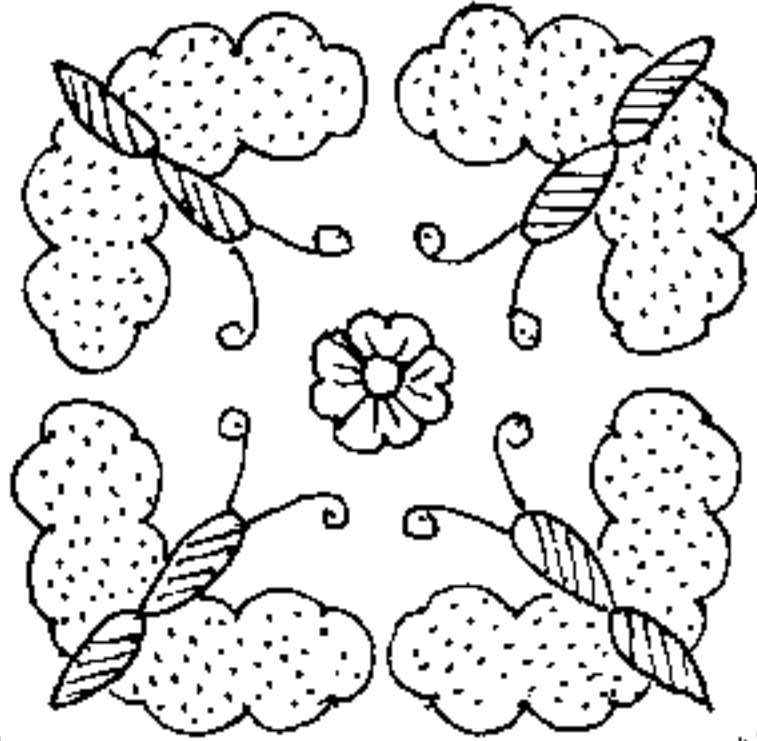
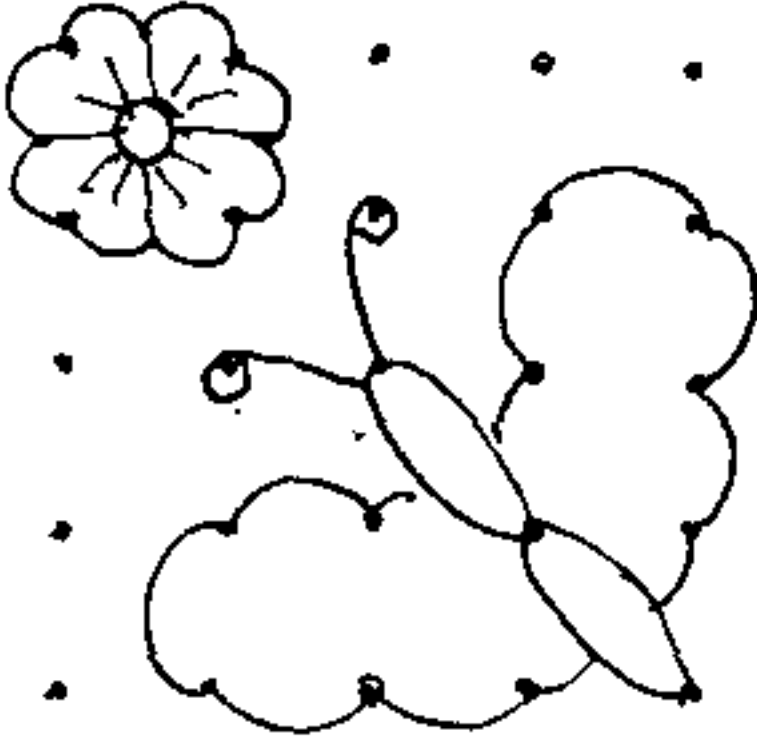
'సీతాకోక చిలుక'లా ఉంది అంటే అందంగా, ఆకర్షణీయంగా ఉన్నట్టు అర్థం! అలాగే 'సీతాకోక చిలుక ముగ్గు' కూడా అందంగా, ఆకర్షణీయంగా ఉంటుంది. పండగ రోజుల్లోనూ, శుభకార్యాలు చేసే రోజుల్లోనూ అందాలు చిందే ఈ ముగ్గుతో ఇళ్ళను అలంకరిస్తే ఎంతో బావుంటుంది. ఈ ముగ్గు వెయ్యటం చాలా తేలిక.

ఈ ముగ్గు ఎలా వెయ్యాలంటే—

మొదట ప్రతి చుక్క ముందూ సమాన దూరం ఉండేలా చూచుకొని 8 చుక్కలు ఒక వరుసలో ఉంచాలి. అలా 8 వరుసల్లో చుక్కలు ఉంచాలి. ఆ చుక్కల మధ్య — అంటే మధ్య నాలుగు చుక్కలు కలిపే చోట ఒక పువ్వును గీచుకోవాలి.

ఆ తర్వాత ప్రతిమూలా చిత్రం-1 లో చూపినట్టు సీతాకోకచిలుకను గీయాలి. ఇలా నాలుగు మూలల్లోనూ గీస్తే ముగ్గు పూర్తవుతుంది. ముగ్గు వేసే చోటు చిన్నదయితే ఇంతటితో ఆపేయవచ్చు. బాగా చోటు ఉంటే మాత్రం చిత్రం-2 లో చూపినట్టు నాలుగువైపులా ఈ ముగ్గులు గీస్తే బావుంటుంది.

సీతాకోక చిలుక అంచును ముగ్గు పిండితోనూ, దాని లోపలి చుక్కలను తక్కిన రంగులతోనూ అలంకరిస్తే ఈ ముగ్గు మరింత అందంగా కనిపిస్తుంది.

అనే భాగం) ఉండే గుండ్రని కళ్ళజోళ్ళు వాడితే బావుంటుంది. చిన్నదిగా, చప్పటగా ఉండే ముఖం కలవారు గుండ్రంగా ఉండే కళ్ళజోళ్ళు ఉపయోగిస్తే ముఖం మరింత ఆకర్షణీయంగా కనిపిస్తుంది. ముఖం కోలగా ఉంటే ఎటువంటి కళ్ళజోడైనా సరిపోతుంది. ముక్కు చిన్నది ఉంది కదా అని విచారించేవారు కాస్త ఎత్తుగా ఉండే బ్రిడ్జిగల కళ్ళజోడు వాడితే మంచి ఫలితం ఉంటుంది. ముక్కు మరి పెద్దదిగా ఉంటే అని ఆందోళన పడేవారు కిందికి ఉండే బ్రిడ్జిగల కళ్ళజోళ్ళు వాడితే ప్రయోజనం కనిపిస్తుంది :

ముఖ్యంగా పాటించవలసిన మరో నూచన కూడా ఉంది. ముఖం చిన్నదిగా ఉంటే పెద్ద కళ్ళజోళ్ళు వాడకూడదు. అలాగే పెద్ద ముఖాలు కల యువతులు పెద్దవిగా ఉండే ఫ్రేములు గల పెద్ద కళ్ళద్దాలను వాడాలి. చిన్నా పెద్దా ముఖాలు కలవాళ్ళు ఎవరైనా మందంగా ఉండే ఫ్రేములు గల అద్దాలు వాడకుండా ఉంటే మంచిది.

అందం పట్లా ఆకర్షణీయంగా కనిపించడం పట్లా ఆసక్తి గల యువతులూ, ఉద్యోగాలు చేస్తున్న స్త్రీలూ తాము ధరించే దుస్తుల రంగులతో సరిపోయే రంగుల కళ్ళజోళ్ళు ధరించవచ్చు. ఇందుకు తగ్గట్టు రంగురంగుల అద్దాలు బజారులో దొరుకుతాయి. అయితే అన్ని రకాల రంగులకూ 'మాచ్' అయ్యేలా ఉండే తటస్థమైన రంగుల అద్దాలు ఎన్నుకోవడం మంచిది.

కళ్ళజోళ్ళు కొనేముందు అవి వేసుకున్నప్పుడు మరీ వదులుగానూ, మరీ బిగువుగానూ ఉండకుండా జాగ్రత్తపడాలి. కళ్ళజోళ్ళు వదులుగా ఉంటే వంగినప్పుడు కింద పడి పాడవుతాయి; బిగువుగా ఉంటే తల నొప్పి కలిగిస్తాయి.

దృష్టిలోపం ఉన్నందువల్ల కళ్ళజోళ్ళు ధరించే వారు మాత్రం కళ్ళ అలంకరణ గురించి కొంచెం జాగ్రత్త తీసుకోవాలి. కొన్నిరకాల అద్దాలు కళ్ళను పెద్దవిగా చూపుతాయి. అలాటి వాళ్ళు 'ఐషాడో'ను తక్కువగా వాడి కంటి మేకప్ ను తక్కువగా చేసుకోవాలి. సన్నని 'ఐలై నర్'ను, మస్కరాను ఉపయోగించి కంటి రెప్ప వెంట్రుకలను మీదికి మళ్ళించి దిద్దుకోవడం వల్ల దృష్టి మరింత ప్రకాశవంతంగా ఉంటుంది.

అలా ఎలాంటి కళ్ళకు అలాంటి కళ్ళజోళ్ళు వాడి, మరింత అందంగా కనిపించడంలో తప్పేమీ ఉండదు : *

ఆరోగ్యమాత వేళాంగణ్ణి

సాధారణంగా ఒక మతానికి చెందినవారు తమ మతానికి సంబంధించిన పుణ్యక్షేత్రాలకే వెళుతుంటారు. అన్ని మతాల వారూ వెళ్ళే పుణ్యక్షేత్రాలు అరుదుగా ఉంటాయి, అందులోనూ అన్ని మతాల వారినీ ఆకర్షించే దేవతామూర్తులు మరీ అరుదు, అలా తమిళనాడులోని వేళాంగణ్ణి గ్రామంలో వెలసిన 'ఆరోగ్యమాత' అపురూపమైన దేవత అంటుంటారు.

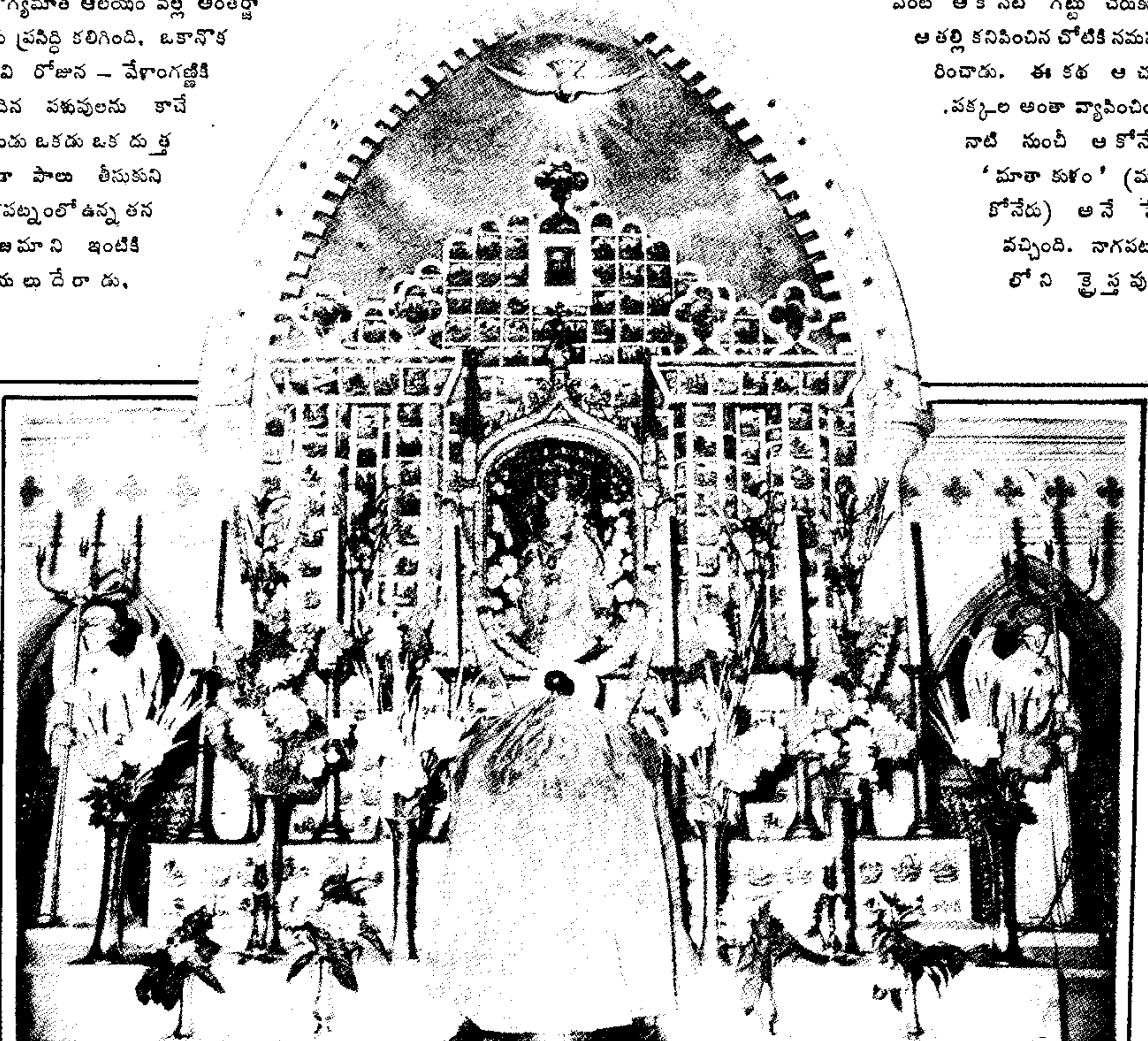
వేళాంగణ్ణి-తంజావూరు జిల్లాలో నాగపట్టణానికి దక్షిణాన 8 కిలోమీటర్ల (5 మైళ్ళు) దూరాన ఉన్న చిన్న గ్రామం. ఆ గ్రామానికి ఆరోగ్యమాత ఆలయం వల్ల అంతర్జాతీయ ప్రసిద్ధి కలిగింది. ఒకానొక వేసవి రోజున - వేళాంగణ్ణికి చెందిన పశువులను కాచే బాలుడు ఒకడు ఒక దుత్తరినిండా పాలు తీసుకుని నాగపట్నంలో ఉన్న తన యజమాని ఇంటికి బయలుదేరాడు.

దారిలో ఒక కోనేటి వక్కనున్న పెద్ద మర్రిచెట్టుకింద ఆ పాల దుత్తను పెట్టి, కోనేట్లో కాళ్ళు చేతులూ కడుక్కుని వచ్చి చెట్టుకింద పడుకున్నాడు. కాసేపట్లో అతనికి కునుకు వట్టింది. అంతలో అతని ముందు అద్భుతమైన తేజస్సుతో వెలిగిపోతూ ఉన్న ఒక స్త్రీ కనిపించింది. ఆమె తనలాగే వెలిగిపోతున్న ఒక చంటి పిల్లవాణ్ణి ఎత్తుకుని ఉంది. ఆ పశువుల కాపరి ఈ దృశ్యం

చూచి అదిరిపడ్డాడు. అతనికి ఒకరకమైన దిగ్భ్రమ కలిగింది. అంతలో ఆ స్త్రీ చిరునవ్వునవ్వి పిల్లవాడికోసం పాలు కొద్దిగా ఇమ్మని అడిగింది. పశువుల కాపరి కాదనకుండా ఆమెకు పాలు ఇచ్చాడు. ఆ తర్వాత ఆ తల్లి, పిల్లవాడు మెరుపులా మాయమయ్యారు.

పశువుల కాపరి అక్కడనుంచి ఒక్క పరుగున నాగపట్నం చేరి, తన యజమానికి జరిగిన సంగతి చెప్పాడు. కాని దుత్తలో మాత్రం పాలు ఏ మాత్రం తగ్గకుండా నిండుగా ఉన్నాయి.

ఆ తర్వాత ఆ యజమాని ఆ అబ్బాయి వెంట ఆ కోనేటి గట్టు చేరుకుని, అతల్లి కనిపించిన చోటికి నమస్కరించాడు. ఈ కథ ఆ చుట్టూ పక్కల అంతా వ్యాపించింది. నాటి నుంచీ ఆ కోనేటికి 'మాతా కుళం' (మాత కోనేడు) అనే పేరు వచ్చింది. నాగపట్నంలోని క్రైస్తవులు

అసంఖ్యాక పరితల కోరిక ప్రకారం—'వనిత'లో 'స్నేహపీఠం' పేరిట 'కలం స్నేహం' శీర్షికను ఆరంభిస్తున్నందుకు సంతోషిస్తున్నాము. ఒకే అభిరుచులు, అభిప్రాయాలూ గల వ్యక్తులు, పోస్ట్ ద్వారా స్నేహితులుగా మారడానికి ఈ శీర్షిక దోహదం చేస్తుంది. 'వనిత' పాఠకులు తమ అభిరుచులను, అలవాట్లనూ, వ్యాపకాలనూ పూర్తి చిరునామాతో రాసి, మాకు పంపితే, ఆ విషయాలు 'వనిత'లో వేస్తాము. ఎన్నో భావాలు, విషయాలు, ఒకరికొకరు తెలియజేసుకోడానికి, కొత్త స్నేహితులను సంపాదించి పెట్టడానికి ఈ శీర్షిక సహాయపడగలదు.

ఈ శీర్షికలో పాల్గొనదలచిన వనితలు వెంటనే తమ వివరాలను మాకు పంపగోరుతున్నాము. అవి కవర్లోనే పంపితే సౌకర్యంగా వుంటుంది. అలాగే ఆ కవరు పైన 'స్నేహ పీఠం శీర్షికకు' అని రాయడం కూడా మరిచిపోవద్దు. ఈ శీర్షిక కేవలం వనితలకేనన్న విషయం వేరుగా రాయవలసిన అవసరంలేదనుకుంటాము... [వ. సె]

ఆ తల్లీ, పిల్లవాడు—మేరీమాత, ఏనుక్రీస్తు అయి ఉంటారని ఊహించారు.

వేళాంగణ్ణి మాత ఉనికి గురించి భక్తులు చెప్పుకునే కథలలో ఇది ఒకటి.

ఆ తర్వాత 16 వ శతాబ్దంలో ఆరోగ్యమాత మరో లీల చూపిందని భక్తులు అంటారు. వేళాంగణ్ణిలోని ఒక పేద వితంతువు కుంటివాడైన తన కొడుకును ఒక మర్రి చెట్టు కింద కూచో పెట్టి మజ్జిగ వ్యాపారం చేయిస్తూ ఉండేది. ఒక పేసవి రోజున అతని ముందు పిల్లవాణ్ణి ఎత్తు కున్న శ్రీ ఒకామె నిలబడింది. ఆమె మజ్జిగ కావాలని అడిగింది. కుంటి పిల్లవాడు ఆమె అడగగానే మజ్జిగ ఇచ్చాడు. ఆ శ్రీ తాను ఎత్తు కున్న పిల్లవాడితో ఏదో మాట్లాడింది. ఆ తర్వాత వాళ్ళిద్దరూ ఆ కుంటి పిల్లవాణ్ణి ప్రేమగా చూశారు. ఆ పిల్లవాడి కుంటితనం అతనికి తెలియకుండానే పోయింది. ఆ శ్రీ మాత్రం—నాగపట్నంలో ఉన్న ఒక కేతలిక్ పెద్దమనిషి ఇంటికి వెళ్ళి తాను వేళాంగణ్ణిలో ఉన్నదనీ, తనకొక చిన్న ఆలయం కట్టించమనీ చెప్పమన్నది. కుంటివాడయిన తాను నాగపట్నం వెళ్ళడం కష్టమని ఆమెతో ఆ కుర్ర వాడు మొరపెట్టుకున్నాడు. అయితే ఆమె మాత్రం ప్రేమగా నవ్వి అతణ్ణి నిలబడమన్నది. అతను నిలబడ్డాడు. అతనికి కుంటివాడు కాదు; వెంటనే నాగపట్నం వెళ్ళి అతను ఆ పెద్ద మనిషిని కలుసుకున్నాడు. జరిగినదంతా చెప్పాడు.

కొన్నాళ్ళ తర్వాత వేళాంగణ్ణిలో 'మేరీమాత'ను ఒక పాకలో నెలకొల్పారు. కుంటి పిల్లవాణ్ణికాక ఆ తర్వాత ఎందరో అనారోగ్యవంతులను ఆరోగ్య వంతులుగా మార్చిన ఆ తల్లికి కాలక్రమాన 'ఆరోగ్య మాత' అన్న పేరు వచ్చింది.

ఆ తర్వాత చాలా సంవత్సరాలు గడిచాయి. చైనాలోని మకావో నుంచి శ్రీలంకలోని కొలంబోకు ప్రయాణం చేస్తున్న ఒక పోర్చుగీసు ఓడ బంగళా ఖాతంలో తుఫానులో చిక్కుకుంది. ఆ ఓడలోని నావికులు తమను రక్షించమని మేరీమాతను ప్రార్థించారు. ఆమె తమను ఎక్కడ గట్టెక్కిస్తే అక్కడే ఆమె పేరిట—చర్చి కట్టిస్తామని మొక్కు కున్నారు. వాళ్ళ ప్రార్థన ఫలించింది. వాళ్ళ ఓడ గట్టు చేరింది. ఆ నావికులు గట్టెక్కిన చోటు—వేళాంగణ్ణి. వాళ్ళు అక్కడ దిగగానే ఆరోగ్య మాత ఆలయం మీది నీలువ వాళ్ళ కంటబడింది. తాము మొక్కుకున్నట్టే వాళ్ళు ఆమెకు అక్కడ చర్చి కట్టించారు. ఇది ఆరోగ్యమాత శక్తిని వివరించే మరో ఉదంతం అని భక్తుల నమ్మకం.

ఆ నావికులు గట్టెక్కిన రోజు సెప్టెంబర్ 8. ఆ రోజు మేరీమాత 'విందురోజు' (పుట్టినరోజు). ప్రతి ఏడాది సెప్టెంబరు 8 నాడు మేరీమాత 'విందురోజు' చాలా గొప్పగా జరుపుతారు. ఆగస్టు 29 నాడే 'ధ్వజారోహణం' జరిపి ఆ తర్వాత తొమ్మిదిరోజులూ వైభవంగా ఉత్సవాలు జరుపుతారు.

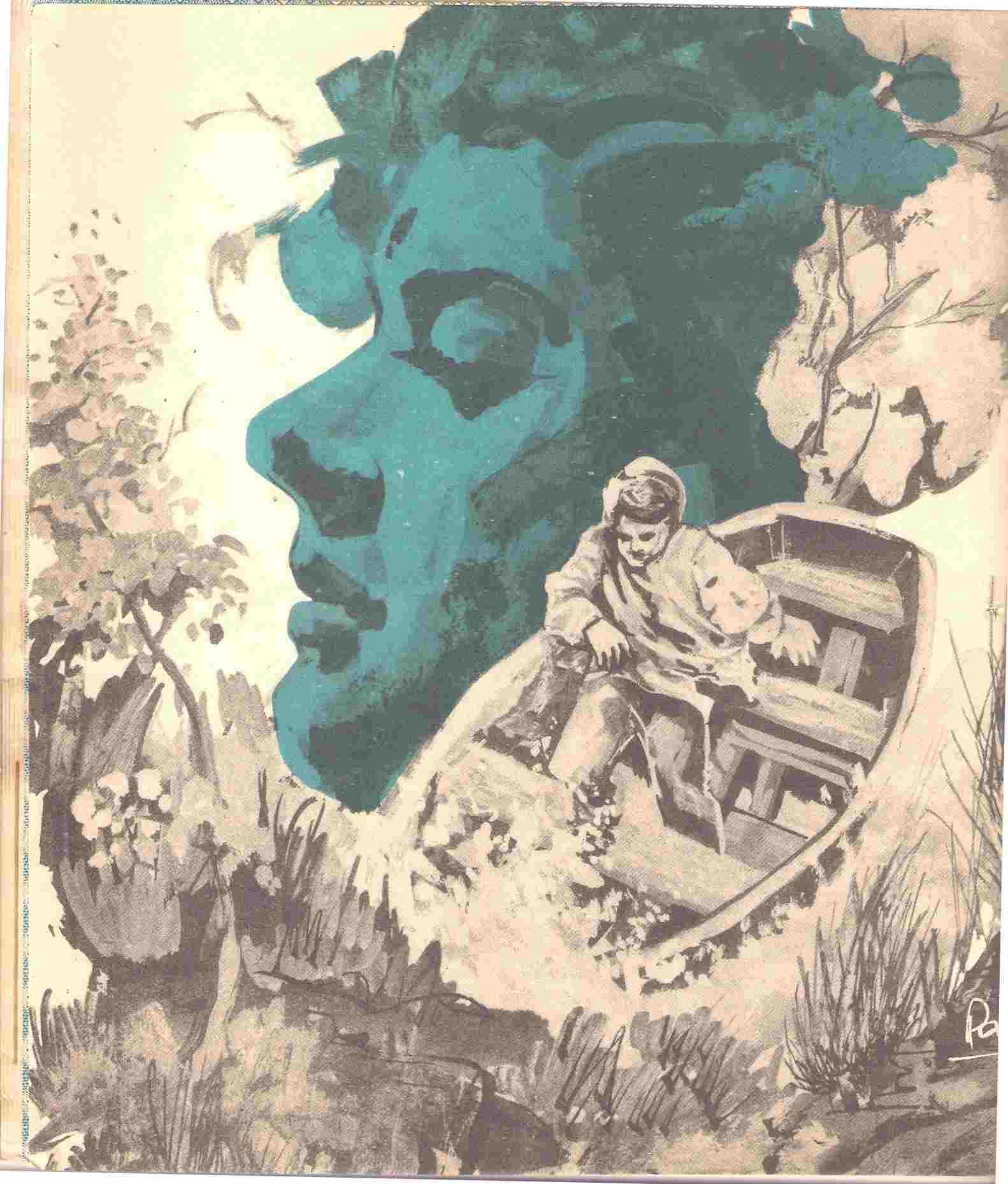
వేళాంగణ్ణి అమ్మగా ప్రసిద్ధికెక్కిన 'ఆరోగ్య మాత' కోరిన వరాలను ఇస్తుందనీ, మొక్కు కున్నవారి ఆపదలను గట్టెక్కిస్తుందనీ భక్తుల విశ్వాసం. ఆ విశ్వాసానికి ఆ ఆలయానికి సంబంధించిన 'మ్యూజియమ్'లో ఉంచిన కానుకలే సాక్ష్యం చెబుతాయి.

చాలామంది తమ పిల్లలకు చెవులు కుట్టడం, పుట్టు వెంట్రుకలు తీయించడం చెయ్యడానికి కూడా వేళాంగణ్ణికి వస్తూ ఉంటారు. ఈ ఆలయానికి భారత దేశంలోని వారేకాక శ్రీలంక, సింగ పూరు వంటి విదేశాలనుంచి కూడా భక్తులు వస్తూ ఉంటారు. చాలామంది భక్తులు నాగపట్నంనుంచి వేళాంగణ్ణికి సముద్రతీరం వెంబడి ఉన్న ఇసుక బాటలో నడిచి వెళ్ళి మొక్కులు తీర్చుకుంటూ ఉంటారు.

వేళాంగణ్ణి ఆలయం స్థాయిని పోప్ జాన్ XXIII 'మైనర్ బసీలికా' అంతస్తుకు పెంచారు. ఈ ప్రత్యేకత పొందిన క్రైస్తవ దేవాలయాలు ఎంతో అరుదు. ఇటువంటివి మన దేశంలో మరి మూడే ఉన్నాయి. ఇది కూడా వేళాంగణ్ణి ఆలయం ప్రత్యేకత.

వేళాంగణ్ణి ఆరోగ్యమాత — కులమతాలతో ప్రమేయం లేకుండా తనను మనసారా నమ్మిన వారి నందరినీ రక్షించగల కరుణామయి అని భక్తుల అచంచల విశ్వాసం. □

అమృతము

-అమృతము

జేబులోంచి అగ్గిపెట్టె తీశాడు మానన్. ఆ మసక చీకటిలో బాట కనిపిస్తున్నా అతను సరిగా గుర్తు పట్టలేకపోతున్నాడు. త్రోవ కనుక్కోటానికి వెలుతురు కోసం అగ్గిపెట్టె గీశాడు. తాటం లేక పోయింది. వడవ నుండి దిగుతున్నప్పుడు నీళ్ళు పడి పర్లు తడిసి పోయింది. అప్పుడే అగ్గిపెట్టె కూడా బాగా తడిసిపోవడం మానవకు గుర్తు కొచ్చింది.

మూడేళ్ళు .... మూడేళ్ళలో దారిపక్క పున్న పాత గుర్తులన్నీ మాయమైపోగలిగినప్పుడు ఓ పసి హృదయంలో తన ఉనికి గురించిన జ్ఞాపకం మూడేళ్ళలో మాయం కాకుండా వుంటుందా అనుకుంటూ ముందుకు సాగుతున్నాడు అతను. అడుగుడుగునా అతణ్ణి ఎన్నో సందేహాలు వేదిస్తున్నాయి. లోకం దృష్టిలో దొంగగా గుర్తించబడ్డవాడే తనను దొంగ అని నిందవేశాడు కదా అనే భావం అతణ్ణి బాదిస్తున్నది.

వాసంతి ఏమనుకుంటుందో? అతను ఊహించ లేకపోతున్నాడు.

ఆమె తనను పూర్తిగా విస్మరించిందేమో అనుకున్నాడు అతను.

ముందున్నది ఏటవాలు త్రోవ. ఎత్తు నుండి కిందికి దిగుతూ దిగుతూ కొంచెం నవ్వుకున్నాడు మానన్. అక్కడే తాను అరుణ్ మీద చేయి చేసుకోవడం జ్ఞాపకం వచ్చింది అతనికి. అరుణ్ పన్నిన కుట్రవల్లనే తను మూడేళ్ళు జైలు శిక్ష అనుభవించాడు. మూడేళ్ళ ముందు ఒకరాత్రి ఇదే దారిలో అరుణ్ ఆదారాలతో తనను దొంగగా నిరూపించి, పోలీసులకు అప్పగించాడు. తన కప్పుడు తప్పించుకునే ఉపాయం కానరాలేదు. అరుణ్ తన మీద మోపిన నేరం తాను చేయలేదు. అంత పెద్ద దొంగతనం తాను చేయలేనని పల్లెలో

పున్నవాళ్ళు తెలుసుకోలేక పోవచ్చు గాని తన వాసంతి తెలుసుకోదూ? అతనికి ఈ ఒక్క విషయం మాత్రం తెలుసుకోవాలనే కోరిక మిగిలిపోయింది. కట్కటాల వెనుక అతను ఈ ప్రశ్నకు జవాబు కోసం మూడేళ్ళూ ఆలోచిస్తూ గడిపాడు. అతను మొన్న విడుదలయిన వెంటనే బస్సులో బయలుదేరి వచ్చి వుండేవాడు గాని అలా రావడానికి సాహసించలేకపోయాడు.

అది పాత శిమరాళీయే. ఆ మామిడితోట చెట్ల సందుల్లో అర్థదండ్రుడు కనిపిస్తున్నాడు. సన్నని వెలుతురు ఆకుల సందు నుండి వచ్చి నేల మీద పడసాగింది. ముందుగా కోనేరు ఉంది. బాటనుండి దిగి కోనేరు దగ్గరికి చేరి కూర్చున్నాడు మానన్ కుమార్. కోనేటి ఆవల గట్టునుండి వనిబిడ్డ ఏడుపు గొంతు సన్నగా వినిపిస్తున్నది. నిశ్శబ్దమైన రాత్రి. వాసంతి ఇల్లు కోనేరు ఆవల గట్టునే ఎక్కడో ఉందని మాత్రం అతనికి తెలుసు. ఆ ఏడుపు ఆ యింటి నుండే రావటంలేదుకదా! ఆ ఆలోచన రాగానే అతని మనసులో ఏమో కలచినట్టయింది. వచ్చిక మీద విశ్రాంతి కోసం వదుకున్నవాడల్లాయీ ఆలోచనలతో గబుక్కున లేచి కూచున్నాడు. క్రూరమైన రాక్షసాకృతితో అరుణ్ రూపం అతని కళ్ళముందు కనిపించినట్టయింది.

‘నువ్వు నా ఒంటి మీద చేయి వేశావు కదూ! ఇందుకు పలితం అనుభవించకుండా పోవులే!’

— మూడేళ్ళనాటి అరుణ్ కర్ణకతోరమైన గొంతు మళ్ళీ అవతల గట్టునుండి వచ్చి తనకు వినిపిస్తున్నట్లునివించింది మానన్ కు. ఆ గొంతుతో బాటు కోనేరు పక్కనుండి ఏడుపు కూడా వినిపిస్తున్నట్టు అనిపించింది అతనికి.

మానన్ అక్కడ గ్రామాన్ని కావలా కాయడం కోసం కూచున్నట్టు కూచున్నాడు. అక్కడ అలా కూచుని గ్రామాన్ని తదేక దృష్టితో చూస్తూ.

చెవులు రిక్కించి ఏమైనా వినబడుతుందా అని నిరీక్షిస్తూ ఉన్నాడు. అలా కూచునే కునుకు తీయ సాగాడు అతను.

*

చందనీ మైదానం. తిరునాళ్ళు జరుగుతున్నాయి. పెద్ద తిరునాళ్ళు. క్రిక్కిరిసి వున్నారు జనం. పెద్ద హడావుడిగా వుంది. ఆ తిరునాళ్ళలో మానన్ కుమార్, వాసంతి వచ్చి కలుసుకున్నారు.

‘ఏం కావాలి చెప్పు?’ వాసంతిని అడిగాడు మానన్.

‘నాకు కావలసింది కొనడానికి తిరునాళ్ళే చాలదు. నీ కిష్టమైనవి కొనివ్వు.’ వాసంతి చిరు నవ్వు నవ్వింది. ఆ మాటలు విని ఓసారి వాసంతి మొహం వైపు చూశాడు మానన్.

‘తిరునాళ్ళే చాలదు అంటే?’ ఆమె మాటలు అర్థం కానట్టు అడిగాడు మానన్.

‘నాకు ఏం కావాలన్నా కొనిస్తావా?’

‘అంతేగా? రా! కొనిస్తా’ అన్నాడు గర్వంగా మానన్.

వాసంతికి ఏడు పేటల పూసలమాల, చేతులకు ఓ జత మురుగులు కొనిపెట్టాడు మానన్. ఆమె సంతోషానికి మేరలేకపోయింది. అతను ప్రేమతో కొనిపెట్టినవి ఆమెకు బంగారంకన్నా విలువైన వనిపించింది. చుట్టూ జనం ఉన్నారన్నమాటే మరచి కిలకిలా నవ్వి. ‘ఇవన్నీ ఎందుకు కొన్నావ్?’ అభినయ దోరణిలో అంది.

ఆ ప్రశ్నకు జవాబు ఇవ్వకుండానే ‘రా!’ అంటూ ఆమె చేయి వట్టుకొని ముందుకు సాగాడు మానన్.

ఇద్దరూ రెండడుగులు వేసేలోగా ఆ గుంపులో నుండి ప్రత్యక్షమయ్యాడు అరుణ్. నాగుబాము పడగ ఎత్తి నిలుచున్నట్టు నిలుచున్న అరుణ్ వారిని తన చూపుల్లో పొడుస్తున్నాడు. వాసంతిని యీడ్చుకుంటూ ముందుకు సాగిపోయాడు మానన్. ఆలస్యమైతే ఎత్తిన పడగతో నెత్తిమీద కాటు పేస్తాడేమో అని భయపడుతున్నట్టు.

జనసమ్మర్దాన్ని తోసుకుంటూ నిర్జన ప్రాంతానికి చేరుకున్నారు ఇద్దరూ. భయంతో క్రుంగి పోతూ వాసంతి ‘దుర్మార్గుడు. నన్ను చూసినప్పుడంతా ఏవేవో పేలుతూ ఉంటాడు’ అంది.

‘వాళ్ళిద్దరూ నడుస్తూనే వున్నారు. ముందు వికాలమైన ‘మండల కుప్ప’ మైదానం వుంది.

అరుణ్ ని చూశాక తిరునాళ్ళు చూడాలనే సరదా పోయింది. కాబి నడకనే శిమురాలి చేరుకోవాలని నిర్ణయించుకున్నారు ఇద్దరూ.

పెద్ద పెద్ద అంగలు వేస్తూ పరుగు వుచ్చు కున్నట్టు సాగుతున్నారు ఇద్దరూ. అరుణ్ భల్లూకమా? బందిపోటు దొంగ? అతనంటే తమకెందుకు భయం కలగాలి? ఏవీ పట్టించుకోకుండానే పరుగిడుతున్నారు. దూరాన మర్రి చెట్టు క్రింద మహంకాళమ్మగుడి కనిపిస్తున్నది. అక్కడికి చేరుకోగలిగితే మరేం పరవాలేదనుకున్నారు వాళ్ళు. ఆ గుడి గ్రామానికి సరిహద్దు లాంటిది. ఆ గుడి దగ్గరికి చేరేలోగానే అరుణ్ రానే వచ్చాడు. ‘మానన్! మించిపోతున్నావ్ జాగ్రత్త సుమా!’ అని హెచ్చరించాడు.

*

అరుణ్ గొంతు వినగానే వులిక్కిపడి కళ్ళు తెరవాడు మానన్. చుట్టూ చూశాడు. తెల్లవారి పోయింది. శిమురాలి గ్రామమంతా స్పష్టంగా కనుపిస్తోంది. కోనేటి నీళ్ళలో నీడ చూశాడు. ప్రక్కన అరుణ్ ఉండడాన్ని గమనించాడు.

‘ఇంతవరకు సదుక్కుని వున్నవాడివి నువ్వేనా? ఎప్పుడు విడుదలై వచ్చావ్?’ అని అడిగాడు అరుణ్.

మానన్ కళ్ళు నులుముకొంటూ లేచి కూచున్నాడు. అతను అడిగిన వాటికి జవాబులిచ్చే స్థితిలో లేడు. మూడేళ్ళు పెద్ద సమయమేమీ కాదు. కాని మానన్ జీవితంలో మూడేళ్ళు మూడు యుగాలుగా గడిచాయి. అందుకే అరుణ్ ను చూసి చప్పున గుర్తించలేకపోయి ఆశ్చర్యపడ్డాడు.

‘లే! లేచి నిలుచో!’

మానన్ నిలుచోలేదు. అరుణ్ మానన్ పక్కన కూచున్నాడు. తాను మానన్ కు ఆ ప్రతిమిత్రుడైనట్టు. అభిమానం ఒలకబోస్తూ ‘ఏ జైలులో ఉన్నావు ఇన్ని రోజులూ? నీ వాటం పక్కు తైదీవని చెప్పనే చెబుతోంది. మరి విశేషాలు ఏమిటి?’ అని అడిగాడు అరుణ్.

మానన్ చెప్పగల విశేషాలు ఏమున్నాయి? అరుణ్ చెబితే వినే స్థితిలో వున్నాడు మానన్. అరుణ్ ఏవీ చెప్పలేదు. మానన్ లేచి కోనేటిలో ముఖం కడుక్కున్నాడు. అరుణ్ మానన్ వైపు అర్థవిహీనంగా చూస్తూ, ఎగతాళిగా నవ్వాడు.

‘నవ్వుతున్నావేం?’ మానన్ ప్రశ్నించాడు.

అరుణ్ జవాబు చెప్పలేదు.

సూర్యుడు క్రమేపీ వాతావరణాన్ని వేదిక్కిస్తున్నాడు. అరుణ్ తనంతటగా ఏమీ పొక్కటం లేదు. మానన్ కు పరిస్థితులు తెలుసుకోవాలన్న ఉబలాటం పెరిగిపోతున్నది. ‘వాసంతి ఎక్కడ’ అని అరుణ్ ను నిలదీసి అడగాలని అనుకున్నాడు క్షణంసేపు. కాని వాసంతి పేరును మనసులోనుండి వెదపులవరకు తెచ్చుకోలేక పోయాడు. ఎంత ప్రయత్నించినా ఆ పేరు వలకలేక పోయాడు.

ఈ అరుణ్ తనను నిందలపాలు చేశాడు. తనపై పగసాధించటానికి మోసిన నిందను మోస్తూ బ్రతుకుతున్నాడు తను. ఇలా ఆలోచిస్తూ తనపై నిందమోపినందుకు అరుణ్ పశ్చాత్తాప పడుతున్నాడేమో తెలుసుకోవాలన్న కుతూహలం కొద్దీ అతని మొహంవంక నిదానించి చూశాడు మానన్. గోవిందుబాబుగారి ఎదుట తను ఏ మొహంతో వెళ్ళగలడు? పల్లెలోని పిన్నా పెద్దా తనను ఎలా చూస్తారో? ఆ నాటి రాత్రి పోయిన పస్తువును గోవిందుబాబు తిరిగి పొందలేరు. మరి మానన్ తాను పోగొట్టుకున్నది పొందగలడా? మానన్ పోగొట్టుకొన్న దానికే విలువ ఎక్కువని వాళ్ళు ఎలా తెలుసుకోగలరు?

‘ఆపైని మిత్రమా!’ మానన్ ను గాయపరచే దోరణిలో అన్నాడు అరుణ్: ‘కథా-కమామిషా చెప్పరాదా?’

అరుణ్ దోరణి మానన్ కు అర్థమయింది. అయినా మెల్లగా ‘నువ్వే చెప్పాలి బ్రదర్’ అన్నాడు.

‘ఏం చెప్పేది?’ అరుణ్ అడిగాడు.

‘వాసంతి విషయమే చెప్పు. ఎట్లావుంది?’ మాటకక్కేసిన తర్వాత మానన్ హృదయం తేలికపడింది. అరుణ్ ఏం చెబుతాడో అని చెవులు రిక్కించి ఎదురు చూస్తున్నాడు అతను.

అరుణ్ తీణమాగి ‘పెంకి పిల్ల! విరుగుతా నంటుంది గాని లొంగనంటుంది!’ అన్నాడు.

‘అంటే?’

‘అంటే ఏముంది? అది అడది కాదు. కోడె త్రాచు!’

అరుణ్ చెప్పే దోరణిలో నిరాశ ధ్వనించి నంతగా పగ ధ్వనించలేదు. ఇది మానన్ ను మరింత ఆశ్చర్యపరచింది.

‘అయినా ఈ ఊళ్ళోనే నేనూ వున్నాను. తానూ వుంది. మరి ఆ వాసంతి ఎంతకాలం

తప్పించుకు తై తక్కలాడుతుందో నేనూ చూస్తాగా?' గొణిగాడు అరుణ్. చూడనీ అని మనసులోనే అనుకుంటూ తనకు వాసంతిని ఓసారి చూడాలని ఉన్నట్టు అరుణ్ కు చెప్పాడు మానన్.

'ఓ! చూడొచ్చు. ఎప్పుడైనా, ఎక్కడైనా. పెద్దవాళ్ళ ఇళ్ళలో అంటు తోముకు బ్రతుకుతోంది. నన్ను పెళ్ళిచేసుకో...నీకీ కష్టాలుండవని చెప్పాను. వింటేనా? సరేలే....ఎండ ఎక్కువగా వుంది. పద అలా నీడలోకి వెళ్ళాం' అన్నాడు అరుణ్.

అరుణ్ విషదంతాలు విరిగిపోయాయన్న మాట. వాసంతిని తాను పెళ్ళాడడానికి వీలుగా ఉండాలని మానన్ ను జైలుకు పంపించిన అరుణ్ ఈ రోజు మానన్ ను మిత్రునిగా దగ్గరకు లాక్కోవాలని చూస్తున్నాడు. మానన్ కు అరుణ్ ను వదిలించుకుని వెళ్ళాలనిపించింది. 'సరే ఇక నే వెళ్తాను. చాలానేపయింది,' అన్నాడు మానన్ అరుణ్ తో.

అరుణ్ మానన్ వైపు ఏమిటా తొందర పని అన్నట్లు చూశాడు. మానన్ కు అతని చూపు అర్థమైంది. అయినా అతను నోరు విప్పలేదు. ముందు రోజు రాత్రి చీకటి అతనికి చీకాకు కలిగించింది. ఆ రోజు పగటి వెలుతురు కూడా అతనికి సహించరానిదిగా కనిపించసాగింది. పల్లె లోని ప్రజలంతా తనను ఆ వెలుతురులో చూసి గుర్తుపట్టి అసహ్యించుకుంటారేమో అని అతను మథనపడుతున్నాడు. అరుణ్ ను అక్కడే వదిలి, వెనక్కుచూడకుండా ముందుకు సాగి పోతున్నాడు మానన్. అరుణ్ తనను వెంబడిస్తాడేమో అను కున్నాడు. అతను వెంబడించకపోయినా తనకింకా అతని బారి నుండి విముక్తి దొరకలేదు అను కున్నాడు మానన్. జీవించాలంటే ఇబ్బందుల్ని అధిగమించడానికి ప్రయత్నించాలే గాని జీవితాన్నే వినర్థించలేము అన్న సత్యం కూడా అతనికి తెలుసు. తనకెంతో ఆపులైన హరిమోహన్, గోపాల్, రంగారావువంటి వాళ్ళ గురించి కూడా తెలుసుకోకుండానే ఎక్కడికో వెళ్ళిపోతున్నాడు మానన్. అలా వెళ్ళి మండల కుప్పీ మైదానం దాటి మాయమైపోయాడు.

మహాంకాశమ్మగుడి దగ్గరికి ఎలాగోవచ్చి పడ్డాడు అరుణ్. తన కన్నుగప్పి మానన్ ఎలా మాయమైందీ తెలుసుకోలేకపోయాడు అతను.

*

వాసంతికి మానన్ వచ్చాడని చెప్పడం కోసం ఆమెను వెదుక్కుంటూ వస్తున్నాడు అరుణ్

బాడ్ మింటన్ క్రిడాకారిణి చిత్రపు కల్పకం

1970లో 'ముడిగిరి' (కర్ణాటక)లో జరిగిన జాతీయ బాల్ బాడ్ మింటన్ పోటీలలో ఆంధ్ర మహిళల జట్టు ప్రతిభావంతంగా ఆడి కీర్తి సంపాదించింది. జాతీయ పోటీలలో మొదటిసారిగా పాల్గొన్న కుమారి చిత్రపు కల్పకం ఆటని ఈ నాడు చూచినవారు ఆమెని అనేక విధాల అభినందించారు. నాటినుంచీ వేటివరకూ వరుసగా ఆరు సంవత్సరాలు జాతీయ బాడ్ మింటన్ పోటీలలో కుమారి కల్పకం ఆంధ్రకి ప్రాతినిధ్యం వహిస్తున్నారు. 1972లో ఆంధ్ర జట్టుకి కుమారి కల్పకం సారథ్యం వహించారు. ఈ ఆరు సంవత్సరాలలో జాతీయ పోటీలలో ఆంధ్రకి మూడుసార్లు ద్వితీయ స్థానం లభించడం విశేషం.

'సెంటర్' గానూ లేక 'రెఫ్టబాక్' గానూ ఆడే కుమారి కల్పకం జట్టులో మిగిలిన నలుగురిని ఉత్తేజపరుస్తూ, వారికి కావలసిన ఉత్సాహం అందిస్తూ జట్టుని ఒక క్రాటి మీద నడుపుతూ వుంటారు. ఎంతో వేర్పూగా ఆమె 'సర్వీస్' చేస్తారు. ప్రత్యర్థుల ఆటస్థలంలోకి ఆటగతైలులేని చోటికి బంతిని సునాయాసంగా పంపి 'పాయింట్' సంపాదిస్తూ వుంటారు. కల్పకం 'స్మిషెస్' - జట్టు విజయానికి ఎంతగానో తోడ్పడుతూ వుంటాయి. 1972లో పాండిచ్చేరిలో జరిగిన 17వ జాతీయ బాల్ బాడ్ మింటన్ పోటీలలో 'స్టార్ ఆఫ్ ఇండియా' గా కుమారి కల్పకానికి సత్కారం లభించడానికి ఆమె ఆటలోని ఈ విశేషాలే కారణాలు.

ఏలూరు లేడిస్ రిక్రియేషన్ క్లబ్ ఆంధ్ర నగరా లలో జరిగిన అనేక పోటీలలో విజయాలు సాధించడానికి ఆటగతైగానూ, నాయకురాలుగానూ కుమారి కల్పకం ప్రదర్శించిన ప్రతిభే ప్రధాన కారణం.

ఏలూరులోని ప్రసిద్ధ వ్యాయామి, ప్రముఖ టెన్నిస్ క్రీడాకారుడు శ్రీ చిత్రపు సీతారామయ్యగారి కుమార్తె కల్పకం. తల్లిదండ్రుల ప్రోత్సాహం కల్పకం ఉత్తమ క్రీడాకారిణిగా రాణించడానికి ఎంతగానో తోడ్పడింది.

క్రీడారంగంలోబాటు విద్యారంగంలోనూ కల్పకం పురోగమించారు. ఏలూరు సెయింట్ తెరెసా కళాశాలలో బి. ఏ. చదివిన కల్పకం బెవరన్ హిందూ విశ్వవిద్యాలయం నుంచి యమ్. ఏ. డిగ్రీ స్వీకరించారు.

'ఆంధ్ర ప్రాంతంలో పనితలు క్రీడారంగం మీద అంతగా అసక్తి కనపర్చక పోవడం విచారకరం. నా విషయంలో తల్లిదండ్రులు ఇచ్చిన ప్రోత్సాహం నా అభిరుచికి, కృషికి తోడుకావడం నా అదృష్టం. ఇవ్వడిప్పడే ఆంధ్ర ప్రాంతంలో వాతావరణం మారుతోందని నాకు అనిపిస్తోంది' అంటారు కుమారి కల్పకం.

'పాల్గొన్న అన్ని పోటీలలోనూ మనం వెగ్గలేం. విజయాన్ని కాని పరాజయాన్ని కాని స్పృహగా స్వీకరించిన నాడే మరొక పోటీలో ఇంకా బాగా ఆడగలం' అంటారు ఆమె. ఒక్క బాల్ బాడ్ మింటన్ లోనే కాక షటిల్ బాడ్ మింటన్, బేబుల్ టెన్నిస్, రింగ్ టెన్నిస్ లలో కూడా కుమారి కల్పకానికి ప్రవేశం వుంది.

ఒక్క క్రీడారంగానికే కుమారి కల్పకం ప్రతిభ పరిమితం కాలేదు. సాంస్కృతిక రంగంలోనూ కల్పకం చెప్పుకోదగ్గ పేరు సంపాదించారు. లలిత సంగీతపు పోటీలలో పాల్గొని, నాటకాలలో పాత్రలు ధరించి కల్పకం బహుమతులు పొందారు. ఆకాశవాణి కార్యక్రమాలలో అప్పడప్పడు పాల్గొంటూ వుంటారు. 1974లో ఆకాశవాణి విజయవాడ కేంద్రంవారు ఉత్తమ బాడ్ మింటన్ క్రీడాకారిణిగా కల్పకాన్ని పరిచయం చేశారు.

ఆంధ్రప్రాంతంలో బాడ్ మింటన్ పోటీలు జరిగినా అన్ని సందర్భాలలోనూ ప్రత్యేకంగా శ్రీలంక పోటీలు జరగకపోవడమే శ్రీల స్థాయి పెరగకపోవడానికి ప్రధాన కారణమంటారు కల్పకం.

'జాతీయ బాల్ బాడ్ మింటన్ పోటీలలో ఆంధ్ర మహిళలకి మొదటి స్థానం రావాలని నా కోరిక. బాల్ బాడ్ మింటన్ క్రీడాకారిణిగా ఆ రోజున నాకు ఎంతో ఆనందం కలుగుతుంది' అంటారు ఆమె.

—పి. దుర్గ

...ముగించి కోనేటి మెట్ల మీద
...ఎందరో జాట్లను తువాయిలో విడిచి
...మాదేశ్వర అమె ఎంతో చక్కగా
...అంత పొద్దెక్కినా ఎవరి కోసమో
...అలా జాట్లను విడిచిస్తూనే వుంది.
...మానవ పచ్చి తనను మాస్తే బావుండు
...అమె అనుకుంటున్నదేమో.

ఇంతలో అరుణ్ అక్కడికి వచ్చాడు. అరణ్ణి
...వాసంతి ఏమాత్రమూ తొణకలేదు. చేతి
...తడిబట్టతో నగ్నంగా వున్న బుజాల్ని సర్దు
...ఇక్కడ నీకేం కావాలి? అని
...స్వరంతో అడిగింది.

ఏమీ అక్కరలేదు. ఇవ్వాలని వచ్చాను.
...ఏమివ్వాలని?
...కబురు?

గట్టునున్న సబ్బుముక్క తీస్తూ. 'కబురా.'
...వాసంతి ఈసడింపుగా.

వచ్చి వెళ్ళిపోయాడు. అన్నాడు అరుణ్.
...అలా దొంక తిరుగుడుగా కాకుండా
...చెప్పడం రాదా? వాసంతి గద్దించింది.
...మానవ.

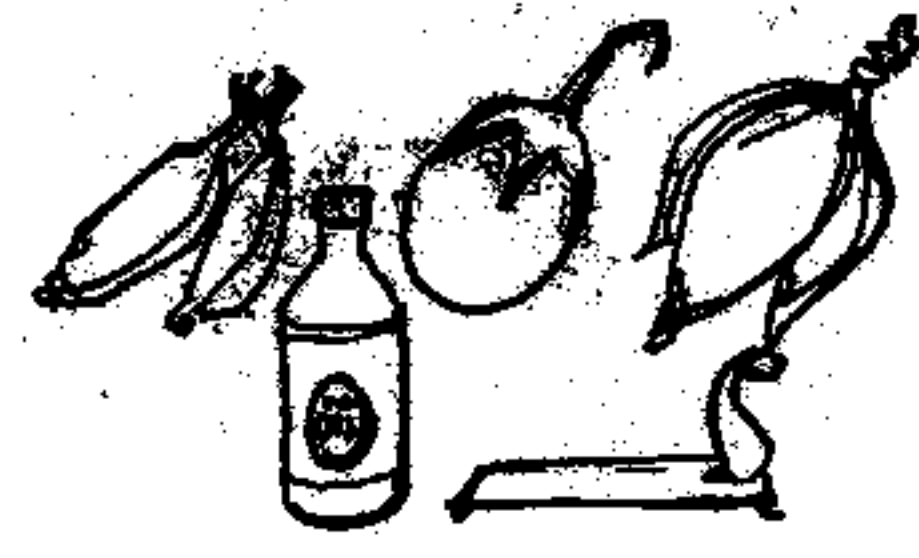
వాసంతి ఉలిక్కిపడింది. చేతిలోని సబ్బు విళ్ళ
...మెట్ల మీది నుండి నీళ్ళలోకి జారిపోయింది.
...వాసంతి జారిపోతున్న సబ్బును పట్టుకోవడానికి
...ప్రయత్నించకుండానే నిర్లక్ష్యంగా, 'పోనీ' అంది.

అరుణ్ 'పోనీ అని ఎవరినంటున్నావ్?
...విళ్ళినా? మానవనా?' అని అడిగాడు.

'నిన్నే. నీ దారేదో చూసుకో. నా కడ్డు
...తొలగు.' అంటూ వాసంతి సత్రున ముందుకు
...చూపుకుపోయింది.

కొన్ని విమ్మవళ్ళ ఎంత పిండినా రసం అంతగా
...కాదు. ఆ ఇబ్బంది లేకుండా ఉండాలంటే—
...విమ్మవళ్ళ పిండే ముందు వాటిని వేడినీళ్ళలో
...గడవేసి ఉంచాలి. ఆ తర్వాత వాటిని తీసి
...పిండితే రసం బాగా వస్తుంది.

అరటికాయలు, వంకాయలు, అరటిపప్పు వంటి
...వాటిని తరుగుతున్నప్పుడు చేతికి మరకలు అవు
...కాయి. కాని వాటిని తరిగేముందు అరి చేతికి
...బాగా మువ వట్టించితే, చేతికి మరకలు తగలవు.

'వదుచుదానివిలా కాక, బండిలా దూసుకు
...పోతున్నావే!' కృంగారం ఒలకబోసే గొంతుతో
...అన్నాడు అరుణ్.

వాసంతి చటుక్కున అగింది. 'ఏమన్నావ్?
...బండినేగా? బాబుల యిళ్ళల్లో గారాబాన టైరిగే
...పెంపుడు జంతువును కాదు కదా?' అరుణ్ మీద
...దెబ్బ తీసే భావంతో అంది.

'దెబ్బ కొట్టండే, ఎవరూ వినలేదు కదా'
...అనుకుంటూ చుట్టూ పరికించి చూసుకున్నాడు
...అరుణ్. తను మానవ దౌర్భాగ్య స్థితిగతులంతా
...చెప్పి వాసంతిని ఏడిపించాలనుకొని వచ్చాడని
...చెప్పకపోయినా బావుందిపోను. దక్షమృతం
...చేసిందే అనుకుంటూ చల్లగా అక్కడ నుండి
...జారుకున్నాడు అరుణ్.

వాసంతి ఇంటికి చేరి, అరుగు ఎక్కి ఒంటి మీ
...దున్న తడిబట్ట మార్చుకొనే సమయాన మళ్ళీ అరుణ్
...ప్రత్యక్షమయ్యాడు. వాసంతి యీసడించుకుంటూ
...ఇంట్లోకి వెళ్ళిపోయింది. అరుణ్ అరుగు మీద
...చతికిలబడి కాళ్ళాడిస్తూ కూచున్నాడు. నేల పల్లగా
...వుంది. రోవలి నుంచే 'ఇక వెళ్ళు. మళ్ళీ
...రావద్దు గానీ...నేను తిండికి కూచున్నాను' అని
...విన్నగాడిని అడిచి న్తున్నట్టు అంది వాసంతి.

'నీ తిండి నే తీసుకోవాలికి వచ్చావా పింటి?
...మవ్వు తీసు.' కాళ్ళాడిస్తూనే అన్నాడు అరుణ్.

నోట్లో పెట్టుకోన్న అన్నం మెదుపుతూనే
...నా నోటి కబళం లాక్కోవడం ఎవరికి సాధ్యం?
...గద్దించింది వాసంతి.

'పల్లెలోకి దొంగలు ప్రవేశించారు గదా!
...అందుకే భయంగా వుంది.' అన్నాడు అరుణ్.

'ఎవరూ దొంగ?'

'ఎవరూ కాదు?'
...పేరెత్తకపోవాలికి దొంగ మీ పెదబావా?
...వెక్కిరింపుగా అంది వాసంతి.

అరుణ్ బవాలు చెప్పలేదు.
...వాసంతి మళ్ళీ అందుకుంది, 'వచ్చిపోయా
...దేమిటి?'

'ఏమో!'
...ఎక్కడికి వెళ్ళాడు?'

'పల్లె పొలిమేర దాటిపోయాడు. గుడి వైపు
...వెళ్ళటం చూశాను. ఎక్కడికి వెళ్లాడో ఏమో....
...అడగడానికి నాకేం వట్టిందీ?'

ఇంటి రోపం వాసంతి గోడ వైపు దృష్టి
...సారించింది. గోడ కొయ్యకి ఏడు పేటల పూసల
...దండ వేలాడుతున్నది. రాలిపోయిన పూసలన్నీ
...తీసి ఏనాడో దాచిపెట్టుకుంది అమె. మారలోని
...పూసలన్నీ గుచ్చి సరిచేయాలి. కంకణాలు రెండు
...విరిగి పడివున్నాయి. అలా ఉండనీ అనుకొంది
...ఒక్క క్షణం. మూడేళ్ళు గడిచిపోయాయి. ఎలా
...గడిచిపోయామో గుర్తించలేదు తను. మూడేళ్ళ
...మాడు రోజులలా గడిచిపోయాయి. రోజులు
...ఎంత తొందరగా దొర్లిపోయాయి! అయ్యో!
...ఆ రోజులు ఎలా వృథా అయిపోయాయి—అని
...అనుకుంటూ మరో క్షణం గతాన్ని తలచుకొని
...బాధపడింది వాసంతి.

వాసంతి నుండి మాటా మంటి వివరణక
...పోవడంతో ఏదో అనుమానం తోచి 'క్షణ
...కున్నావేం? తృప్తిదీర తింటున్నావు కాబోలు'
...అన్నాడు అరుణ్.

వాసంతి బదులు చెప్పకపోయేసరికి, 'అయితే
...నే వెళ్తున్నా' అన్నాడే కాని అక్కడి నుంచి

కరివేపాకు ఎక్కువగా ఉన్నప్పుడు, వాటిని
...పీడ పట్టన అరటిబట్ట దబ్బాలో పేసి విరివ చేసు
...కుంటేబాటు. మళ్ళీ అవసరం వచ్చినప్పుడల్లా
...తీసి వాడుకోవచ్చు.

కదలేదు. అలా కాళ్ళాడిస్తూ కూచూనే వున్నాడు. తలుపు సందునుండి అరుణ్ ను అరుగుమీద చూసి లోనుండి బయటకు రానేలేదు వాసంతి. చేతులు కడుక్కొని కాస్త కునుకుతీద్దామనుకుంది కాని అరుణ్ అరుగుమీద నుండి కదలకపోవడంతో ఎంగిలి చేత్తోనే కొంతసేపు కూర్చుండిపోయింది. చివరకు చేయి పళ్ళెంలోనే కడిగేసుకుని పడుకొంది.

ఎంతసేపటికీ లోపలినుండి ఏ సవ్వడి వినబడక పోయేసరికి, అరుణ్ ఇంట్లోకి తొంగి చూసి, 'పడుకున్నావుకదా? సరే. పడుకో! నే వెళ్తున్నా' అంటూ చల్లగా జారుకున్నాడు.

*

అలోచనలతోనే నిద్రపోయింది వాసంతి. బయట ఏ అలికిడిలేదు. దూరాన నక్కలు అరుస్తున్నాయి. హఠాత్తుగా తలుపు దగ్గర చప్పుడయింది. ఉలికిపడింది వాసంతి. అరుణ్ మళ్ళీ రాలేదు కదా! అంతటి సాహసానికి పూను కుంటాడా! పగలంతా దారి తెన్నులుకాచి తనను వెంబడించడం, గుచ్చి గుచ్చి తనను చూడడం వంటివి చేయగలదేకాని ఇలా నడిరేయి రావడానికి అతనికి ధైర్యమెలా వచ్చింది అనుకుంటూ భయంగా తలుపువై పే నిదానించి చూస్తూ ఉండి పోయింది.

మళ్ళీ అదే శబ్దం - పడేపడే వినిపించింది. 'ఎవరు? ఏం కావాలి?' కేకవేసింది వాసంతి లేని ధైర్యం తెచ్చుకుంటూ.

జవాబురాలేదు. దీపం వెలిగించి కిటికీ చువ్వల వరకు వచ్చి కేకవేసింది: 'ఎవరు? జవాబివ్వరే?'

కాని అడుగుల చప్పుడు ముందుకు వస్తున్నట్టు పసిగట్టింది. వాసంతి గుండె కొట్టుకోసాగింది. పెద్ద గావుకేకవేయాలని అనుకుంది. దగ్గర్లోనే దుర్గమ్మ పిన్ని యిల్లంది. ఆ యింటికి వినబడేలా కేకవేయగలిగితే తనకు భయముండదు. కొంచెం ధైర్యం కూడగట్టుకుని దీపంబుడ్డిని చేత్తో ఎత్తి పట్టుకుంది వాసంతి. దీపంమీనుకుమీనుకుమని వణుకుతూ ఉంది. కిటికీ అవతలవున్న వ్యక్తిని స్పష్టంగా చూడలేకపోయిందామె. ధైర్యాన్నికూడ దీసుకుని, 'ఎవరు? ఎవరు నువ్వు?' అంది.

'గుర్తుపట్టలేదా?'

ఆ గొంతును గుర్తుపట్టలేక కేకలు వేస్తున్నట్టే అంది వాసంతి: 'పో! తొందరగ పారిపో. లేకపోతే.....'

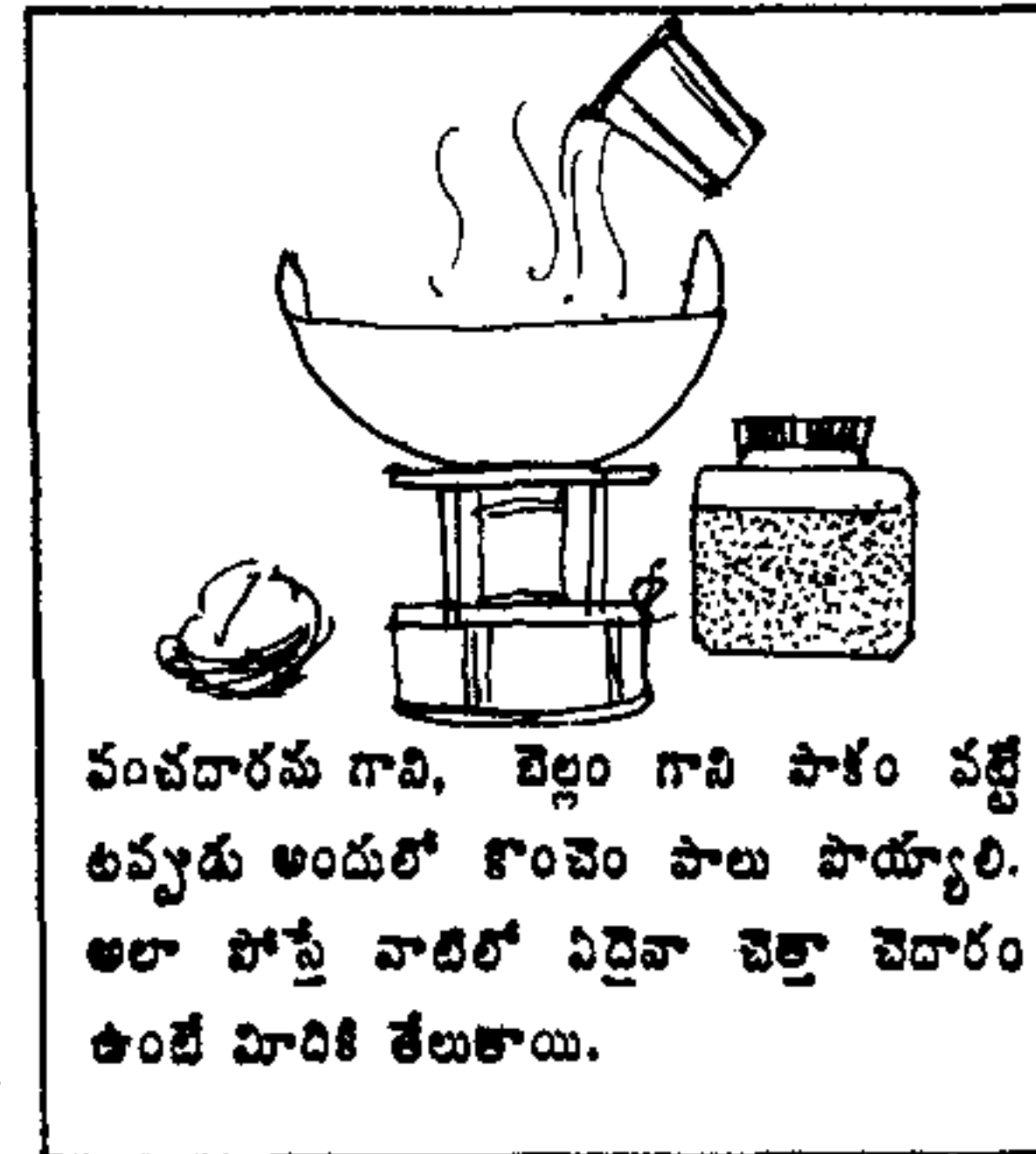
'నేనూ! మాననను. పోయ్యకోలేకపోయావ్ కదూ?'

వాసంతికి తాను వింటున్న దానిమీద నమ్మకం కలగలేదు. మరోమారు అతని గొంతు వినాలని ఎదురుచూస్తున్నట్లు నిలబడిపోయింది.

అలా నిలబడిపోయిన వాసంతిని చూసి, 'తలుపు తియ్యవా?' అని అడిగాడు మానన్.

వచ్చినవాడు మానన్ అయితే తాను తలుపు తీయక ఊరుకుంటుందా? మానన్ ఇలా మారి పోయాడేం చెప్పా? కాకపోతే తలుపు తీస్తావా అని తనను అడగటమా? తాను తలుపు తీయకపోతే మానన్ తిరిగి వెళ్ళిపోతాడన్నమాట!

వాసంతి మరి ఆలోచించలేకపోయి, వెంటనే వెళ్ళి తలుపు తెరిచింది. మానన్ లోపలికి వచ్చాడు.

పంచదారను గావి, బెల్లం గావి పాకం వట్టేటవ్వడు అందులో కొంచెం పాలు పోయ్యాలి. అలా పోస్తే వాటిలో ఏదైతే చెక్కా చెదారం ఉంటే మీదికి తేలుకావాలి.

'ఇంత రాత్రప్పుడు ఎక్కడ నుండి వస్తున్నావ్? ఊళ్ళోకి వచ్చావని విన్నాను. నేను బ్రతికున్నానో చచ్చానో ఒకసారైనా తెలుసుకోవడానికి ప్రయత్నించావా? నువ్వు నిజంగా మారి పోయావ్ మానూ! మాట్లాడక, అలా దొంగలా బిక్క చూపులు చూస్తూ నిలుచుండి పోయావేం?' అంటూ గడగడా అక్కసంతా కక్కేసింది వాసంతి.

'జైల్లో పడిన తర్వాత దొంగకాక మరేమవుతాను? పట్టపగలు రావడానికి సాహసించలేక పోయాను. నేను దొంగనని కదా అందరూ....' ఏదో చెప్పబోయిన మానన్ కు వాసంతి అడ్డు తగిలింది.

'అవును! అందరికీ తెలుసు దొంగవని. సరే ఆ నాడు గోవిందుబాబు గారింట్లో దొంగతనం చేయకే దొంగ వనిపించుకున్నావ్! ఇప్పుడు దొంగ తనం నిజంగా చేయాలి. చేయగలవా?'

'వాసంతి! ఏమిటి నీవంటున్నది? ఇన్నాళ్ళకు కలుసుకున్నాం. ఆశ్చర్యపోతావనుకున్నాను నన్ను చూసి. ప్రేమగా రెండు తియ్యని కబుర్లు చెప్పుకుందామనుకున్నాను. నీవేమో దొంగతనానికే పురిగొల్పుతున్నావ్! నీవు లోకజ్ఞానం తెలియని అప్పటి వాసంతివి కావు. ఎంతో తెలివి మీరి పోయావు.' అంతకన్నా మాట్లాడలేకపోయాడు అతను.

చమురుబుడ్డి దీపం వెలుతురులో అతను ఆమె ముఖంలో భావాలను పసిగట్టలేకపోతున్నాడు. ఆ మసక వెలుతురులోనే ఆమె మునుపటి కంటే అందంగానే కనిపిస్తోంది. పసిపాపలా సరళమైన మనసు కలిగివున్న వాసంతి కఠిన హృదయురాలయినట్లు అనిపించింది మానన్ కి. చేయని నేరానికే జైలులో పడి తాను ఇన్ని అగచాట్లు పడ్డాడు కదా! నిజంగా నేరం చేసి కష్టాలపాలు కాకూడదు అనుకున్నాడు మానన్. వాసంతి మారి పోయింది అని తన అంతరాత్మ మోషిస్తున్నట్లు అనిపించింది అతనికి.

'జవాబియ్యక అలా తెల్లపోయి చూస్తావేం?' అంటూ మానన్ కు దగ్గరగా వచ్చి, 'మామూలు దొంగతనం కాదు. మనిషిని దొంగిలించాలి. చేతకాదా?' ముసిముసిగా నవ్వుతూ అడిగింది వాసంతి.

'వాసంతి! నీవన్నది నాకేమీ అర్థం కావడం లేదు.'

'అయ్యో! పిచ్చి మానూ! ఇంకా అర్థం కాలేదా? నన్నే దొంగిలించాలి. ఈ పూరి నుండి నన్ను లేవనెత్తుకపోవాలి. ఇందుకనే ఇన్నాళ్ళూ నీ కోసం కాచుకున్నాను. తెలిసిందా?' వాసంతి విడమరిచి చెప్పింది.

మానన్ కు అంతా ఆశ్చర్యమనిపించింది. ఆమె మాటలు నమ్మదగ్గవనిపించలేదు మొదట్లో. అలోచించటానికైనా వ్యవధి లేదు. రాత్రి గడచి పోతోంది. అతను ఏదో నిర్ణయానికి వచ్చినవాడిలా వెంటనే లేచి నిలుచున్నాడు.

*

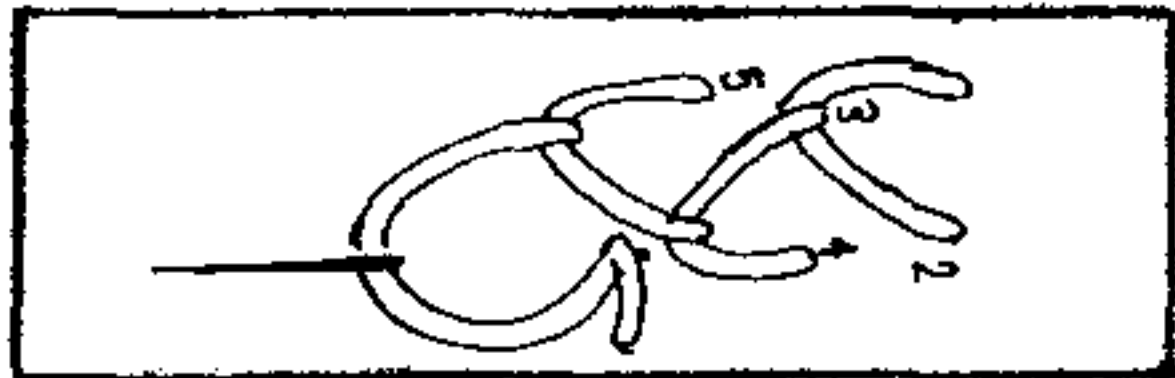
అరుణ్ నీడ అరుగు మీద పడింది. తలుపు నెట్టగానే తెరుచుకుంది. మొండి ధైర్యంతో లోపలికి వెళ్ళాడు అతను. అగ్గిపుల్ల వెలిగించాడు. ఇల్లు కూన్యంగా వుంది. మీన్ను విరిగి మీద పడ్డట్టయి అతను అక్కడే కూలబడిపోయాడు. □

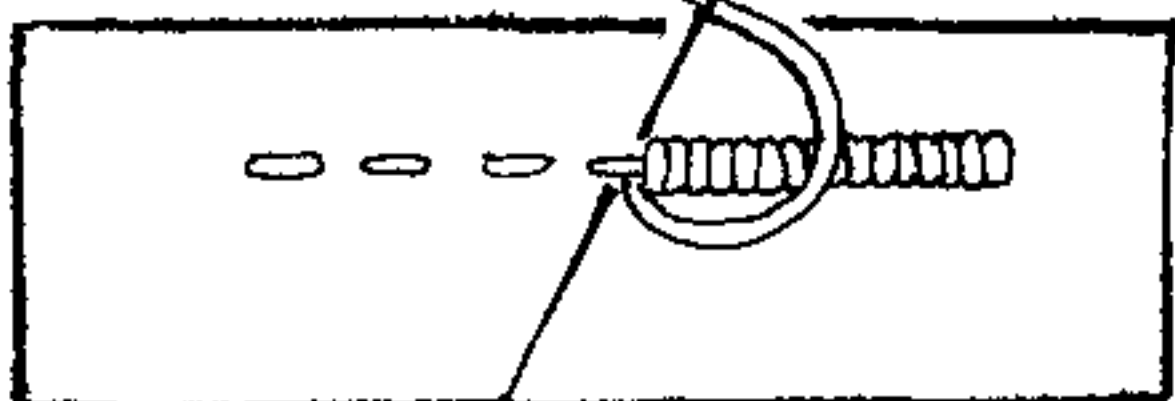
వనిత - డి.ఎ. కుట్టుపని బడి

[కుట్టుమెషిన్లు తయారు చేసే ప్రసిద్ధ సంస్థ 'ఉషా' వారి సౌజన్యంతో]

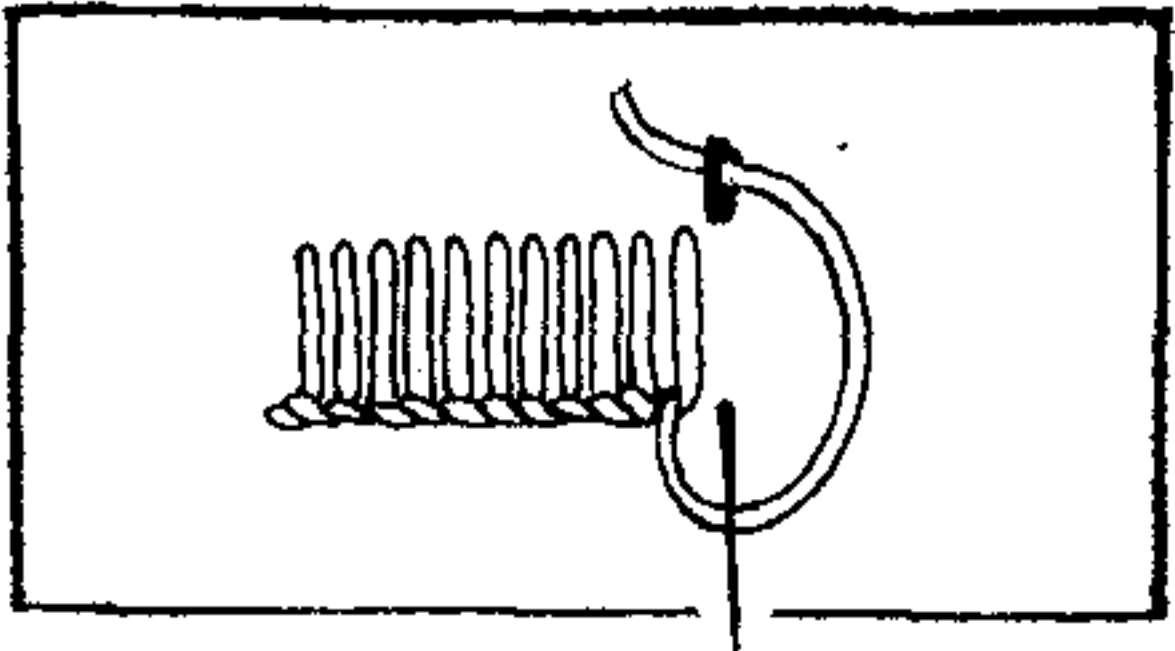
3. రెక్క కుట్టు : దారాన్ని ఎడమవేపు మీకు ఎదురుగా పట్టుకోండి. ఏటవాలుగా ఎడమవేపుకి వేలాడే ఒక చిన్న కుట్టు పొడిచి, సూదిని దారం మీది నుంచి పోనివ్వండి. లేజీ - డెయిసీ కుట్టులో లాగా లూప్ వచ్చేలా సూదిని లాగండి. దారాన్ని ఈసారి కుడివేపు పట్టుకుని, పైకుట్టుకి కింద ఏటవాలు కుట్టుకి కుడివేపు వారేలాగా కుట్టండి. ఎడమవేపు దారాన్ని పట్టుకుని, ఎడమవేపు వారే లాగా ఇలాగే కుట్టాలి.

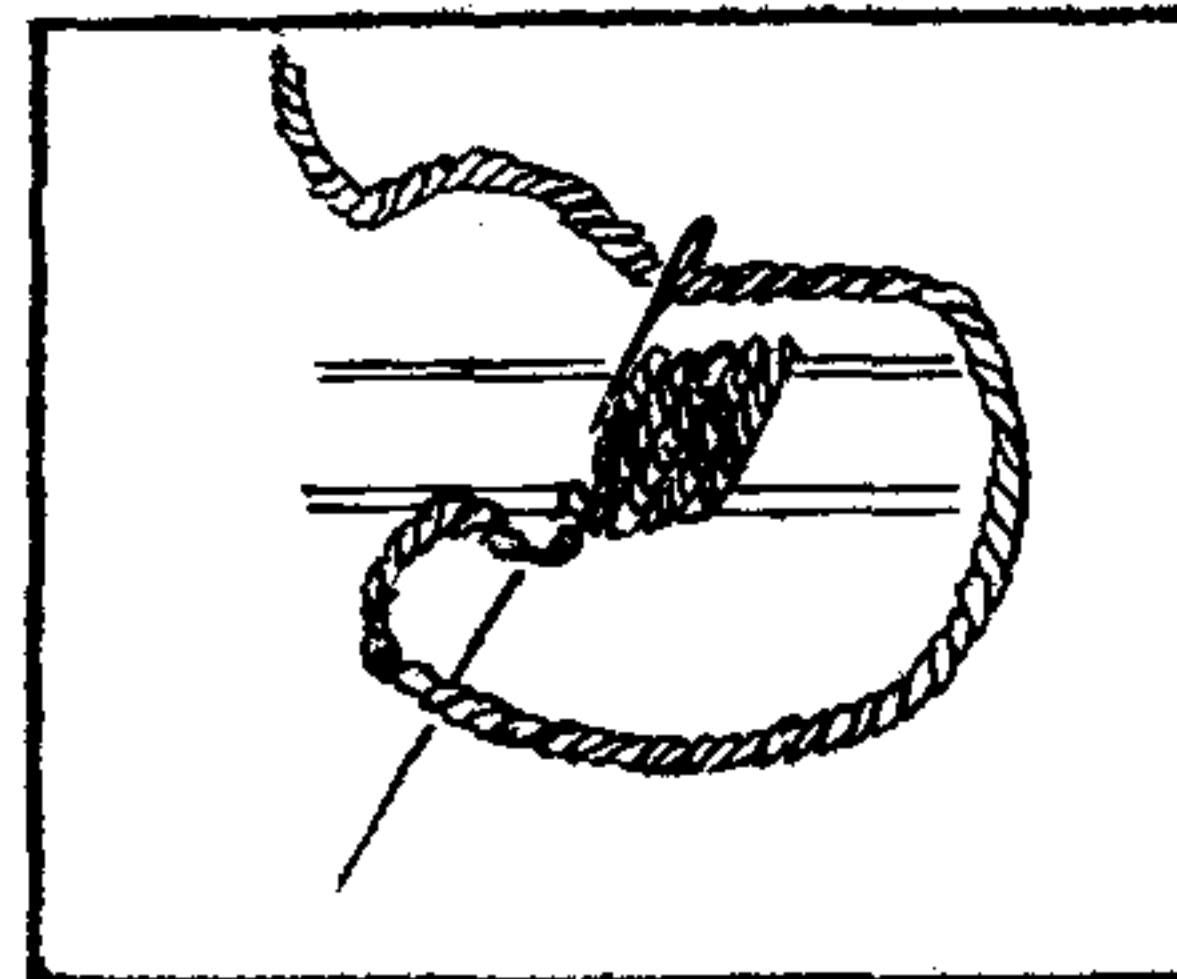
4. ఓవర్ కాస్టింగ్ కుట్టు : ఇది ఒంటి వర సలో ఎడమ నుండి కుడివేపుకి పోయే చిన్న రన్నింగు కుట్టు వరుస. వాటి అంచుమీద వదులు ఏటవాలు కుట్టు రేగుతున్నట్లు కుట్టాలి. దశంగా ఉండే దుస్తులయొక్క నీముల్ని ఈ విధంగా ఓవర్ కాస్ట్ చేసి కుట్టడం మంచిది. ఎంత బొత్తు రేగే గుడ్డ అయితే అంత దగ్గర దగ్గరగా కుట్టు ఉండాలి. ఓవర్ కాస్ట్ చేసే దారాన్ని ఎన్నడూ బిగించకూడదు. దాన్ని అలా వదులుగానే వదిలెయ్యాలి.

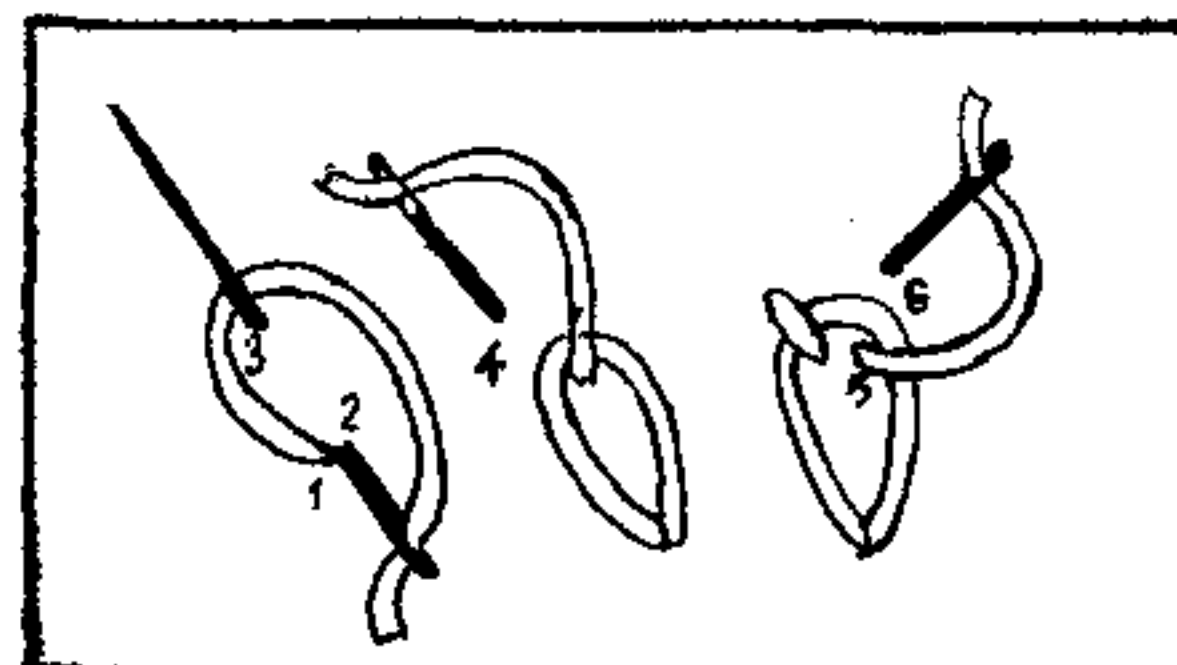
5. కాజా కుట్టు : కింది లైన్ మీద దారాన్ని పైకి రానిచ్చి, మీది లైనులో సూదిని స్థానంలో వుంచి గుచ్చి, దాని మొనకింద నుండే దారంతో దిగువ కుట్టు కుట్టి, మెలికపడటానికి కుట్టును ఆపాలి. ఇలాగే మళ్ళీ మళ్ళీ చెయ్యాలి.

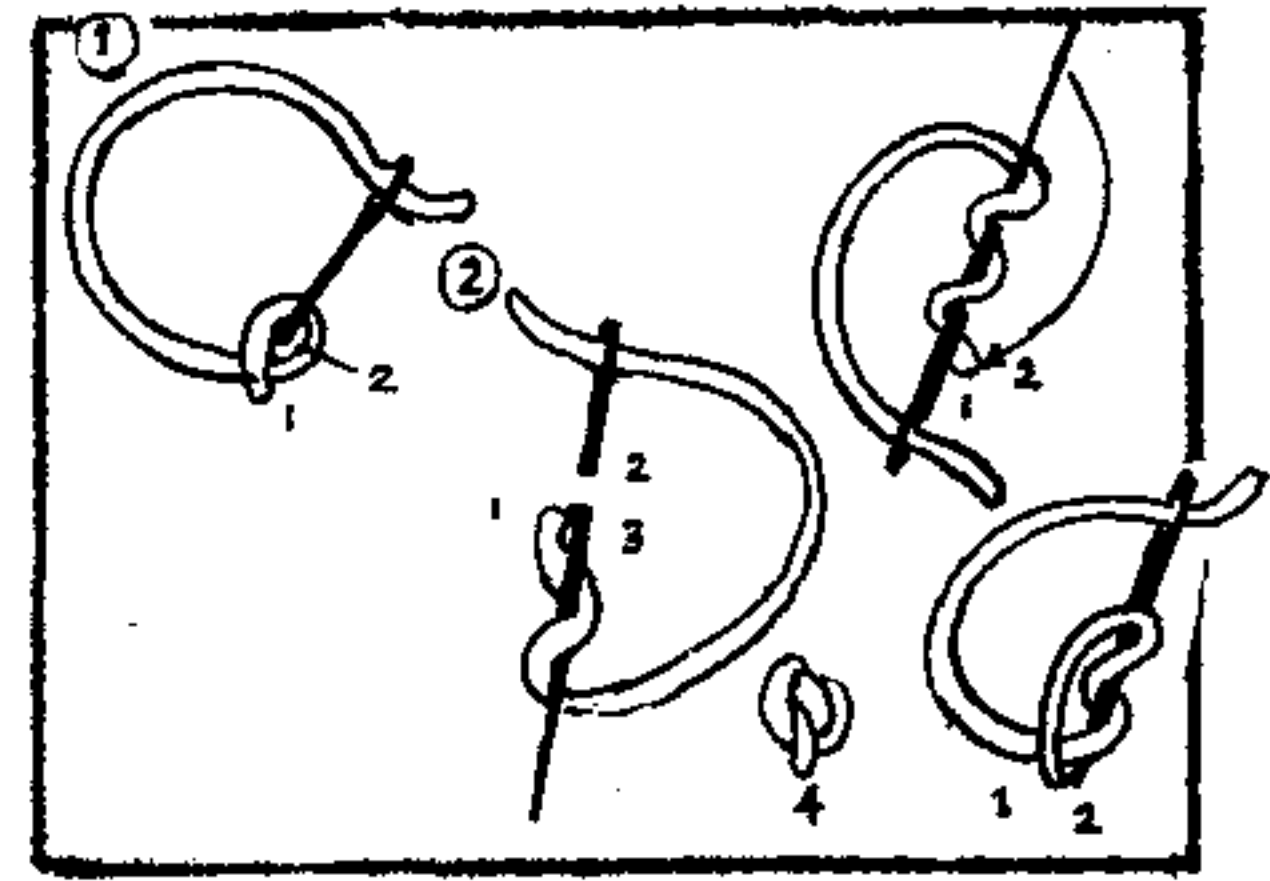
6. నులక కుట్టు : $\frac{1}{4}$ అం. లేదా ఇష్టంవచ్చినంత వెడల్పుండేలాగా రెండు సమాంతర రేఖలను కుట్టండి. మీది లైను నుండి కింది లైన్ కు ఏటవాలు కుట్టు కుట్టి, మెలికవేసి, అందులోనించి సూదిని లాగండి. తరువాత కుట్టు ఇలాగే కుట్టాలి.

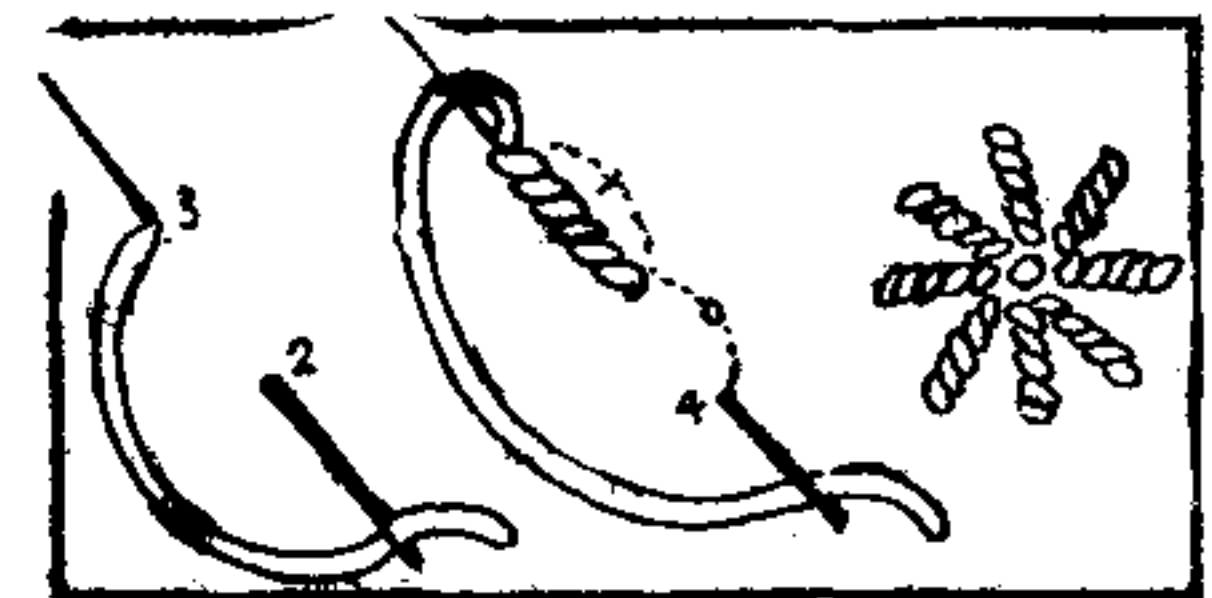
7. లేజీ డెయిసీ : గొలుసు కుట్టులోలాగానే మెలికలు కుట్టి, మెలిక లేదా పువ్వు రేకులాగా అయ్యే దారం మీద సూదిని దిగుముఖంగా గుచ్చండి. సూది మొనను కింది నుండి పువ్వు వెనుకవేపు మధ్యకి పోనిచ్చాక, తరువాత వచ్చే మెలికకూ అలాగే చెయ్యండి. చిన్న పసులకి సన్నటి దారాన్ని, పెద్ద డిజైన్లకు ముతక దారాన్ని వాడండి.

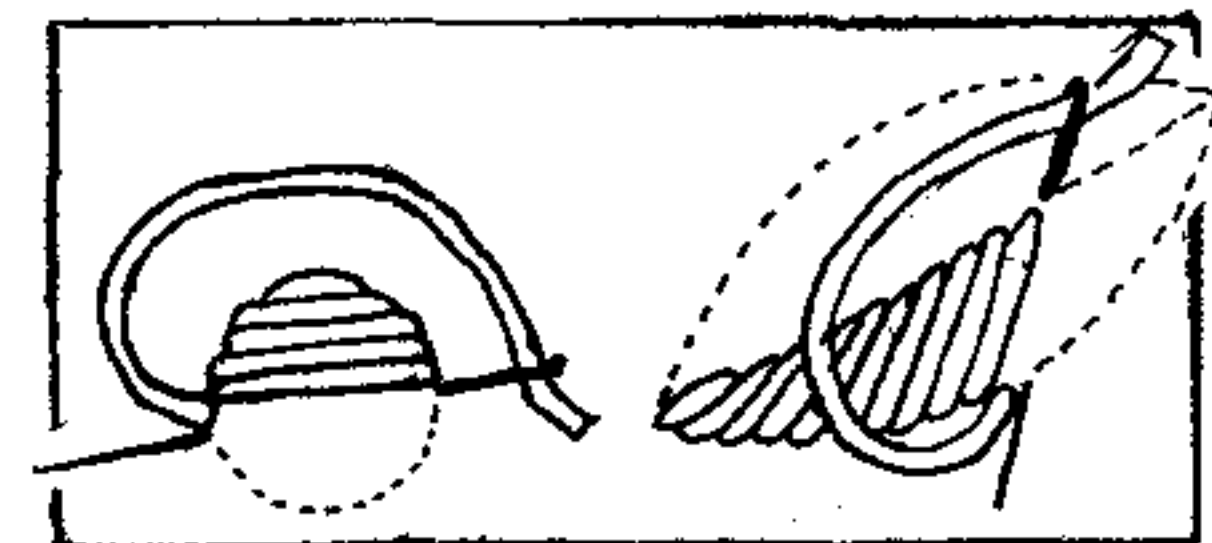
8. ఫ్రెంచిముడి కుట్టు : కావలసిన స్థలానికి సూదిని పైకి తియ్యండి. ఎడమ బొటనవేలితో దారాన్ని బిగుతుగా పట్టుకుని, రెండుసార్లు సూదికి చుట్టండి. దారాన్ని అలాగే బిగుతుగా పట్టుకుని, సూదిని ప్రారంభించిన చోటుకి దగ్గరగా వెనక నించి ముందుకి లాగితే, సింగిల్ ఫ్రెంచి ముడి వస్తుంది.

9. బుల్లియన్ కుట్టు : బుల్లియన్ నైజుకి అవసరమైనంత కుట్టును ఎత్తి, మొదట వచ్చిన చోటనే సూదిని మళ్ళీ తియ్యండి. కుట్టంత దారాన్ని సూదికి చుట్టబెట్టండి. చుట్టుకున్న దారాన్ని ఎడమ బొటనవేలితో అదిమిపట్టి, దానినుండి సూదిని లాగండి. ఇప్పుడు సూదిని వెనక్కు తిప్పి, మళ్ళీ అదే చోటన దూర్చి, బయటికి లాగాలి. ఈ కుట్టుకి ఎప్పుడూ చిన్న బెజుం ఉండే సూదినే వాడండి. అది సులభంగా చుట్లు లోపలికి దిగుతుంది.

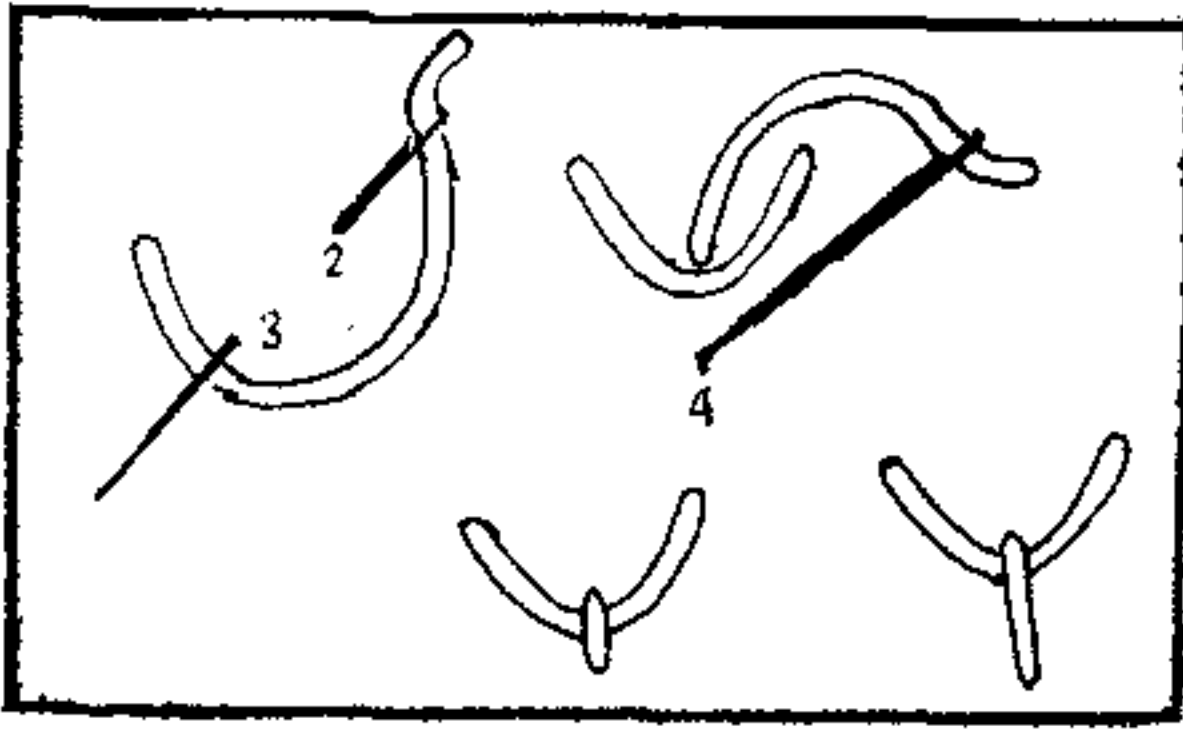

10. ముద్ద కుట్టు : అందాలుచిందే పువ్వులు, ఆకులు, మోనోగ్రామలు వంటి ముద్ద ఎంబ్రాయిడరీ పనికి ఇది ఉపయోగం. కుట్టవలసిన భాగాన్ని దూరదూరంగా వదులు కుట్టతో ముయ్యండి. ఆ తరువాత బొమ్మలోలాగా, రన్నింగ్ కుట్టుపైన కుట్టు రావాలి.

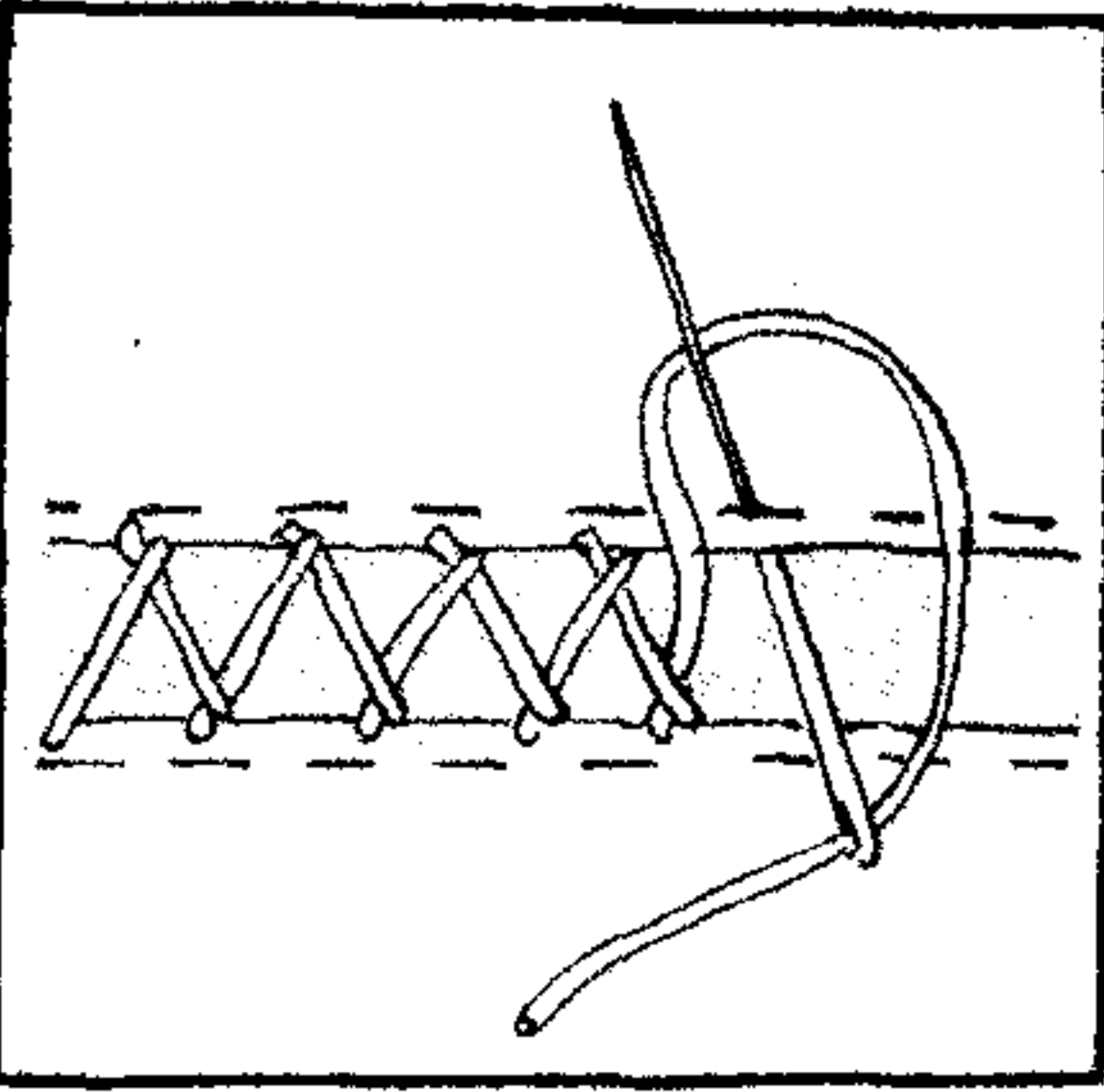

11. ఈగ కుట్టు : గుడ్డకు ఎడమ వైపు పై భాగంలో సూది గుచ్చి, బయటికి తియ్యండి. దారాన్ని ఎడమవేలి బొటన వేలితో కిందికి పట్టి వుంచి, అదేచోట ఇదివరకటికంటే కొంచెం కుడి వేపుగా సూది గుచ్చి, కిందివేపుగా మధ్యకు కుట్టండి. తక్కిన కుట్లు ఇదే మోస్తరుగా, వేసుకుపోవాలి.

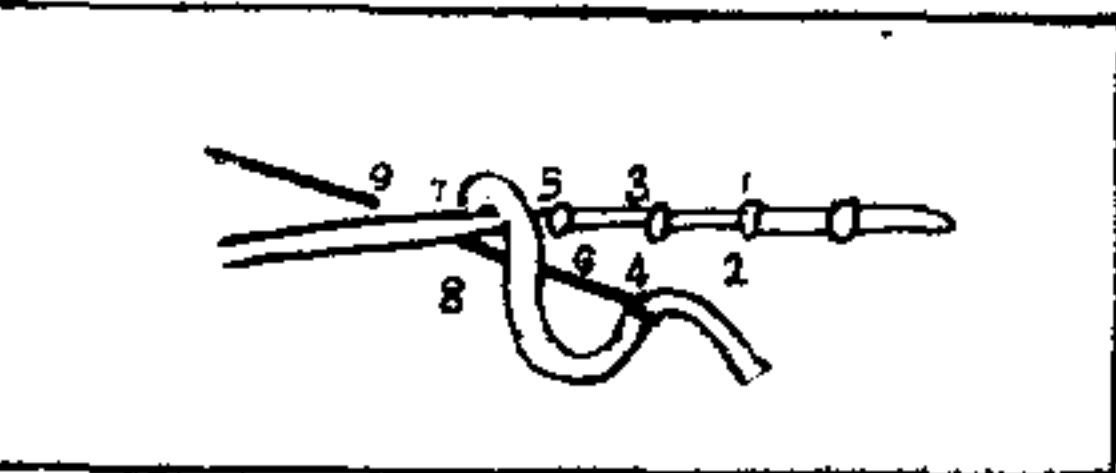

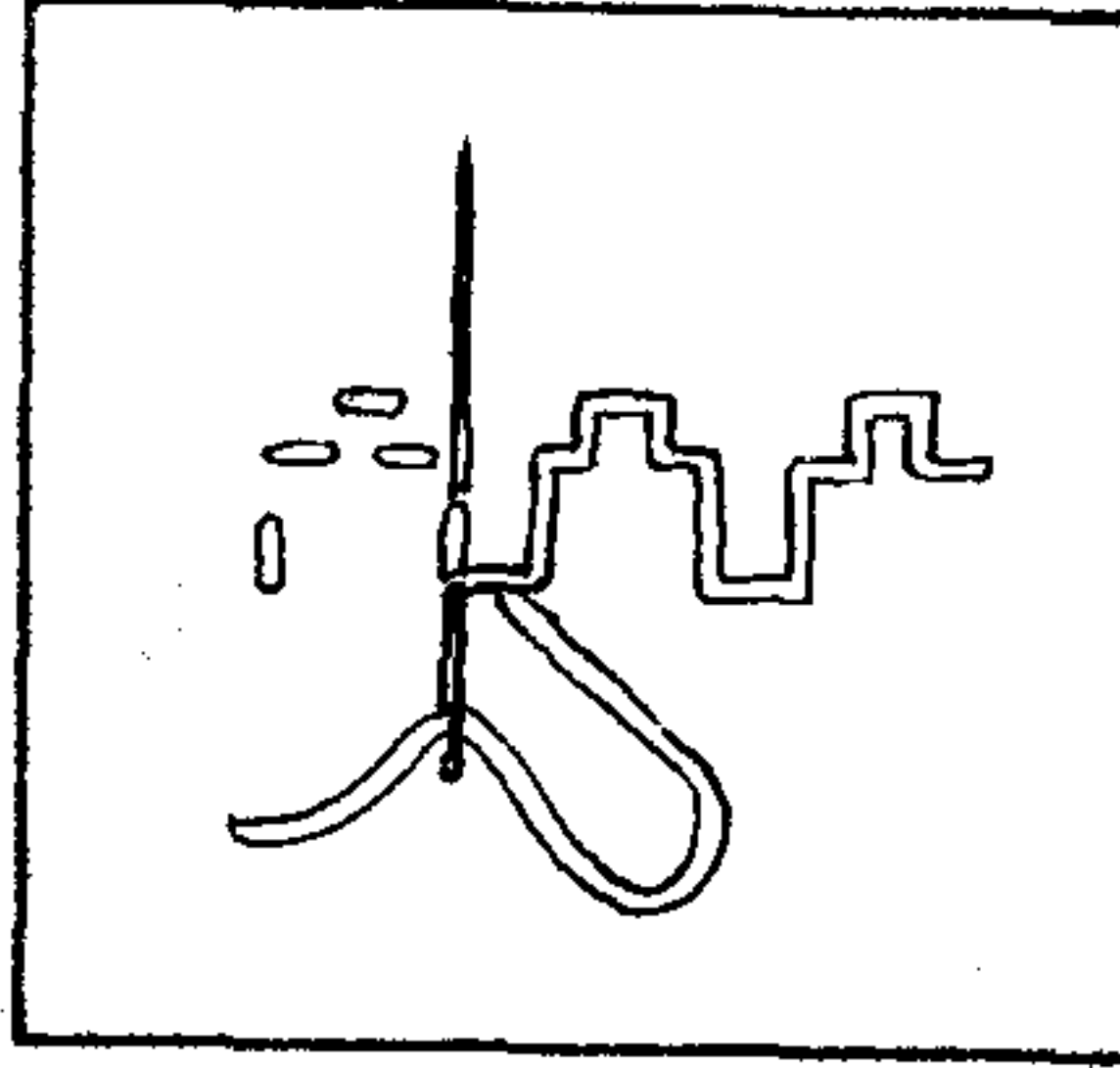
12. పాగట్ కట్టు : పాగట్ కట్టుతో అతకవలసిన గుడ్డ అంచులు రెండింటినీ, మధ్యని $\frac{1}{4}$ '' ఎడం (లేదా మీకు కావలసిన దూరంలో) వదిలి, ఒక కాగితం ముక్కను జేస్ట్ చెయ్యండి. సూది, దారం కూడా బట్టకిందినించి దిగువ అంచు దగ్గరగా పోనిచ్చి, ఓపెనింగ్ లో నిలుపుకీ ఏటవాలుగా మొదటి కట్టు కట్టి, సూదిని మీది అంచు కిందినుండి పైకి తియ్యాలి. దారం మీదుగా సూదిని మెలేసి, బట్ట ద్వారా వెనక్కు తీసి, దారాన్ని లాగాలి. చిన్న బెజ్జింగల సూదిని వాడితే, అది సులువుగా మెలికల లోపలికి దిగుతుంది.

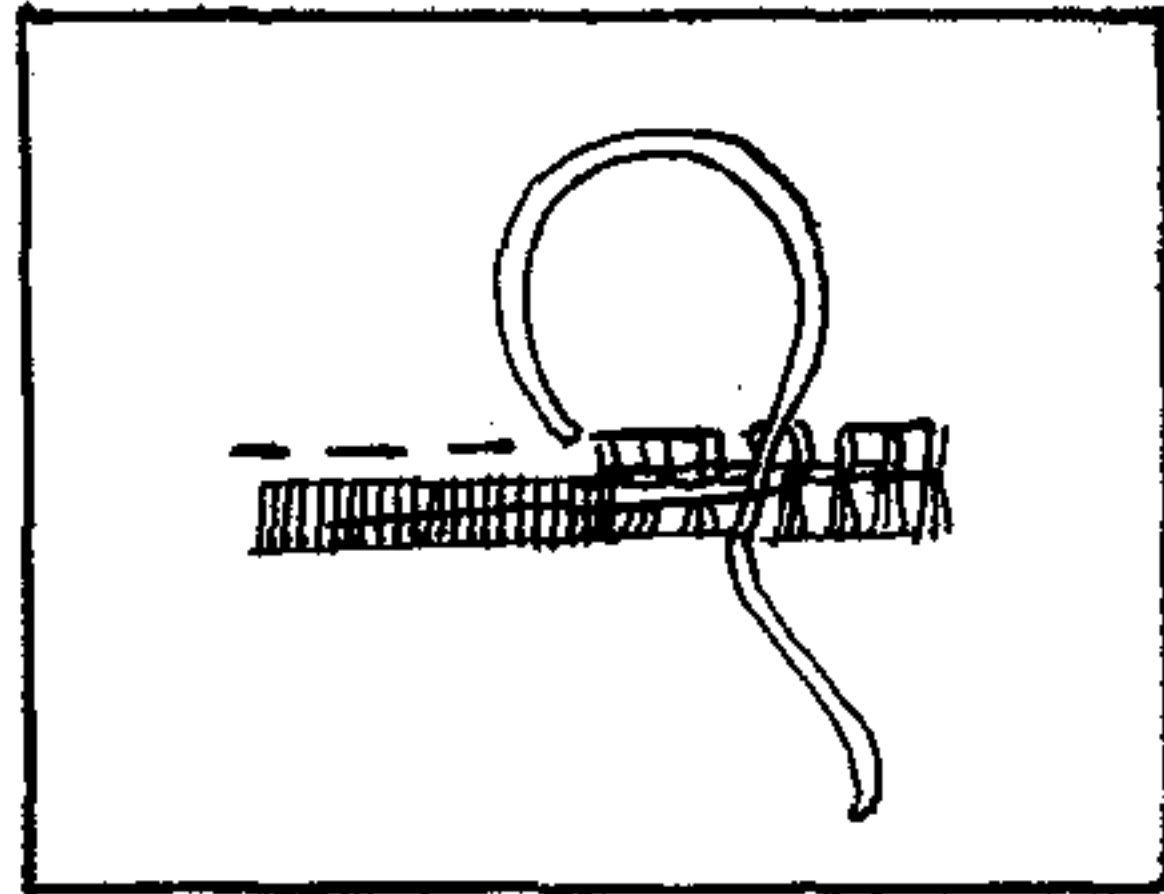
13. కమ్మి కట్టు : తగిన రంగులో ఆరు పోగుల దారం తీసుకుని, డిజైను ట్రేన్ చేసిన లైను మీద ఉంచండి. అంతకంటే ముదురు రంగుది, లేదా విరుద్ధపు రంగుది మూడు పోగుల దారంతో మొదటి దారం మీదుగా కట్టు రానివ్వండి. ఈ విధంగా మొదటి పోగు డిజైన్ నంతటా కమ్మి కునేట్టు చెయ్యండి.

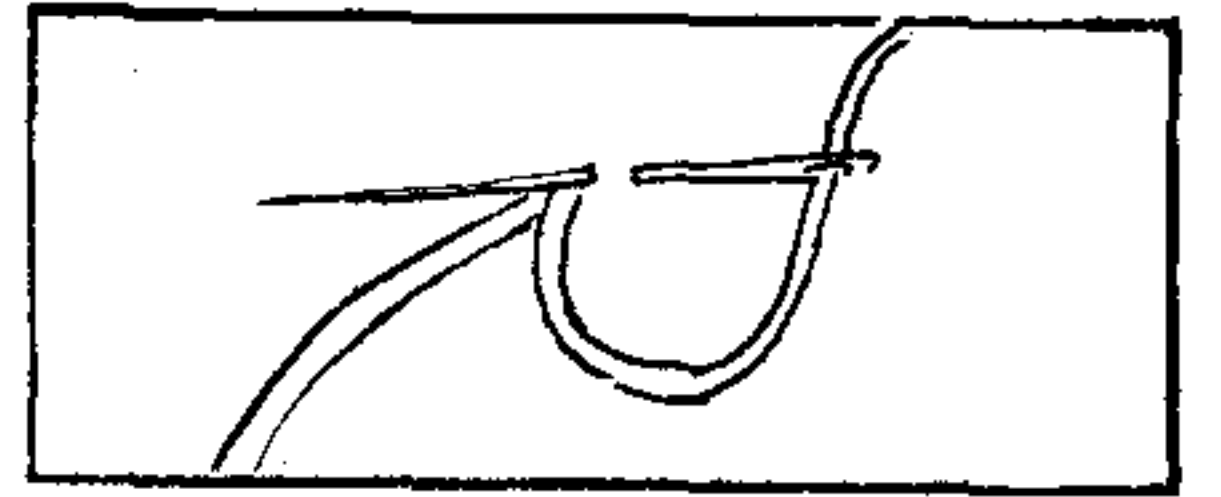
14. హాల్లీయన్ కట్టు : గుడ్డమీద చదరాలు గియ్యండి. చదరానికి ఒక పక్కన ఒక రన్నింగ్ కట్టు పోనివ్వండి. అలానే తక్కిన చదరాలకూ ఒక పక్కన ఏటవాలుగా కట్టు రానివ్వండి. ఇప్పుడు మీ సూదిలో రంగు దారాన్ని మార్చండి. తరువాత బొమ్మలో చూపినట్టు, ఆ చదరాలు అంటివున్న వేపున కట్టండి.

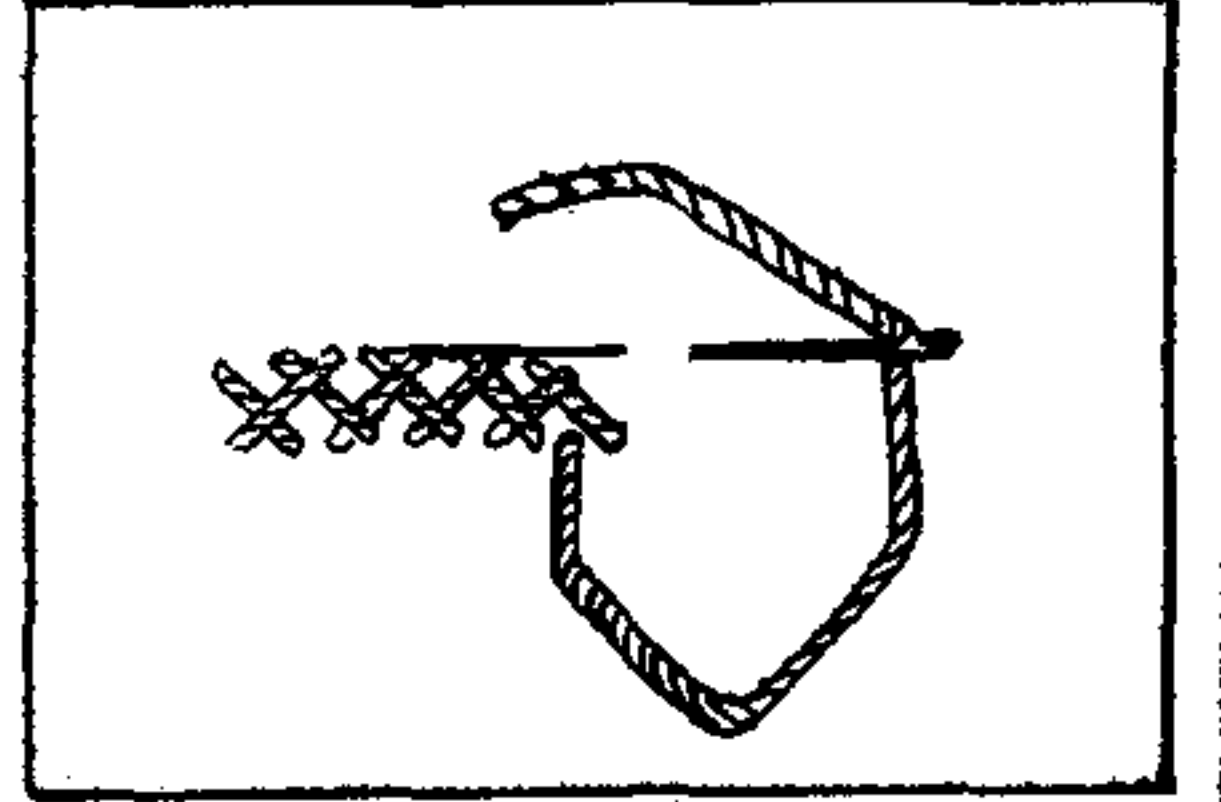
15. డాన్-ఇన్-త్రెడ్ : డిజైను వేయ వలసిన చోట నిలుపుగాగాని, అడ్డుగాగాని దారాలు లాగండి. డిజైనుకు $\frac{1}{4}$ '' లేదా $\frac{3}{8}$ '' వెడల్పు గుడ్డనించి అవసరమయితే ఇంకా ఎక్కువ గుడ్డ నించి పోగులను లాగాలి. ఇప్పుడు రెండు అంచులపైనా హెమ్ కట్టు తియ్యండి. వేరు వేరు కట్టను ఉపయోగించి, రకరకాల డిజైన్లు తయారు చేయవచ్చు.

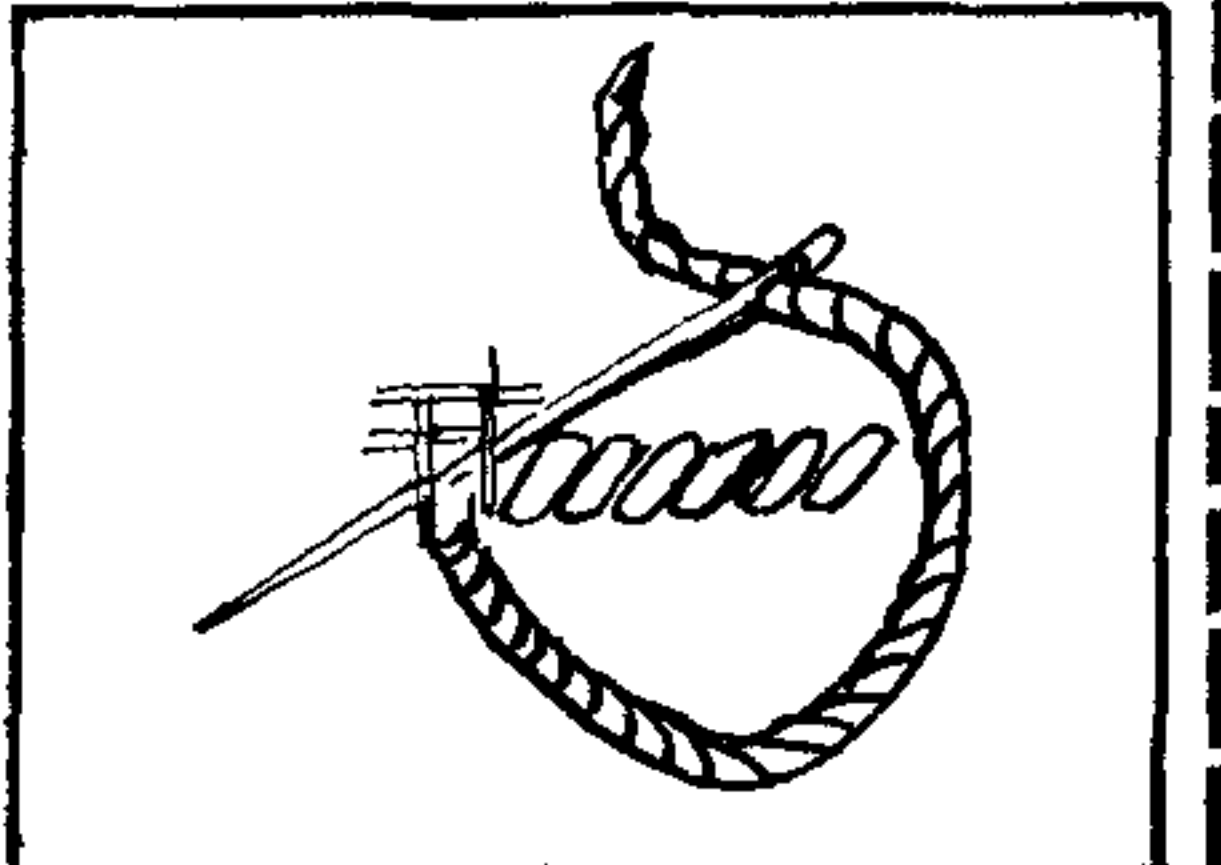
16. కాడ్ కట్టు : ఎంట్రాయిడరీ చేయవలసిన ఏ డిజైనుకయినా అవుట్ లైను వేసుకుందుకు ఈ రకం కట్టు ఎంతైనా ఉపయోగం. రెండు లేదా మూడు పోగుల దారంతో డిజైను అవుట్ లైను మీద బొమ్మలోలాగా కట్టండి. ఈ కట్టు 'కట్-వర్క్' లో కూడా పనికివస్తాయి.

17. కోడికా కట్టు : గుడ్డ మీద రెండు గీతలు గియ్యండి. అందులో ఒకదానిమీద ఫ్లైయిన్ రన్నింగ్ కట్టు తియ్యండి. తరువాత, ఆ యెత్తున గాక, మొదటి గీతకు కాస్త కిందుగా మొదటి కట్టు లాంటి కట్టే రానివ్వండి. తరువాత వచ్చే కట్టు ఎప్పుడూ మొదటిదానికంటే కాస్త కిందుగానే ఉండాలి. జములు కోడికాలు కట్టుకీ-మొదటి కట్టుకి సగం మేర కమ్ముతూ, పొడవైన రన్నింగ్ కట్టు వస్తాయి. ఇందువల్ల, ఒకదానికి బదులు రెండు గాని, ఇంకా ఎక్కువగాని, ఒకదాన్నొకటి ఖండించే పాయింట్లు అడ్డుపోగులలో మనకు కనిపిస్తాయి.

18. కొలరు కట్టు : ఈ రకం కట్టులో ముందు, ఒక సన్నటి రన్నింగ్ కట్టు తియ్యాలి. దాన్ని అనుసరించి అనేకమైన కట్టు వస్తాయి. అయితే-ముందు కట్టుకంటే రెండవ కట్టు పొడవు హెచ్చుగా వుంటుంది. అవసరమైనంత పొడవుకి కట్టు వచ్చేదాకా ఇలా చెయ్యాలి. తరువాత వెనక్కి కట్టుకుంటూ పోవాలి. ఇది మధ్యలో ఎంతో వెడల్పూ, రెండు చివరలా మొన దేరిన ఒక పెద్ద కట్టుగా కనిపిస్తుంది.

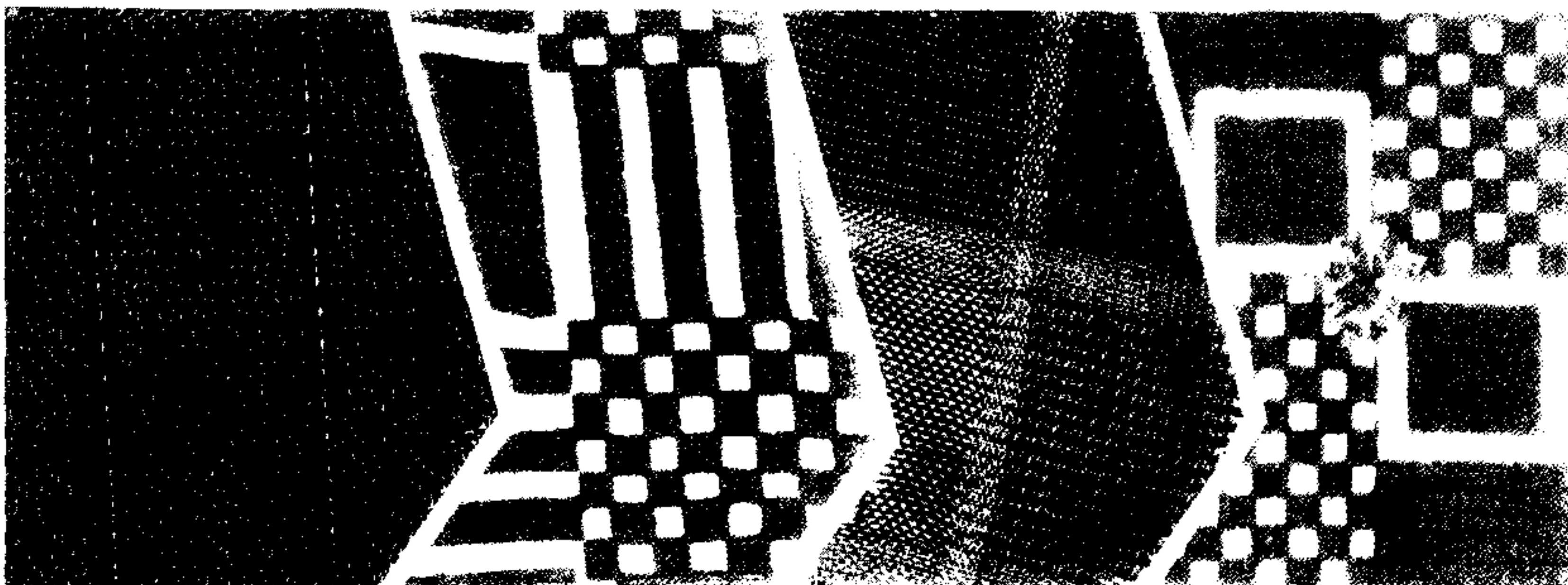

వనిత లో ఎప్పటికప్పుడు కోత్తగా వెలువడుతున్న చీరల గురించి,
 తక్కిన స్త్రీల దుస్తుల గురించే వివరిస్తున్నాము. వనిత పరితలలో చాలామంది
 చీరల గురించి, తమ దుస్తుల గురించే కాక, తమ భర్తల దుస్తుల గురించి
 స్త్రీల దుస్తుల గురించి కూడా ఆసక్తి కనబరుస్తున్నామని అంచేత అటువంటి
 హాట్లైన కూడా ఫరవాలూ చెయ్యాలని రాశారు. అంచేత ఈ సారి ప్యాన్థిక్కు
 మధ్యలకు సెవిక్స్ పబ్లిక్ కోత్త తరఫు గుడ్డల గురించి ఇల్లియజేస్తున్నాము.
 ఈ గుడ్డలను రూపొందించినవారు మధువా కెట్స్ వాడు.
 వాళ్ళు పారియెస్టర్ తోనూ, పారియెస్టర్ తో కలిసిన తక్కిన సకాతతోనూ
 ఇటీవల తూపొందించిన గుడ్డలను ఈ పేజీలో చూడవచ్చు.

ఇటీవల అమెరికాలో పెద్ద సంచలనం కలిగించిన అమ్మాయి—పాటీషియా హెర్స్ట్. ఆ అమ్మాయి అమెరికాలోని ధనవంతులలో ఒకడైన ప్రతికాధిపతి రాండాల్స్ హెర్స్ట్ కుమార్తె. 1974 ఏప్రిల్ 4 నాటికి పాటీని విడుదల చేసి ఉండాలి. అయితే ఆమె ఆ రోజు రాలేదు. ఆ ముందు రోజు పాటీ ఒక కబురు చేపట్టి తండ్రికి వంపింది. అందులో ఆమె “నేను వీళ్ళతోబాటే ఉండి వీడిత ప్రజలకోసం పాటు పడతాను” అన్నది.

పాటీషియా హెర్స్ట్ (ఈమెను ‘పాటీ హెర్స్ట్’ అంటుంటారు) లో వచ్చిన మార్పు సాధారణమైనదేమీ కాదు. జన్మతః ధనిక యువతి అయిన

మొత్తం రాండాల్స్ ఆస్తికన్నా 200 రెట్లు ఎక్కువ! అంచేత ఆయన ‘ఎస్. ఎల్. ఏ’ కోరిక నెరవేర్చలేకపోయాడు. ‘ఎస్. ఎల్. ఏ’ కోరిన మరో బేరానికి రాండాల్స్ అంగీకరించాడు. ఆ ప్రకారం 1974 ఏప్రిల్ 4 నాటికి పాటీని విడుదల చేసి ఉండాలి. అయితే ఆమె ఆ రోజు రాలేదు. ఆ ముందు రోజు పాటీ ఒక కబురు చేపట్టి తండ్రికి వంపింది. అందులో ఆమె “నేను వీళ్ళతోబాటే ఉండి వీడిత ప్రజలకోసం పాటు పడతాను” అన్నది.

ఆమె అన్నమాట నిలబెట్టుకున్నదానికి ఆ తర్వాతి సంఘటనలే నిదర్శనం. తర్వాత జరిగిన బ్యాంకి దోపిడిలో ఆమె మెషిన్ గన్ పుచ్చుకుని బెదిరించి, దోపిడికి సాయపడింది. ఆమె గన్ పట్టుకుని నిలబడి ఉన్న దాన్ని ఒక ఆటోమాటిక్ కెమెరా పోలో తీసింది :

ఎల్. ఏ’ సభ్యులు తమ సిద్ధాంతాల గురించి వివరించారు. వాళ్ళ వివరణలతో ఆమె “ఇంతకు ముందు నేను జీవించిన జీవితానికి మళ్ళీ తిరిగి పోను” అనేంతదాకా వెళ్ళిపోయింది.

‘ఎస్. ఎల్. ఏ’ ఆశయాలు ఎలా ఉన్నా వారు అనుసరించిన విధానాలు మాత్రం విచిత్రంగా ఉండేవి. ధనికవర్గం చేస్తున్న అన్యాయాలను ప్రతిఘటించడం కోసం వారు ధనికుల ఇంటి సిల్ల అయిన పాటీని ఎత్తుకుపోయారట :

ఆ మధ్య వాళ్ళ సభ్యులలో ఆరుగురు లాన్ ఏంజల్స్ లో పోలీసులతో పోట్లాడి మరణించారు. ఆ ఆరుమందిలో తన ‘ప్రియుడు’ కూడా ఉన్నాడనీ, తమ ప్రేమ-వీడిత ప్రజలపట్ల గల ప్రేమ ద్వారా ఏర్పడిందనీ పాటీ అన్నది. ఆ తర్వాత ఆమె మరో ఇద్దరూ కలిసి ఒక బాలుణ్ణి అపహరించారు.

ప్రస్తుతం పాటీ హెర్స్ట్ చేసిన నేరాలను కాలి

వార్తల్లో వుత్త:

పాటీ—తీవ్ర విప్లవ వాదులతో ఎందుకు చేరింది? ఇంత మార్పు ఆమెలో ఎలా వచ్చింది?

పాటీ హెర్స్ట్ చిన్నతనం నుంచీ ఏ సమస్య తెలియకుండా పెరిగింది. ఆమెకు రాజకీయాలంటే పెద్ద ఆసక్తి కూడా లేదు. ఆమెకో ‘వాయ్ ఫ్రెండ్’ కూడా ఉన్నాడు. గత సంవత్సరం లాన్ ఏంజల్స్ నుంచి ఆమెను ఇద్దరు తీవ్రవాదులు ఎత్తుపోయారు.

ఆమెను అలా ఎత్తుకుపోయినవారు ‘సింబయోసిస్ లిబరేషన్ ఆర్మీ’ (ఎస్. ఎల్. ఏ) అనే వామపక్ష బృందం వారు. ఆమెను విడిచిపెట్టడానికి వారు రాండాల్స్ హెర్స్ట్ కు ఒక బేరం పెట్టారు. కాలిఫోర్నియాలో ఉన్న 60 లక్షల మంది పేదవారిలో ప్రతివారికి 70 డాలర్ల (దాదాపు 600 రూపాయలు) విలువ చేసే చక్కని భోజనం పెట్టించాలని ‘ఎస్. ఎల్. ఏ’ కోరింది. అయితే ఈ పని చెయ్యడానికి పట్టే

ఆ తర్వాత కూడా ఆమె తండ్రికి ఆమె నుంచి ఎన్నో లేపులు వచ్చాయి. వాటిలో ఆమె తండ్రిని ‘అ బద్దల కోరు’ అని సంబోధించింది. ఆమె తన పేరును ‘టానియా’ అని మార్చుకుంది. పై పెచ్చు తాను విప్లవకారిణి కావడం బలవంతం వల్ల కాక, తన ఇష్ట ప్రకారమే జరిగిందన్నది.

‘ఎస్. ఎల్. ఏ’ 25 మంది యువతీయువకుల బృందం. సింబయోసిస్ అంటే ఏ పోలికా లేని రెండు జీవరాసుల సహజీవనం అని మామూలు అర్థం. ఈ బృందం వారు మార్క్సిజాన్ని, హిందూ వేదాంతాన్ని కలగలిపి రూపొందించామంటారు. పాటీ తనను తీసుకు వెళ్ళినవారు విచ్చివారు కారనీ, వీడిత ప్రజలకోసం మరణించడానికైనా పూనుకుంటారనీ అన్నది. పాటీకి ‘ఎస్.

పాటీ హెర్స్ట్

పోర్నియాలోని ఫెడరల్ కోర్టు విచారిస్తున్నది. పాటీ తండ్రి ఆమెను బెయిల్ మీద విడిపించడానికి ప్రయత్నించినప్పుడు ఆమె-తనకు తల్లి దండ్రుల ఇంటనే ఖైదీగా ఉండాలనే ఉద్దేశం లేదన్నది.

ఆమె స్వతహాగా నేరాలు చెయ్యలేదనీ, ఆమెను హింసించడం ద్వారానే ఆమె ‘ఎస్. ఎల్. ఏ’ వారితోబాటు నేరాలు చెయ్యడానికి పూనుకొందని కోర్టులో వాదిస్తున్నారు. అసలు ఏం జరిగిందో ఊహించడానికి మన స్తవ్యశాస్త్రవేత్తలు ఆమెను పరిశీలించారు.

పాటీ — తీసుకు రాదలుచుకున్న విప్లవం చేయి దాటి పోయింది. ఇక ఆమె భవిష్యత్తు అంతా కోర్టు తీర్పు మీద ఆధారపడి ఉంది.

“పాటీ హెర్స్ట్ యువతరంలోని అసంతృప్తికే కాదు. అ మా య క త్యానికి కూడా గుర్తు!” అంటున్నారు కొందరు.

నాట్యం నేర్చుకున్న ప్రసన్నవదని

ఇటీవల తంతు తపాలా శాఖవారు 'మన సంప్రదాయం' అనే శీర్షికలో ఆరు రకాల నాట్యాలను ప్రదర్శించే స్టాంపులు విడుదల చేశారు. అందులో భరత నాట్యానికి చెందిన ఒక భంగిమ కూడా ఉంది. ఆ స్టాంపు మీద 'ప్రసన్న వదని' అనే అమ్మాయి భరతనాట్యం చేస్తూ కనిపిస్తుంది.

'ప్రసన్న వదని' చిన్న తనంలోనే పక్ష వాతానికి గురయిందనీ, ఆమె పెద్ద పెరిగి భరతనాట్య తారగా పేరు పొందడం వెనక చాలా పెద్ద బాధామయగాథ వుందనీ తెలిసినప్పుడు ఆశ్చర్యం కలుగుతుంది.

అప్పుడు ప్రసన్న వదనికి నాలుగేళ్ళు. ఆడుతూ పాడుతూ ముద్దొచ్చేలా ఉండేది ఆమె. ఒకసారి వాళ్ళ కుటుంబమంతా కారులో వెళుతున్నారు. అకస్మాత్తుగా కారు ప్రమాదానికి గురయింది. అదృష్టవశాత్తు ఎవరికీ దెబ్బలు తగలేదు. కాని

ప్రసన్న వదనికి మాత్రం స్పృహ తప్పి పోయింది. ఇరవైమూడు రోజులు ఆమె అలాగే ఉండిపోయింది.

ఆమెను మద్రాసులోని ప్రసిద్ధ న్యూరోసర్జన్ డాక్టర్ రామమూర్తి దగ్గరికి తీసుకువెళ్ళారు. డాక్టర్ ఎంతో ప్రయత్నంమీద ఆమెకు స్పృహ తెప్పించారు. ఆమె కుడివైపు పక్షవాతంతో దెబ్బ తిన్నది. ఇక ఆమె బతుకంతా నిరుపయోగంగా గడిచిపోతుండేమో అన్న బాధతో ఆమె తల్లిదండ్రులు ఎంతో బాధపడ్డారు. డాక్టర్ రామమూర్తి తన ప్రయత్నాన్ని మానుకోలేదు. ఆయన "చేతులను ఇలా, అలా కదల్చిచూడమ్మా!" అని ప్రసన్న వదనికి సలహా ఇచ్చారు.

ఆమె ప్రయత్నించింది. ఆమె చేతులు కదిలిన తీరు డాక్టరుకు భరత నాట్యముద్రలను గుర్తుకు తెచ్చాయి. వెంటనే ఆయనకు ఒక ఆలోచన వచ్చింది.

బలహీనంగా వేలాడిపోతున్న ఆమె చేతికి, కాలికి మళ్ళీ జీవం పొయ్యడానికి ఆమెకు భరత నాట్యం నేర్పితే బావుంటుందని సలహా ఇచ్చారు డాక్టరు. వెంటనే ప్రసన్న తల్లిదండ్రులు ఆమెను జయలక్ష్మి అనే ఆమె దగ్గర నాట్యం నేర్చుకోవడానికి చేర్చారు.

తన భవిష్యత్తు భరతనాట్యం చెయ్యగల గడంలోనే ఉందని తాను గ్రహించినట్లు ప్రసన్న ప్రవర్తించింది. అంతులేని ఓర్పు, సదలని దైర్యం ఆమెకు భరతనాట్యపు మెలకువలను తెలియజేశాయి. నిర్భీవంగా ఉన్న ఆమె అంగాలకు కొత్త ఊపిరి వచ్చింది. పదకొండేళ్ళు వచ్చేసరికి ఆమె మద్రాసులోని 'కళాక్షేత్ర'లో చేరింది.

డాక్టర్ రామమూర్తి కృషితో మొగ్గ తొడిగిన ప్రసన్న జీవితం కళాక్షేత్ర నిర్వాహకురాలు శ్రీమతి రుక్మిణీ అరుండేర్ ఆదరణతో పువ్వులా విరిసింది. రుక్మిణీ ప్రసన్నపై ఎంతో ప్రేమచూపి ఆమెకు మంచి ప్రోత్సాహం ఇచ్చారు. అలా ప్రసన్న కళాక్షేత్రంలో నాట్యంలోను, సంగీతంలోనూ పోస్ట్ గ్రాడ్యుయేట్ పట్టాపొందింది.

గత సంవత్సరం ఆమె భరతనాట్య రంగ ప్రవేశం డాక్టర్ రామమూర్తి అధ్యక్షతలో జరిగింది. "ప్రసన్న మనసుకూ, ఆమె శరీర దౌర్బల్యానికి జరిగిన యుద్ధంలో ఆమె మనసే గెలిచింది. మనసుంటే మార్గం ఉందని ప్రసన్న నిరూపించింది" అన్నారు ఆయన.

కళాక్షేత్రకు వచ్చే వివిధ దేశాల కళాభిమానులూ ప్రసన్న వదని భరతనాట్యాన్ని చూసి ఎంతో ప్రశంసించారు. ఆ మధ్య ఒకసారి జపాన్ నుంచి వచ్చిన కొందరు ఆమె అద్భుత నాట్యాన్ని చూసి ఎంతో ఆనందించి ఆమెను 'మోడల్'గా ఉంచి ఎన్నో ఫోటోలు తీసుకుని వెళ్ళారు.

ప్రసన్నవదని ప్రతిభ నానాటికీ ఎక్కువ కావడానికి రుక్మిణీ అరుండేర్ ఎంతో తోడ్పడ్డారు. అందువల్లే స్టాంపుకోసం భరత నాట్యాన్ని ప్రదర్శించడానికి ఆమె ప్రసన్న వదనిని ఎన్నుకున్నారు.

"మున్ముందు పిల్లలకు భరతనాట్యం నేర్పడం నా ఆశయం" అనే ప్రసన్న వదని గొంతులో ఆమె శక్తి సామర్థ్యాలు ధ్వనించాయి.

మనిషి అనుకుంటే అసాధ్యమైనది కూడా అతి సులభంగా సాధ్యమవుతుందని రుజువు చేసిన వనిత - ప్రసన్న వదని

‘మనోవ్యాధికి మందుంది’

క్రమం పుట్టింది పెరిగింది అంతా ఆ గ్రామంలోనే. ఆ గ్రామం మన్నార్ గుడికి దగ్గర ఉంది. ఆ గ్రామంలోని బడిలో కమల స్కూల్ పైనల్ దాకా చదువుకుంది. ఆమెకు పైచదువులు చదవాలని ఉండేది కాని ఆ ఊళ్ళో మాత్రం అందుకుతగ్గ సౌకర్యాలు లేవు. కూతుర్ని పై ఊళ్ళకు పంపడానికి కమల తల్లిదండ్రులకు ఇష్టంలేదు. అంచేత కమల ఇంట్లోనే గడవలసిన అవసరం ఏర్పడింది.

కమల ఇంటి ఎదురిల్లే వేణి ఇల్లు. కమల, వేణి ఇద్దరూ ఒక తాడు వాళ్ళు. ఇద్దరూ మంచి స్నేహితురాళ్ళు.

ఒకరోజు కమల వేణిని వెతుక్కుంటూ ఆమె ఇంటికి వెళ్ళింది.

‘వేణి! వేణి!’ అని పిలుస్తూ ఇంట్లోకి వెళ్ళబోయిన కమల స్నేహితురాలి యింటి హాలులో ఎవరో యువకుడు కూచుని ఉండడాన్ని చూడగానే నిగ్గుపడి గబగబా ఇంటికి తిరిగి వచ్చేసింది.

కాసేపు తర్వాత వేణి కమల ఇంటికి వచ్చింది.

“ఏమిటే కమలా! మా యింటికి వచ్చిన దానివి, పరుగెత్తుకొని వచ్చేవావట....కణ్ణన్ చెప్పాడు!” అన్నది వేణి.

కణ్ణన్ అంటే బహుశా ఆ యువకుడేమో అనుకొంది కమల. కమల అడగకుండానే వేణి అన్నీ చెప్పింది: “కణ్ణన్, మా బాబాయి కొడుకు! మా నాన్నగారితో ఏదో పని ఉందని వచ్చాడు. మరో రెండు వారాలుంటాడు. తర్వాత వాళ్ళ ఊరు వెళ్ళిపోతాడు. వాళ్ళ ఊరు మాయ వరం దగ్గర ఉంది.”

*

అతి రోజు సాయంకాలం కమల తమ యింటి వీధి గుమ్మంలో నిలబడి ఉంది.

ఎదురింటి నుంచి వేణి, కణ్ణన్ గుడికి బయలు దేరుతున్నారు.

“కమలా! నీవు రాకూడదూ? గుడికి వెళ్ళొద్దాం!” వేణి పిలిచింది.

అలికిడి విని కమలతల్లి వాకిట్లోకి వచ్చింది.

“కమలను గుడికి తీసుకువెళ్ళనా అత్తయ్యా!” అని అడిగింది వేణి.

కమలతల్లి వేణి వక్కనే ఉన్న కణ్ణన్ ను చూసింది.

అది గమనించిన వేణి—కణ్ణన్ కూ తనకూ ఉన్న బంధుత్వాన్ని వివరించింది. కమలతల్లి కమలను గుడికి వెళ్ళమన్నది.

గుళ్ళో కమల కళ్ళూ, కణ్ణన్ కళ్ళూ పడేపడే కలుసుకున్నాయి. అయితే వాళ్ళ మధ్య మాటలేవీ సాగలేదు.

గుడినుంచి తిరిగివస్తుండగా కణ్ణన్ వేణితో మాటల్లో పడ్డాడు.

“వేణి! నీ స్నేహితురాలికి నేనంటే ఎంత భయమో తెలుసా? నన్ను చూసి చూడగానే నోరు తెరవకుండా పారిపోయింది!” అన్నాడు.

కమల ఇది విని నవ్వింది.

ఆ క్షణాన కమల—కణ్ణన్ ల ప్రేమకు పునాది పడింది.

*

అతి రోజు రాత్రి వేణి తండ్రి భోజనం ముగించి వచ్చి అరుగుమీద కూచున్నాడు. ఆయన వెంట కణ్ణన్ కూడా వచ్చి కూచున్నాడు.

ఎదురింటి అరుగుమీద కూచున్న కమల తండ్రి “అబ్బాయి ఎవరూ?” అంటూ వేణి తండ్రిని అడిగాడు.

“మా తమ్ముడి కొడుకు! మా భూమి వ్యవహారం మాట్లాడానికి వచ్చాడు,” అన్నాడు వేణి తండ్రి.

మనుషులు చాలా విచిత్రమైన వాళ్ళు. ఆనందం ఎక్కువైనా, విచారం ఎక్కువైనా కూడా అయోమయస్థితిలో పడిపోతూ ఉంటారు.

మరీ సుతిమెత్తగా, సున్నితంగా ఉన్నవాళ్ళ విషయమైతే మరి చెప్పనక్కరలేదు. తాను కోరినది నెరవేరుతున్నదనే ఆనందం పట్టలేక ఒక అమ్మాయి ఆకస్మాత్తుగా ‘పిచ్చి’ దయింది. డాక్టర్ పద్మానిని ‘రికార్డ్స్’లోని యథార్థగాథలలో మరొకటి ఇది:

“ఇలా రండి సార్!” అంటూ ఆయనను అహ్వనించాడు కమల తండ్రి.

కణ్ణన్ ను వెంటబెట్టుకుని వేణి తండ్రి కమల యింటికి వచ్చాడు. రాత్రి పడకొండు దాకా ఆయన, కమలతండ్రి, కణ్ణన్ ఏదో లోకాభి రామాయణం మాట్లాడుతూనే ఉన్నారు.

మామూలుగా తొమ్మిది గంటలకే నిద్రాడేవి ఒడిలో ఒరిగిపోయే కమలకు ఆ రాత్రి నిద్ర పట్టలేదు.

కణ్ణన్ అక్కడ ఉన్న రోజులలో—కమల వేణి యింటికి వెళ్ళినప్పుడూ, కణ్ణన్ కమల తండ్రితో మాట్లాడే నెపంతో కమల యింటికి వచ్చినప్పుడూ—కమల కణ్ణన్ కళ్ళతోనే కబుర్లు చెప్పుకున్నారు. వాళ్ళ మనసులూ కలిశాయి.

ఆ కలిసిన మనసులు ‘కమల కణ్ణన్ కోసమే....కణ్ణన్ కమలకోసమే!’ అని నిర్ణయించుకున్నాయి.

*

కణ్ణన్ ప్రయాణం దగ్గర పడింది. ఆ మర్నాడే అతను బయలుదేరాల్సి. కమల వేణి యింటికి వెళ్ళింది. వేణి స్నానం చెయ్యడానికి వెళ్ళి పోయింది. కమలకూ, కణ్ణన్ కూ ఏకాంతం దొరికింది. మనసు విప్పి మాట్లాడుతున్నారు వాళ్ళు. ఊరు చేరుకున్నాక తన తండ్రితో మాట్లాడి కమలను వెళ్ళాడే ఏర్పాటు చేస్తానన్నాడు కణ్ణన్.

*

రెండు వారాలు గడిచాయి.

కణ్ణన్ తన మాట నిలబెట్టుకున్నాడు. అతని తల్లిదండ్రులు కమల యింటికి వచ్చి కమల, కణ్ణన్ ల పెళ్ళి ప్రసక్తి తెచ్చారు.

కమల తల్లిదండ్రులకు ఒకవైపు ఆనందం. మరోవైపు ఆశ్చర్యం. కమల విషయం చెప్ప నక్కరలేదు. ఆమె కణ్ణన్ మీద మరింత ప్రేమను పెంచుకున్నది.

డాక్టర్ పద్మావతి పెళ్లిదండ్రు ఇంకా యథార్థ గాథ

వేచికి మరో రకమైన ఆనందం. “కమలా! నాకు మాటయినా చెప్పకుండా మా కణ్ణన్ ను బుట్టలో వేసుకున్నావే!” అని వేళాకోళం చేసింది ఆమె.

కమల తల్లిదండ్రులకూ, కణ్ణన్ తల్లిదండ్రులకూ తమ పిల్లల పెళ్లి కుదిరిందని సంతోషం. వాళ్ళు అన్ని విషయాలు చర్చించుకుని పెళ్లి ఏర్పాట్లకు పూనుకున్నారు. ఎప్పుడో మొక్కుకున్నట్టు స్వామిమలైలోని సుబ్రహ్మణ్యస్వామి సన్నిధిని పెళ్లి జరపాలని నిర్ణయించారు. పెళ్లి రోజు తెల్లవారుజామునే బాగా ఆపులైన వారిని మాత్రం తీసుకువెళ్లి స్వామిమలైలో పెళ్లి జరిపించాలనుకున్నారు.

పెళ్లిరోజు వచ్చింది. ఆ రోజునే స్వామిమలైలో దాదాపు నలభై పెళ్లిళ్ళు జరుగుతున్నాయి.

కణ్ణన్ తన కుటుంబంతో స్వామిమలై చేరుకున్నాడు. అతను కమల కుటుంబం వారి రాక కోసం ఎదురుచూస్తున్నాడు. ముహూర్తం వేళ దగ్గరపడుతున్నది. కాని కమల కుటుంబం వారి జాడలేదు. ఏంచెయ్యాలో తెలియక కణ్ణన్ ఆందోళన పడసాగాడు.

ఈ మధ్యలో—

కమల కుటుంబం వారు అనుకున్నట్టు స్వామిమలైకు బండ్లో బయలుదేరి వస్తున్నారు. కమలకు పట్టరానంత సంతోషంగా ఉంది. ఆమె ఏమేమో మాట్లాడుతూనే ఉంది.

దారిలో ఒక రైల్వే గేటు వచ్చింది. అందరూ దాన్ని దాటడంకోసం బండి నుంచి దిగారు. కమల కూడా దిగింది. అప్పుడు ఆమెకు ఏమయిందో ఏమో తెలియదు.

“అడుగో కణ్ణన్! కణ్ణన్! కణ్ణన్!” అంటూ పట్టాల వెంటి వడిగా పరుగెత్తసాగింది.

తన పైట చెంగు తొలగి ఎగిరి పోతున్నా పట్టించుకోక తమ కూతురు అలా పరుగెత్తడం చూచిన కమల తల్లిదండ్రులు అదిరిపడ్డారు.

వాళ్ళతోబాటు వచ్చిన బంధువు ఒకాయన

కమల వెంటపడి పట్టుకున్నాడు. “ఏమో కమలా! నీ కేమయింది?” అని ఆమెను కుదుపుతూ అడిగాడు.

కమల నవ్వింది. ఆ నవ్వుకు అర్థం లేదు. కమల ఏదేదో మాట్లాడింది. ఆ మాటలకూ అర్థం లేదు.

తమ కూతురి కేమైందో తెలియని కమల తల్లిదండ్రులు ఆందోళన పడసాగారు. అవతల పెళ్లి ముహూర్తం వేళ దగ్గరపడుతున్నది. రానని మొరాయించిన కమలను బలవంతంగా ఒక టాక్సీలో ఎక్కించి స్వామిమలైకు బయలుదేరారు.

*

ముహూర్తం వేళ మీరిపోయింది. తక్కిన జంటలకు పెళ్లి అయింది. కణ్ణన్ మాత్రం—తక్కిన వాళ్ళ వేళాకోళాన్ని, క్రూరమైన చూపులనూ భరించలేక శిలలా నిలబడ్డాడు.

కమల తల్లిదండ్రులు ఆమెను అతని ముందుకు తీసుకువచ్చారు. దారిలో జరిగినదంతా అతనికి చెప్పారు. పక్కనున్న కణ్ణన్ తల్లిదండ్రులు అంతా విన్నారు. “ఈ పిచ్చి పిల్ల మా కక్కర లేదు. మా అదృష్టం బావుంది! దేవుడు ఇలా చేశాడు....” అన్నారు వాళ్ళు.

“ఏమండీ! మీరే ఇలా అంటే ఎలా? మా అమ్మాయి భవిష్యత్తు ఏం కావాలి? పీటల మీద పెళ్లి ఆగిపోతే ఈ పిల్లకు మళ్ళీ పెళ్లి ఎలా అవుతుంది? పిల్ల కేదో దిష్టి తగిలింది....అంటే నండీ.... మీకు పుణ్యముంటుంది. పెళ్లి జరగ నీయండి. అన్నీ సరిపడేలా చేస్తాం” అని కమల తల్లిదండ్రులు రకరకాలుగా కణ్ణన్ తల్లిదండ్రులను బతిమాలుకోసాగారు.

అయితే కణ్ణన్ తల్లిదండ్రులు ఆ మాటలు పట్టించుకోలేదు. “బయలుదేరండి అందరూ.... ఊరికి పోదాం” అని తనవారిని అజ్ఞాపించాడు కణ్ణన్ తండ్రి. అంతవరకు ఏమీ మాట్లాడక తన ముందు జరుగుతున్న సంఘటనలు చూస్తూన్న కణ్ణన్ లో చలనం వచ్చింది. అతను “ఆ తాళి ఇలా ఇవ్వండి!” అన్నాడు గంభీరంగా.

“ఏరా! ఇప్పుడు నీకూ పిచ్చెత్తిందా?” కణ్ణన్ తల్లిదండ్రులు కోపంగా అరిచారు.

“ఇప్పుడేమైంది? కమల మెదలో నేను తాళి కట్టాక ఆమెకు పిచ్చెక్కి ఉంటే ఏం చేసేవాళ్ళు మీరు? ఆ మాటకొస్తే నాకే పట్టి ఉంటే ఏం చేసే వాళ్ళు?” అని అడిగాడు కణ్ణన్.

అతని తల్లిదండ్రులు ఏమీ చెప్పలేదు.

కణ్ణన్ ప్రవర్తన కమల తల్లిదండ్రులకు ఊరట కలిగించాయి. వాళ్ళు మౌనంగా అతనికి నమస్కరించారు. నలుగురైదుగురు కమలను కదలనివ్వక పట్టుకోగా కణ్ణన్ ఆమె మెదలో తాళి కట్టాడు.

ఆ తర్వాత కమల తల్లిదండ్రులు వచ్చిన టాక్సీలోనే ఆమెను తీసుకుని తంజావూరుకు బయలుదేరారు కణ్ణన్.

*

కణ్ణన్ డాక్టర్ పద్మావతిని కలుసుకున్నాడు. ఆమెకు కమలను చూపించాడు. డాక్టర్—కమలను బాగా పరిశీలించారు.

“సంతోషం చాలా ఎక్కువ కావడంతో... అది పట్టలేక ఇలా చిత్తచాంచల్యం కలిగింది” అని ఆమె గ్రహించారు. వెనువెంటనే కమలకు వైద్యం చెయ్యడం ప్రారంభించారు.

తొమ్మిది రోజులు గడిచాయి. ఆ తొమ్మిది రోజులూ కణ్ణన్ పట్టువదలకుండా డాక్టర్ పద్మావతి చేత కమలకు వైద్యం చేయించాడు. డాక్టర్ ప్రయత్నం ఫలించింది. కమల పిచ్చి ముదరలేదు; కుదిరింది. ఆమె మళ్ళీ మామూలు మనిషి అయింది.

కణ్ణన్ డాక్టరుకు కృతజ్ఞతలు చెప్పుకున్నాడు. కమల “డాక్టర్: మీరు నా పాలిటి దైవం!” అన్నది.

డాక్టర్ పద్మావతి తన కర్తవ్యం నెరవేర్చిన సంతృప్తితో మౌనంగా తనలో తానే చిరునవ్వు నవ్వుకున్నారు.

*

కమల—కణ్ణన్ దంపతులకు ఇటీవలే ఒక పిల్లవాడు కలిగాడు.

తంజావూరుకు ఎప్పుడు వచ్చినా వాళ్ళు డాక్టర్ పద్మావతిని కలుసుకొని తమ ఆనందానికి దోహదం చేసిన ఆమెకు కృతజ్ఞతలు చెప్పకుండా వెళ్ళనే వెళ్ళరు!

మీ కేశ సంపదకు

జుట్టు అద్భుతంగా ఉండేటట్టు చేసేది రీటా-దానిలో అటువంటి శక్తి, సువాసనా ఉన్నాయి - శిరోజాలు సహజంగా, చక్కగా పెరగడానికి, చల్లదనానికి, దానికదేసాటి.

రీటా వాడి మీ కురుల సాభాగ్యాన్ని వృద్ధి చేసుకోండి. మీ శిరోజాలు ఏపుగా, ఒత్తుగా పెరిగి నిగనిగలాడుతూ మెత్తగా ఉంటాయి.

★ స్త్రీలూ పురుషులూ వాడవచ్చును

రీటా

★ నేడే ఒక సిసా కొనండి
ప్రతిచోటా దొరుకును

వీటో కంపెనీ, బొంబాయి. కలకత్తా. మద్రాసు

973

నిత్యావసర వస్తువుల ధరల పట్టిక

‘వనిత’ నవంబరు 15 వ తేదీ సంచికలో తెలిపినట్లుగా ఈ షీట్‌లో ఇదివరకటిలా హైదరాబాదు, విజయవాడ, విశాఖపట్టణం నగరాలలోని సూపర్‌బజార్లలో - డిసెంబర్ 1 వ తేదీన సేకరించిన ధరలతోపాటు అదే రోజున మద్రాసులోని ‘కామధేను’ సూపర్ మార్కెట్‌లో సేకరించిన ధరలను కూడా ఇక్కడ ప్రచురిస్తున్నాము. నవంబరు 1 వ తేదీనాటి ధరలను-డిసెంబరు 1 వ తేదీనాటి ధరలతో పోల్చి చూస్తే-మినపపప్పు ధర హైదరాబాదులో ఎక్కువగా పెరగడం; విశాఖపట్టణంలోను, విజయవాడలోను తగ్గడం; ఎండు మిరపకాయల ధర విశాఖపట్టణంలో మరీ ఎక్కువ కావడం. (మద్రాసులో దాదాపు అన్ని వస్తువులూ-తక్కిన పట్టణాల్లో ధరలకంటే ఎక్కువగానే ఉన్నాయి-వేరుసెనగనూనె, నువ్వులనూనె, జీడిపప్పు ధరలు తప్ప!) ధనియాల ధర అన్ని పట్టణాల్లోనూ పెరగడం. ఇలాగే మరికొన్ని వస్తువుల ధరల్లోని హెచ్చుతగ్గులు పఠితలు గమనించ వచ్చును. ధరల పెరుగుదలపై నరైన అదుపు ఉండడం ఎంతవరకూ అవసరమో-ఈ పట్టిక విశదీకరిస్తుంది.

సరుకు పేరు	హైదరాబాదులో ధర	విజయవాడలో ధర	విశాఖపట్టణంలో ధర	* మద్రాసులో ధర
	రూ. పై.	రూ. పై.	రూ. పై.	రూ. పై.
కందిపప్పు ఒక కిలో	2-85	2-50	2-65	3-26
మినపపప్పు ”	3-70	2-75	3-00	3-36
సెనగపప్పు ”	2-90	2-75	2-75	3-10
పెనరపప్పు ”	2-50	2-05	2-35	2-70
ఎండుమిరపకాయలు,,	17-00	16-30	20-00	22-00
వేరుసెనగ నూనె ”	6-45	6-30	6-50	6-30
నువ్వుల నూనె ”	9-15	7-40	10-75	8-40
జీడిపప్పు ”	25-00	20-00	25-00	22-10
అవాలు 100 గ్రాములు	0-31	0-48	0-35	0-35
ధనియాలు ”	0-55	0-56	0-70	0-62
మెంతులు ”	0-32	0-28	0-35	0-32

* మద్రాసులో ఉన్న ‘కామధేను’ సూపర్ మార్కెట్‌లో అసలు ధరకు అదనంగా ప్రతి కిలోకు 18 పై. చొప్పున క్లీనింగ్, పాకింగ్ వంటి చార్జీలు కలిపి ప్రకటించడం జరుగుతుందని, ఈ ధరలు ఆ ప్రకారంగానే లెక్కలోకి తీసుకోవాలని - అక్కడి అమ్మకం శాఖ అధికారి తెలియజేశారు.

తేజస్వలవారం

నిర్వహణ : డాక్టర్ ఆర్. సత్యభామారెడ్డి యమ్. డి., డి. జి. ఓ

లలిత, మద్రాసు.

ఈ సంవత్సరం మార్చి 23 వ తేదీన మూడవ సంతానంగా నాకు మగపిల్లవాడు పుట్టాడు. ఐతే - అప్పటినుంచీ-ఇన్ని నెలలైనా నాకు ఋతుస్రావం జరగలేదు. మేము కుటుంబ నియంత్రణ పాటించాలని అనుకోవడంవల్ల - దాంపత్యజీవితం ఆరంభించక ముందు - మీరు చెప్పినట్లుగా 'ఓవులిన్' మాత్రం వేసుకోవాలని అనుకున్నాను. కానీ ఋతుస్రావం జరగకపోవడంవల్ల నేను ఏం చేయాలనీ అర్థం కాలేదు. దయచేసి మీ సలహా చెప్పండి.

మీరు పిల్లవాడికి పాలు పట్టడం నిలిపి- 'ఓవులిన్' పిల్స్-ఏదో ఒక రోజున వాడడం ప్రారంభించి- వరుసగా 21 రోజులూ వాటిని ఉపయోగించండి. ఋతుస్రావం జరుగుతుంది. ఆ తర్వాత యథా ప్రకారం వాటిని ఉపయోగించడం కొనసాగించండి. సునీత, కలకత్తా.

నేను పరీక్షల ముందు-బాగా 'ప్రిపేర్' కావాలని, రాత్రుళ్ళు తొందరగా నిద్ర రాకుండా ఉండడానికి 'డెక్సిడ్రిన్' మాత్రం పది రోజులపాటు వేసుకుని శ్రద్ధగా చదువుకున్నాను. పరీక్షలైన తర్వాత మామూలుగా నిద్ర పోవాలంటే, నిద్ర రావడం లేదు. ఇప్పుడు నేను ఏం చేయాలంటారు?

కొన్ని రోజులపాటు మీకు అలా అనిపించినా, మామూలుగా నిద్ర వచ్చే తీరుతుంది. ఐనా నిద్ర పట్టకపోవడం మరి ఓ సమస్యగా పరిణమిస్తే ఒక వారం రోజులపాటు రోజూ 'కాంపోజ్' - పగం మాత్రం-వేసుకోవడం మొదలు పెట్టండి. మీకు రెండు మూడు రోజులకే మామూలుగా నిద్ర పట్టడం జరిగితే, 'కాంపోజ్' వేసుకోవడం - మావేసినా ఫరవాలేదు.

వి. దేవి, పాలయంకోట్టె.

నేను లావుగా ఉంటాను. సన్నబడడానికి 'వెన్జురామిన్' 'డైఫిల్ ప్రోబియమ్' అన్న మందులు వాడితే మంచి ఫలితం కనిపిస్తుందని- నా స్నేహితురాలు ఒకామె చెప్పింది. ఆ సలహా పాటించవచ్చునంటారా?

ఆ మందులు-ఆకలిని తగ్గింపజేస్తాయి. ఐతే వీటిని వాడుతున్నంత కాలం పరవాలేదు కానీ వాడడం నిలిపిన తర్వాత - అహార నియమాలు కట్టుదిట్టంగా అవలంబించాలి. ఎక్కవకాలం అవి ఉపయోగిస్తే, వాటి ప్రభావం కూడా శరీరం మీద తగ్గిపోతూ వుంటుంది.

వి. దుర్గామహాలక్ష్మి, విజయవాడ.

నా వయసు 29 సంవత్సరాలు. నాకు ఇద్దరు పిల్లలు. మా రెండవ పాప వయసు ఏడు సంవత్సరాలు. నాకు నాలుగు సంవత్సరాలనుండి నడుము నొప్పిగా వుంటుంది. డాక్టర్లు ఇది 'డిస్క్-ప్రొలాప్స్' అని, ఆపరేషన్ చేయాలనీ అన్నారు. 'ఆపరేషన్' అంటే నాకు భయంగా వుంది. మందులతో ఇది తగ్గే మార్గం లేదంటారా?

డాక్టర్లు మందుల ద్వారా ప్రయత్నించే ఉంటారు. 'డిస్క్-ప్రొలాప్స్'కు ఎక్కువగా విశ్రాంతి తీసుకోవడం కూడా చాలా అవసరం. ఐనా ఆపరేషన్ కు మీరు భయపడనవసరం లేదు. వైద్యశాస్త్రం చాలా పురోభివృద్ధి చెందుతూన్న ఈ రోజుల్లో ఇటువంటి భయాలు అనవసరం. అనుభవజ్ఞులైన డాక్టర్లు మీరు ఆపరేషన్ చేయించుకోవడం మంచి దని చెబితే, ఆ ప్రకారం చేయడమే ఉత్తమం.

శ్రీమతి ఎన్. వి. నంగనల్లూరు.

నా ఒళ్ళు ఎప్పుడూ వేడిగా ఉంటుంది. కళ్ళు ఎర్రగా ఉంటాయి. మూత్రం కూడా వేడిగానే పడుతూ వుంటుంది. ఇలా ఎందువల్ల జరుగుతూ వుంది? దీనికేమైనా వైద్యం చెప్పండి.

ఇటువంటి సమస్యలకు వైద్యపరీక్ష జరిపిన తర్వాత- ఏమైనా చెప్పడానికి వీలుంటుంది.

టి. రమణమ్మ, కర్నూలు.

పది సంవత్సరాల క్రితం 'వేన్జెమ్మి' చేయించుకున్నవారు ఇప్పుడు 'రీ-కానలైజేషన్' చేయించుకోవడంవల్ల ఏమైనా అపాయం ఉంటుందంటారా?

అపాయం ఏమీలేదు. మెడికల్ కాలేజీకు సంబంధించిన ఏ అనువృత్తిలోనైనా 'రీ-కానలైజేషన్' చేయించడం మంచిది.

ఎన్. రమ్య, తాడేపల్లి.

నా వయసు 20 సంవత్సరాలు. నేను లావుగా వుంటాను కానీ బలహీనంగా కూడా ఉంటాను. డాక్టర్ ను సంప్రదిస్తే బలహీనత పోషకానికి కొవ్వులేని మాంసం, గ్రుడ్లు, ఆకు కూరలు మొదలైనవి తినమని సలహా చెప్పారు. అవి తింటే-నేను ఇంకా లావైపోతానేమోనని భయంగా ఉంది. నాకేమైనా ఉపాయం చెబుతారా?

పిండి పదార్థాలు, కొవ్వు, తీపి-మొదలైనవి ఉన్న ఆహారపదార్థాలు తింటేనే లావు అవుతారు. కాబట్టి-మీరు మీ డాక్టరు సూచించిన ప్రకారం-అహార నియమాలు పాటించడం మంచిది.

సరస్వతి, తిరునల్వేలి.

'చెస్ట్' పెరగడానికి నేను 'ఈస్ట్రోజెన్' మాత్రం ఉపయోగించాలనుకుంటున్నాను. కాని డాక్టర్

దగ్గరకు వెళ్ళి 'ప్రిస్కియన్' తీసుకోవాలంటే—
నాకు సిగ్గుగా ఉంది. దయచేసి, మీరే 'ప్రిస్కి-
యన్' పంపించగలరా?

డాక్టర్లు ఎట్టి వర్ణితులలోనూ - వైద్యవర్గ చీ-
కుండా 'ప్రిస్కియన్' ఇవ్వకూడదు. మీ సమస్యను
డాక్టర్కు వివరించడంలో - ఎందుకు సిగ్గుపడాలి?
మీకు మరి చెప్పడానికి ఇబ్బందిగా ఉంటే, లేదా
డాక్టర్ను సంప్రదించండి.

ఎన్. అన్నపూర్ణమ్మ, హైదరాబాద్.

నా వయసు 40 సంవత్సరాలు. 12 సంవత్సరాల
క్రితం నా గర్భకోశంలో గడ్డ ఉంటే ఆపరేషన్
చేశారు. ఐతే నాకు అప్పుడప్పుడు కడుపునొప్పి
వస్తూవుంటుంది. మందులు వాడితే తగ్గిపోతుంది.
ఇప్పుడు మూత్రం దారాళంగా పోవడం లేదు.
కాళ్ళకు నీరు పడుతూ ఉంది. డాక్టర్ గారు—ఉప్పు
తినడం మానమని. 'బార్లీ' ఎక్కువగా తాగుతూ
వుండమనీ చెప్పారు. ఉప్పులేని ఆహారం సరిగ్గా
తినలేకపోవడంవల్ల—నేను బలహీనంగా ఉన్నాను.
నాకేమైన సలహా చెప్పండి.

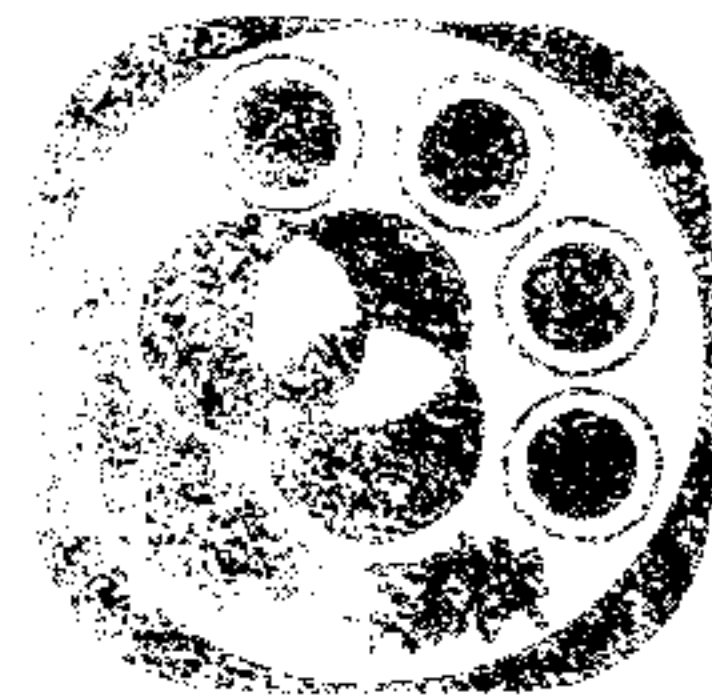
మూత్రంలో 'అల్బుమిన్' ఉన్నదేమో పరీక్షించడం,
మూత్ర పిండాలు ఎలా వని చేస్తున్నవీ వైద్య వర్గ
ద్వారా తెలుసుకోవడం - ఇవన్నీ డాక్టర్లు చూసి,
తదనుగుణంగా వైద్యం చేస్తూ, మిమ్మల్ని ఎలాంటి
ఆహారపదార్థాలు తినమంటే, కచ్చితంగా అవే తివాలి.
మీ దేహారోగ్యానికి సంబంధించిన పూర్తి వివరాలు
తెలియండి—వేరేం సలహా ఇవ్వగలను?

శ్రీమతి ఆర్. కుమారి, మద్రాసు.

నాకు వివాహమై పది నెలలైంది. నా వయసు 20
సంవత్సరాలు. ఈ పది నెలలుగా నాకు ఋతు
స్రావం రెండు నెలలకు ఒకసారి అవుతుంది.
ఇంతకుముందు మామూలుగా నెలకొకసారి
అవుతూ ఉండేది. ఇలా మార్పురావడం వల్ల
నాకు పిల్లలు పుట్టరేమోనని సందేహంగా ఉంది.
నేను ఏం చేయాలంటారు?

వివాహమైన తర్వాత కొందరికి ఇటువంటి తేడా
కనిపించడం సహజం. కొన్నాళ్ల తర్వాత మామూలు
ప్రకారంగావే ఋతుస్రావం అవుతుంది. ఇంకో
ఆరునెలల తర్వాత కూడా మీకు ఇదే సమస్య ఉంటే
అప్పుడు రాయండి. పిల్లలు కలగరేమోనని ఇప్పుడే
మీరు సందేహించవలసిన అవసరంలేదు!

మంటలు

క్రిస్మస్ కేక్

ప్రపంచంలోని క్రైస్తవులంతా క్రిస్మస్ పండు-
గను ఈ పక్షంలోనే ఉత్సాహవంతంగా జరుపు-
కుంటారు. హిందువుల వివిధ పండుగలలో పిండి
వంటలు ఎలా ప్రాముఖ్యత వహిస్తాయో - క్రైస్త-
వులకు 'క్రిస్మస్ కేక్' కూడా అంతే! రుచికర
మైన వంటలు చేసుకుని తినడానికి - పండుగల
ప్రమేయమే లేదనుకుంటే - ఈ 'క్రిస్మస్ కేక్'
ఎవరైనా - ఎప్పుడైనా చేసుకోవచ్చు!

ఇది చెయ్యడానికి 100 గ్రాముల వెన్న, 50
గ్రాముల పంచదార, మెత్తగా పొడిలా చేయబడ్డ
చక్కెర మరో 50 గ్రాములు, పొడిగా చేయబడిన
బాదంపప్పు 25 గ్రాములు, 3 క్రోడీగుడ్డు, 125
గ్రాముల మైదా, ఒక స్పూను నిమ్మరసం, ఒక
చేబిల్ స్పూన్ నారింజ రసం, తగినంత బాదం
ఎస్సెన్స్, ఆర చేబిల్ స్పూను తురిమిన నారింజ
పండు తొక్కలు కావాలి. ఇవి కాకుండా కొన్ని
చెక్రీ పళ్ళు, ఎండిన కిస్మిస్ పళ్ళు, ఎండిన నల్ల
ద్రాక్ష, ముద్దచేయబడ్డ నారింజ తొక్కలు ఇవన్నీ
కలిపి 300 గ్రా. ఉండాలి. వీటితోపాటు ఆర టీ
స్పూను వాసన పొడి కూడా సిద్ధంగా ఉంచు-
కోవాలి.

ఇప్పుడు 'కేక్' చేయడం ఎలా అంటే
8 అంగుళాల చుట్టుకొలత, రెండు అంగుళాల
లోతు ఉన్న గిన్నెలో - ముందుగా కొంత నెయ్యి
పూసి, పైన కొంత మైదా పిండి జల్లాలి. అప్పుడే
'కేక్' వేగిన తర్వాత తేలికగా తీయడానికి
వీలవుతుంది.

మైదా పిండి, వాసన పొడి కలిపి - ముందుగా
జల్లించాలి. వెన్న, చక్కెర ఒక పింగాణీ
పాత్రలో వేసి—గరిటతో బాగా తిప్పాలి. తర్వాత
అందులో ఒకో గ్రుడ్డు పగలగొట్టి వేయాలి.
ఎండిన పళ్ళను - చిన్న చిన్న ముక్కలుగా
చేసి, అందులో రెండు చేబిల్ స్పూన్ల మైదా
పిండి కలపాలి. ఇలా చేయడంవల్ల - పళ్ళు
అన్నీ కేకు అడుగు భాగంలో ఉండకుండా, కేక్
అంతటా వ్యాపించడానికి అస్కారం వుంటుంది.

ఈ మిశ్రమంలో పళ్ళరసాలు, నారింజ
తొక్కల కోరును కలపాలి. ఆ తర్వాత నారింజ
తొక్కల ముద్ద, తక్కిన నుసులు అన్నీ కూడా
ఇందులో చేర్చాలి. నెయ్యి పూసి సిద్ధంగా ఉంచిన
గిన్నెలో - మిశ్రమాన్ని నాలుగువైపులా పూర్తిగా
నింపాలి. ఆ తర్వాత ఆ గిన్నెను 350 డిగ్రీల
వేడిమిలో ఓ గంట - గంటన్నర వరకూ 'బేక్'
చేయాలి. 'కేక్' బాగా వేగిందో లేదో తెలుసు-
కోడానికి - సన్నని కత్తితో పై భాగంలో తాకి
చూడాలి. వేగిన కేకును ఒక పళ్ళెంలోవేసి,
ఆరబెట్టాలి.

వాసనపొడి - సాధారణంగా దుకాణాల్లో అమ్ము-
తుంటారు. ఐనా ఈపొడిని మనం కూడా తయారు
చేయవచ్చు. దీనికి ఆరు ఏలక్కాయలు, లవం
గాలు, దాల్చిన చెక్క - 4 ముక్కలు, చిన్న జాజి
కాయ ముక్క కావాలి. ఇవన్నీ పొడిచేసి ఒక
సీసాలో భద్రం చేసుకోవాలి. గాలి పోకకుండా
ఉంటే, ఆ పొడి రెండు నెలలవరకూ నిల్వ
ఉంటుంది.

కాంతమ్మ ఆ రోజు మరీ చీకటి వుండగానే లేచింది. చకచకా పని చేసుకుంది. భర్త మంగ పతి ఇంకా నిద్రలేవలేదు.

“మీ నాన్నను లేవమనవే! అవతల ప్రయాణం పెట్టుకొని ఇంకా ఏం నిద్ర?” కూతుర్ని కేక పెట్టి చెప్పింది.

మంగపతి అదరాబాదరాగా లేచి ముఖం కడుక్కొని కాఫీ తాగి స్నానానికి వెళ్ళాడు.

కాంతమ్మ వంట పనిలో మునిగిపోయింది.

“అమ్మాయ్! ఒసేయ్! నిన్నేనే?”

“అబ్బ! ఏమిటే ఆ కేకలు?” కూతురు తార చిందులు తొక్కింది.

“పేపరు రాలేదా?”

“అదివారం పేపరు ఇంత త్వరగా వస్తుందా ఏమిటి?” అనేసి వెళ్ళిపోయింది.

వెళ్ళే ముందు కాస్త ‘గ్రహణం’ చూచు కొని వెళ్ళే బాగుణ్ణు! ఆ పేపరు సమయానికి రాదు! అయినా అదివారం, అమావాస్య! పెళ్ళి సంబంధం చూడటానికి ఇవ్వాలి బయలు దేరడం ఏమిటి? ఆ మనిషికి ఎంత తోస్తే అంతే! అరవ వాళ్ళకు అమావాస్య మంచిదట!

“ఏమే! వడ్డించావా?” స్నానం చేసి పూజ ముగించి హడావిడిగా వంటింట్లోకి వచ్చాడు మంగపతి.

“ఇదో వడ్డిస్తున్నా!” ఆలోచనల నుంచి బయట పడింది.

అదరా బాదరా నాలుగు మెతుకులు నోట్లో వేసుకుని లేస్తున్న భర్తతో “అయ్యో! అదేమి టండీ! మజ్జిగవులును వేసుకోకుండానే లేచారు” అని నొచ్చుకుంటూ అన్నది కాంతమ్మ.

గోతాం వట్టతో కుట్టిన సంచిలో రెండు దోవ తులూ, నాలుగు పుగాకు కాడలూ పెట్టి అందించింది.

“ఈ సంబంధమైనా ఖాయం చేసుకురండి!” అన్నది.

“అంతా మన చేతుల్లోనే వుందా ఏమిటే?”

“త్వరగా బయలుదేరండి—మళ్ళీ వర్షం జొరబడుతుంది.” అన్నది కాంతమ్మ.

మంగపతి వీధి వాకిలి మెట్లు దిగుతుండగానే నెత్తి ముసుగుతో వెంకాయమ్మ ఎదు రైంది. తక్కున ఆగిపోయాడు.

“ఎక్కడ వచ్చావే?” అంటూ పెళ్ళాన్ని వెత్రికేక పెట్టి పిల్చాడు మంగపతి.

“అయ్యో ఏమిటండీ? ఏం జరిగిందీ? కుభమా అంటూ

గ్రహణం

వార్తరెడ్డి స్రీతాదేవి

వెళ్తూ ఆ మాట లేమిటి? సాగదీస్తూ కాంతమ్మ బయటికి వచ్చింది.

“ఇంకేం జరగాలి? ఇంట్లో ఏం పారిపోతుందని లోపలకు పరిగెత్తావ్? అట్లా ఎదురొచ్చి చావకూడదూ?” విసుక్కున్నాడు.

“అసలు సంగతేమిటో చెప్పండి? ఏం జరిగింది?”

“ఇంకా ఏం జరగాలి? గడప దిగుతుండగానే వెంకాయమ్మ ఎదురైంది.”

“అయ్యో రాత! కుభమా అంటూ లగ్న నిశ్చయాలకు వెళ్తుంటే ఈ అపకకునం ఏమిటండీ?” నీళ్ళు కారిపోయింది కాంతమ్మ.

ఇంట్లో ఎదిగి గుండెల మీది కుంపటిలా వున్న పిల్లకు పెళ్ళిచెయ్యాలని ఆ దంపతులు నానా పాట్లూ పడుతున్నారు. కూతురు మనువు మాట్లాడటానికి వెళ్తున్న మంగపతికి దుశ్శకునం ఎదురైంది. ఈసారన్నా ముడిపడుతుందని ఇద్దరూ గంపెడు ఆశతో వున్నారు.

మంగపతి తేవడానికి చాలా సంబంధాలే తెచ్చాడు—కాని ఒక్కటి కుదరలేదు.

వచ్చిన సంబంధం తల్లికి నచ్చితే కూతురికి నచ్చదు. కూతురికి నచ్చితే తల్లికి నచ్చదు. తల్లి, కూతుళ్ళకు నచ్చితే తండ్రికి నచ్చదు. ముగ్గురికీ నచ్చితే కట్నం ఎక్కువ ఇవ్వలేక బెడిసిపోతుంది.

దేనికైనా కాలం కలిసి రావాలి. బ్రహ్మరాత ఎలా వుందో; దాని రాత ఎలావుందో; మంగపతి ఆలోచిస్తూ నిల్చున్నాడు.

మంగపతి దంపతులు కాస్త పాతకాలం వాళ్ళు. నొసటి రాతల్లోనూ, జాతకాల్లోనూ నమ్మకం కలవాళ్ళు.

కూతురు తారాదేవి జాతకం రాయించి భద్రంగా కొయ్య పెట్టెలో పెట్టి దాచాడు. కూతురుకు పద్దెనిమిదో సంవత్సరం వస్తేగాని పెళ్ళి కాదని జాతకంలో స్పష్టంగా రాసిపెట్టి ఉంది. అయినా మంగపతి కూతురికి పద్నాలుగేళ్ళు నిండగానే సంబంధాలు చూడసాగాడు.

“జాతకం ఎలా ఉన్నా మానవ ప్రయత్నమూ వుండాలిగా?” అనుకొనేవాడు.

మంగపతి వేళ్ళ మీద లెక్క వేసుకొస్తున్న రోజులు చూస్తుండగానే దొర్లిపోయాయి.

కూతురు పద్దెనిమిది నిండి పందొమ్మిదో సంవత్సరంలో అడుగు పెట్టింది. అందువల్లే

ఈ సంబంధం తప్పక కుదురుతుందనే నమ్మకంతో బయలుదేరాడు. అపకకునం ఎదురైంది.

“లోపలకు వచ్చి రెండు నిమిషాలు కూర్చోండి.”

భార్య మాటలకు లోపలకువచ్చి కూర్చున్నాడు. ఈసారి ఏ అపకకునం రాకుండా జాగ్రత్తపడ్డారు ఆ దంపతులు.

కాంతమ్మ పెద్ద కాసంత కుంకం బొట్టు పెట్టుకొని దొడ్డితోవన బయటికివెళ్ళి ఇంటి చుట్టూ తిరిగి వీధి వాకిట్లోకి ఎదురొచ్చింది.

ముసి ముసి నవ్వులు నవ్వుకుంటూ గడపలు దిగుతున్న భర్తకు ఎదురైంది.

మంగపతి వెనక్కు తిరిగి చూడకుండా వెళ్ళిపోయాడు.

ఇదేమీ పట్టించుకోకుండా కూతురు వసారాలో కూర్చుని వారపత్రిక చదువుకుంటూ వుంది.

కాంతమ్మ భోజనం చేసి వచ్చి వక్క పలుకు పటుక్కున కొడుకుతూ మంచానికి అడ్డం పడింది.

అంతలోనే ఏదో జ్ఞాపకం వచ్చి “అమ్మాయ్!” అంటూ కేకపెట్టి లేచి కూర్చుంది.

వార పత్రికలలో సినిమా వార్తలు చదువుతున్న తార వినిపించుకోలేదు.

“నిన్నేనే?” గట్టిగా విల్పింది తల్లి.

“అబ్బ! ఏమిటే అమ్మా నీ గోల?” తార పత్రికలోనుంచి తల ఎత్తకుండానే అన్నది.

“పేపరు వేసి వెళ్ళాడా? ఇలా తీసుకురా!”

“వేసినట్టే వున్నాడు. నువ్వే చూసుకో.” అన్నది తార.

“మా తల్లివిగా కొంచెం తెచ్చి పెట్టవే!” తల్లి భుక్తాయాసంతో అన్నది.

తార విసురుగా లేచి తెలుగు దిన పత్రిక తల్లి కూర్చున్న మంచం మీదవేసి వెళ్ళిపోయింది.

కాంతమ్మ పత్రిక విప్పి వారఫలాలున్న పేజీ తీసింది. తన రాశి అయిన ‘వృశ్చికం’ చదువుకోసాగింది.

“ఈ వారం ఆరంభంలో ఎంతో కాలంగా చేస్తున్న ప్రయత్నాలు ఒక దారికి వస్తాయి. వెదకపోయిన తీగ కాళ్ళకు చుట్టుకుంటుంది. బంధు ఆగమనం. కుభకార్యాలు చేస్తారు.”

చదువుతూ వుంటే కాంతమ్మ హృదయం ఆనందంతో ఉప్పొంగిపోయింది.

తన కూతురు గీత ఇన్నాళ్ళకు బయట పడింది. అచ్చు గుడ్డినట్టు రాసి వుంటే ఇంకా సందేహం. ఎందుకూ? అమ్మాయి పెళ్ళి నిశ్చయం అయినట్టే!

అదినరే! వెతకపోయిన తీగ కాళ్ళకు చుట్టుకోవడం ఏమిటి చెప్పా?

తన తెలివి తెల్లారినట్టే వుంది? ఇంకా ఆలోచన ఏమిటి? వియ్యాలవారే తన కూతుర్ని వెతుక్కుంటూ వస్తున్నారన్న మాట! అన్న మాటే మిటి? వస్తూనే వుంటారు. ఈ పాటికి బయలుదేరారేమో?

ఈ మనిషి తెలివి దొంగలుతోలా? అట్లా బయలుదేరి వెళ్ళిపోయారేం? వాళ్ళే మనింటికి వస్తుంటేనూ? అన్నట్టు ఆ అపకకునం కూడా ఇందుకేనేమో? ఇవ్వాళ వెళ్ళొద్దనేనేమో?

ఆ వెళ్ళేవాడు కాస్త వారఫలాలు చూసుకున్నాక వెళ్ళకూడదూ? ఆ మనిషికి అంతా తొందరే!

కాంతమ్మకు ఆలోచనల సంతృప్తిలో భుక్తాయాసం కాస్తా ఇట్టే ఎగిరిపోయింది.

వియ్యాలవారు ఏ వేళప్పుడు వస్తారో ఏమో? కాంతమ్మ లేచి వంటింట్లోకి వెళ్ళింది.

కావీ పాడరూ, పంచదారా వున్న డబ్బాలు చూసుకుంది. ఇంత మినపపప్పు నీళ్ళలో వేసింది.

“ఒవే అమ్మాయ్!”

“.....”

“నిన్నేనే?”

“అబ్బబ్బ ఏమిటే ఒక్కక్షణం చదువుకో నివ్వవూ?”

“ఇప్పుడేం చదువే? ఆ పత్రిక అవతల పారేసి తల దువ్వుకో. ఆ మొన్న నాన్న గుంటూరు నుంచి తెచ్చిన గులాబి రంగు పట్టు చీర కట్టుకో. త్వరగాలే!” కూతుర్ని ఉత్సాహంగా హెచ్చరించింది.

“ఇప్పుడా పట్టు చీర ఎందుకే?” పుస్తకంలో నుంచి తల పైకెత్తి ఆశ్చర్యంగా ప్రశ్నించింది తార.

“ఎందుకేమిటే? వాళ్ళు ఏ వేళప్పుడొస్తారో ఏమో? ఊ! త్వరగా లే!”

తారకు అర్థం కాలేదు. అయోమయంగా చూసింది.

“ఏమిట అలా చూస్తావ్? వియ్యాలవారు వస్తున్నారు లే. వెళ్ళి తల దువ్వుకో.”

అంతలోనే వీధి వాకిట్లో గుర్రపు బండి ఆగిన శబ్దం అయింది.

ఎవరో పిలుస్తున్నట్టు వినిపించింది.

“అయ్యో రానే వచ్చారు. ఓనే పిల్లా! నువ్వు లోపలకు వెళ్ళవే! త్వరగా ముస్తాబవు.” కూతుర్ని హెచ్చరించి కాంతమ్మ వరుగు వరుగున వీధి వాకిట్లోకి వచ్చింది.

బండిలోనుంచి ఓ బుర్రమీసాల మొహం బయటికి తొంగి చూసింది.

“మంగపతిగారిల్లు ఇదేనా అండీ?” బుర్ర మీసాలు ప్రశ్నించాయి.

“ఇదే! రండీ!” అంటూ కాంతమ్మ సగం శరీరానికి పైగా తలుపు చాటుకు లాక్కుంది.

బండిలోంచి బుర్రమీసాలాయనా, ఓ యువ కుడూ, మరో నడివయసు వ్యక్తి దిగారు.

యువకుడు కూలింగ్ గ్లాసులు పెట్టుకున్నాడు. జుట్టు మెడల దాకా పెంచుకున్నాడు. ముఖాన్ని కొంతజుట్టు కప్పేస్తూ వుంది. బెల్ బాటం పాంటూ, చిన్న చిన్న నల్లపువ్వులున్న తెల్ల షర్టూ వేసు కున్నాడు.

కాంతమ్మ కళ్ళు వెడల్పు చేసుకొని యువ కుట్టి చూసింది.

వచ్చినవాళ్ళ కాళ్ళకు నీళ్ళు ఇచ్చింది కాంతమ్మ.

కాళ్ళు కడుక్కొని కుర్చీలో కూర్చుంటూ “మంగపతిగారు ఏరండీ?” అని అడిగాడు బుర్రమీసాలాయన.

“ఊరు వెళ్ళారు. సాయంకాలానికి తిరి గొస్తారు. కొంచెంనేవు విశ్రాంతి తీసుకోండి! ఈ లోపల ఆయన వచ్చేస్తారు.” అని చెప్పి కాంతమ్మ పక్క గదిలో రెండు మంచాలు వార్చి పక్కలు వేసింది.

వచ్చినవారిలో పెద్దవాళ్ళిద్దరూ ప్రయాణపు బదలికతో వున్నారు. పడుకుంటూనే నిద్ర పోయారు.

యువకుడు మాత్రం కూనిరాగాలు తీస్తూ, మధ్య మధ్య దేనికోసమో వెతుకుతూ హాల్లో పచార్లు చేస్తున్నాడు.

కాంతమ్మ ఫలహారాలు చేసే ప్రయత్నంలో పడిపోయింది.

మితో కాసేపు ఏకాంతంగా కూచుని కబుర్లు చెప్పుకుందామనుకుంటూ ఏదో ఈ జన్మకా ప్రాప్తి లేదు!

రసమిశ్రం

తార ముస్తాబై తల్లిపక్కగా వచ్చి కూర్చుంది. కాంతమ్మ కూతుర్ని కళ్ళారా చూసుకుంటూ మురిసిపోయింది.

“అబ్బాయిని చూశావా?”

తార బుగ్గలు కెంపులైనాయి. “నేనెక్కడ చూశానే?” సిగ్గుతో ముఖం దాచుకొని అన్నది.

“ఆ అబ్బాయి ఒంటరిగా వున్నట్టున్నాడు. వెళ్ళి మాట్లాడు.” ముసిముసిగా నవ్వుకుంటూ కూతురితో అన్నది కాంతమ్మ.

“నేను వెళ్ళను బాబూ! నాకు సిగ్గు!”

“మా తల్లివిగదూ! బాగుండదు వెళ్ళమ్మా!” తల్లి బతిమాలింది.

తారకు వెళ్ళాలనే వుంది. పైకి మాత్రం వెళ్ళడం ఇష్టంలేనట్టు ముఖం పెట్టి బయటికి వచ్చింది.

బీరువా మీద వున్న పాత పత్రికలు తీసి చూస్తున్న యువకుడు అలికిడై తలెత్తి చూశాడు.

తార బాగా ముస్తాబయి, చేతిలో త్రివర్ణ ముఖ చిత్రం గల ఓ సినిమా పత్రిక పట్టుకొని తలుపు చాటుగా కనీ కనిపించకుండా నిల్చుంది.

“ఇదిగోనండీ?” అంటూ చెయ్యి ముందుకు చాచింది.

అతను “ఇలా ఇవ్వండి” అన్నాడు నిల్చున్న చోటునుంచి కదలకుండానే.

సిగ్గుతో మెలికలు తిరిగిపోతూ ముందుకు వచ్చి పత్రిక అందించింది.

అతను ఆమె ముఖంలోకి చూస్తూ పత్రిక అందుకోబోయి తార చేతిని అందుకున్నాడు.

తార చివ్వున తలెత్తి చూసింది. ఇద్దరి కళ్ళూ కలిశాయి.

“ఓ సారీ!” అంటూ చెయ్యి వదిలేశాడు.

“కూర్చోండి.” అన్నాడు తను కూర్చుంటూ.

తార బోలెడంత సిగ్గుపడిపోతూ ఎదురుగా వున్న కుర్చీలో కూర్చుంది.

“మీకు సిగ్గు ఎక్కువనుకుంటాను. నో.... నో....ఈ రోజుల్లో మరీ అంతగా సిగ్గుపడితే బాగుండదు.” అన్నాడు ఆ యువకుడు.

తార గతుక్కుమంది.

“మీ పేరూ?”

“తార.”

“నా పేరు చంద్రం! తమాషాగా వుంది కదూ? తారాచంద్రుల కథ తెలుసా?”

తార తెలుసు అన్నట్టు తల ఊపింది.

ఆ పెద్దమనుషు లిద్దరూ కునుకు తీస్తుండగా, కాంతమ్మ వంటింట్లో గారెలతో కుస్తీ పడుతుండగా తారా చంద్రాలు రంగురంగుల కలల ప్రపంచంలో విహరిస్తున్నారు.

ఆ గంటలోనే వాళ్ళు ఎన్నో కబుర్లు చెప్పు కున్నారు. సినిమాల గురించి, తెలుగు నవలల గురించి, అభిమాన రచయిత్రుల గురించి లోకం మర్చిపోయి కబుర్లు చెప్పుకున్నారు.

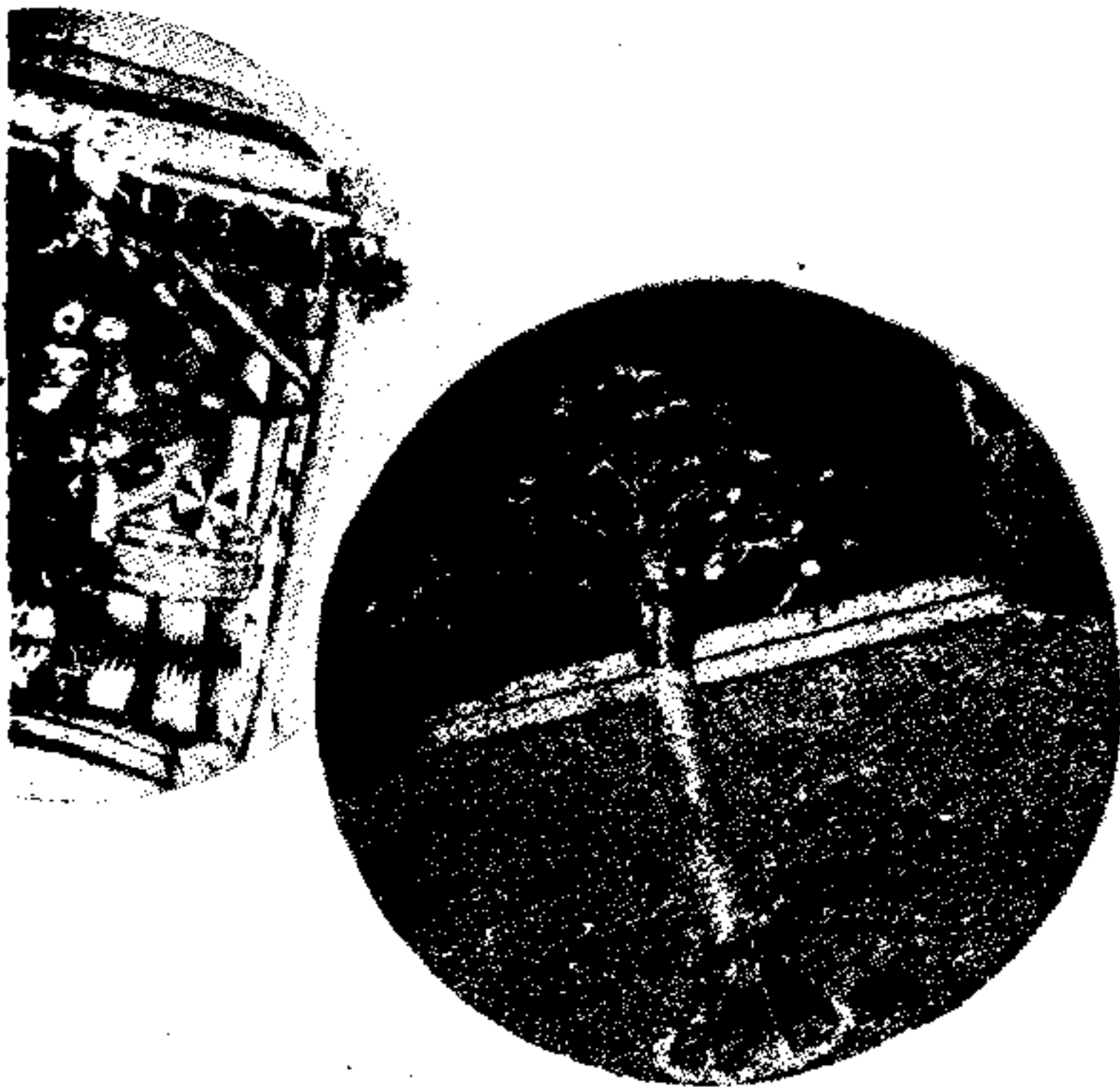
సమస్తానాం
మహాదేవతా
నివహిస్తురే
బిందేక్షత్రదేవి

అప్పుడు ఆ అమ్మాయికి పదమూడేళ్ళు. ఆమెకు పెళ్ళయి అప్పటి కింకా ఎనిమిదినెలలయినా నిండలేదు. భర్త ఎలా ఉంటాడో కూడా ఆమెకు తెలియదు. తెలిసేంతలోనే ఆమె భర్త మరణించాడు. ఆమెకు ఏం చెయ్యాలో తెలియలేదు. అంతగా చదువుకోని తాను ఏం చెయ్యగలదు? అనుకుంది ఆమె.

అయితే ఆమె అలా ఆలోచిస్తూనే కూచోలేదు. తనకు చేత నైన పని ఏదైనా చేసి బతుకును, భవిష్యత్తును ఎదుర్కోవాలని ఆమె నిర్ణయించుకుంది. బీహార్ లోని మధుబని జిల్లాకు చెందిన ఆమె అక్కడ సంప్రదాయ విధంగా సాగి వస్తున్న సిక్కిగడ్డి బొమ్మలను చెయ్యడానికి పూనుకుంది. ఆమె పేరు శ్రీమతి బిందేశ్వరీదేవి. ఇవాళ సిక్కిగడ్డి బొమ్మలు చేసేవారిలో ప్రజ్ఞాశాలిగా గుర్తింపు పొందింది ఆమె!

సిక్కిగడ్డి బొమ్మలు చెయ్యడం — చాలా కష్టమైన కళ. అయితే అంతులేని ఓర్పుగల బిందేశ్వరీదేవి ఆ కళను అవలీలగా అలవరించుకున్నది. ఆమె తన పదిహేనవ ఏట ఒక చక్కని సిక్కి ఏనుగును తయారు చేసింది. ఆ బొమ్మ బావుందంటూ ఎందరో మెచ్చుకున్నారు. అయితే ఆ బొమ్మవల్ల ఆమెకు లభించిన ఆదాయం మాత్రం ఐదు రూపాయలే!

తన శ్రమకు తగ్గ ఆదాయం లేకపోయినా, ఆమె నిరాశ చెందలేదు. మరింత శ్రమపడి మంచి బొమ్మలు రూపొందించ సాగింది. కొంతకాలానికి మధుబనిలో మంచి సిక్కి బొమ్మలు చేసే కళాకారిణిగా ఆమెను గుర్తించారు. ఆ గుర్తింపుతో ఆమె రోజుకు ఒక టన్నర రూపాయి జీతం సంపాదించి పెట్టే ఉద్యోగంలో చేరింది.

ఆ తర్వాత ఆమె పాట్నాలో అంతకన్న కాస్త మెరుగైన ఉద్యోగంలో చేరింది. అప్పుడు ఆమె రోజుకు మూడున్నర రూపాయిలు సంపాదించేది. కొంతకాలం తర్వాత ఆమె నెల జీతం 113 రూపాయిలకు పెరిగింది.

“పాట్నాలో అలా నేను తొమ్మిది సంవత్సరాలు గడిపాను. అప్పట్లో గుండె నిబ్బరమే పెట్టుబడిగా ఉంచుకుని నేను చేసిన సిక్కిగడ్డి బొమ్మలకు ఎన్నో బహుమతులు వచ్చాయి. ఎన్నో పతకాలు, కప్పులూ వచ్చాయి. అయితే ఎప్పటికప్పుడు — చాలీచాలని జీతంతో ఇబ్బంది పడలేక నాకు వచ్చిన బహుమతులను అమ్ముకున్నాను” అంటుంది ఆమె. ఆ మాటలు వింటున్నప్పుడు ఆమె ఎంత కటిక దారిద్ర్యం అనుభవించిందో అర్థమవుతుంది. మరీ గడ్డు రోజులలో ఆమె తన కళను పదిమందికీ నేర్పి, ఆ వచ్చే డబ్బుతో ఎలాగో కాలం గడుపుతూ వచ్చింది.

1969 లో ఆమెకు కేంద్ర ప్రభుత్వ బహుమతి ఒకటి లభించింది. అయితే 1969 లో ఆమె బాగా ప్రసిద్ధి గడించింది. ఆమె సిక్కిగడ్డితో రూపొందించిన శివుడి బొమ్మకు కేంద్రప్రభుత్వం 1,500 రూపాయిల బహుమతి ఇచ్చింది. ఆ బహుమతి ఆమెను ‘ఉత్తమ కళాకారిణి’ గా గుర్తించింది!

ఇలా ఉండగా 1972 లో కొత్త ఢిల్లీలో జరిగిన ఇంటర్నేషనల్ ఫ్రేడ్ ఫేర్ ఆమెకు మరింత ప్రోత్సాహం కలిగించింది. హిందీ క్రాఫ్ట్స్ బోర్డువారు ఆ సంతలోని గ్రామీణ విభాగంలో ఆమె బొమ్మల ప్రదర్శనకు వీలు కలిగించారు. ఆ సంత జరిగినన్నాళ్ళూ ఆమె ప్రదర్శన ఎందరినో ఆకర్షించింది. అలా ఆమెకు గుర్తింపు, తన కళాఖండాల అమ్మకం ద్వారా ఆదాయమూ కూడా లభించాయి.

ఇటీవల హిందీ క్రాఫ్ట్స్ బోర్డువారు ఆమెకు ఢిల్లీలోని పటాడి హవుస్ లో బస కల్పించి, అక్కడి నుంచి ఆమె కళాఖండాలను దేశంలోని వివిధ ప్రాంతాలకు పంపే వీలు కల్పించారు. ఆమె రూపొందించిన సిక్కిగడ్డి కళాఖండాలు ఇవాళ ఢిల్లీలో ఎన్నోచోట్ల కనిపిస్తాయి. ఇటీవల ఆమె తయారు చేసిన బొమ్మల ప్రదర్శన బొంబాయిలో జరిగింది.

ఈ ప్రదర్శనల ద్వారా ఆమెకు పేరు వచ్చినంతగా ఆదాయం రాలేదు. ఇప్పటికీ ఆమె చిన్న చిన్న అవసరాలకు కూడా అప్పుచేసే స్థితిలోనే ఉంది. అయితే ఆమె ఉత్సాహానికి మాత్రం ఏ లోటూ కలగలేదు. తాను మున్నుండు మరింత ముందంజవేసే అవకాశం వస్తుందని ఆమె మనసారా నమ్ముతున్నది.

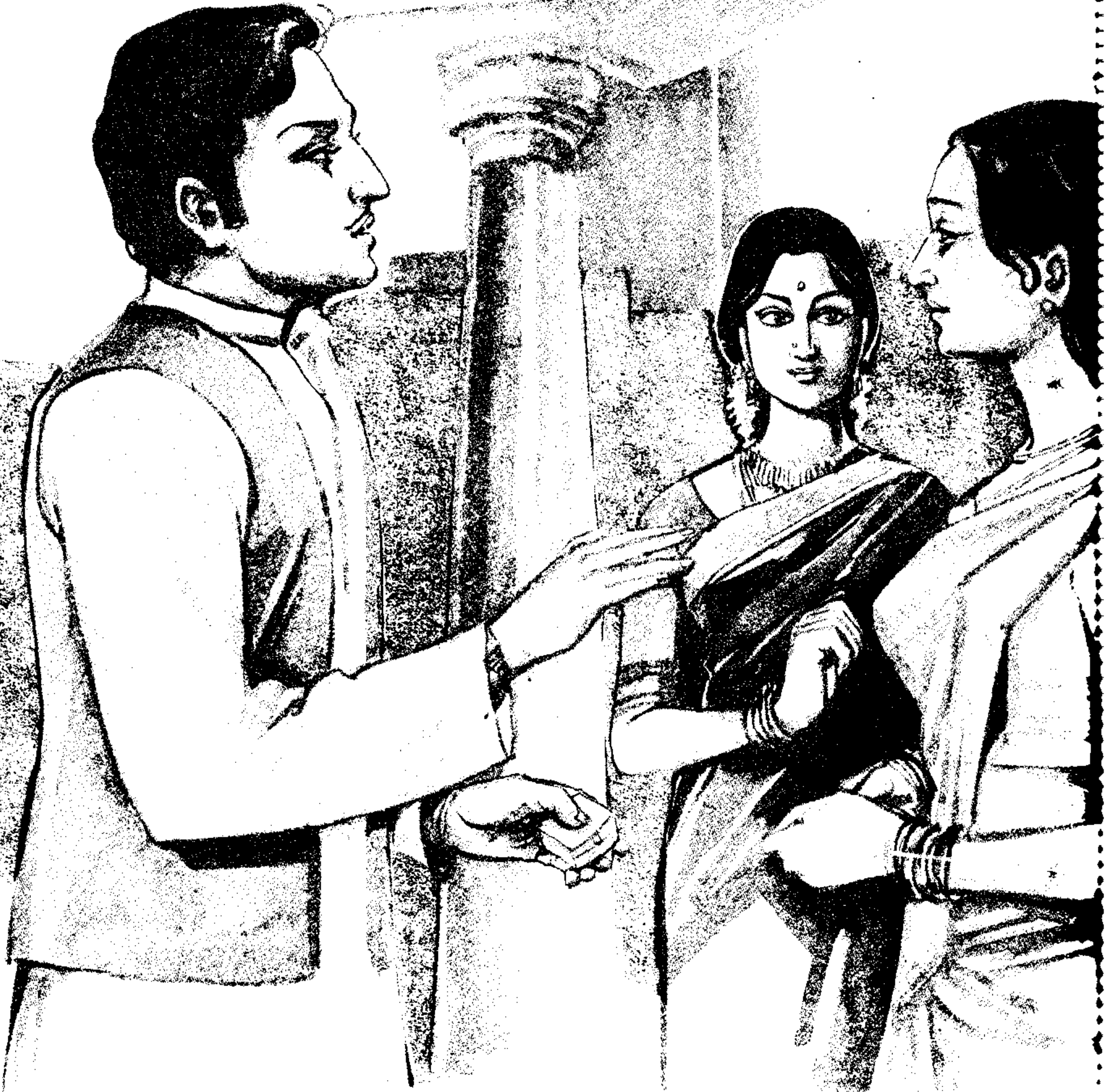

ప్రజ్ఞాపిత

“నేనిది తీసుకోను.” అన్నది దృఢంగా. “నీకే
మైనా మతిపోయిందా తమ్ముడా?”

మీరా నరహరు లిరువురూ అర్థం కానట్లే
చూచారు.

“క్రాంత్రగా వివాహమై వచ్చారు. మీకు
నేనేమీ ఇవ్వలేకపోయాను. ఇంకా మీ నుండి
తీసుకోనా?” గిరున కళ్ళ నీళ్లు తిరిగాయి
కాత్యాయనికి.

“నువ్వు మా కివ్వాలని ఎప్పుడూ అనుకో వద్దక్కా. అయిన వారందరినీ మించి నువ్విచ్చే ఆదరణే పదివేలు!” నరహరి అనునయంగా అన్నాడు.

కాత్యాయని ఇంకా అలాగే బాధపడుతూనే వుంది. “తమ్ముడూ: ఆ మాట కొస్తే— మేము బ్రతుకుతూన్న ఈ బ్రతుకంతా నీవు పెడుతున్న భిక్షే! ఇంకా పైన ఈ లాంఛనాలు కూడా దేనికి?”

“నువ్విలాంటి మాటలు మాట్లాడితే నేను వెళ్తాను!” అంటూ లేచి నిలబడ్డాడు నరహరి.

“వద్దు. నా మీద ఒడ్డే! భోజనం చేసి మరీ వెళ్ళు,” అంటూ “మీరేం మాట్లాడరెండుకనీ!” అని విసుక్కుంది భర్తపై కాత్యాయని.

“నేనేం మాట్లాడనక్కర్లేదు కానీ త్వరగా వద్దన చెయ్యి. నీ తమ్ముడు నీ మాట జవదాటే దెప్పుడు?” తేలికగా అనేకాడు కాంతారావు.

“ముందది తీసుకో. అప్పుడు తింటాను.” మొండికేశాడు “నరహరి. మీరా, అవిడ వేలికి పెట్టు ఆ ఉంగరం!”

“ఆ ఆ.. అడవిద్ద అర్థ మొగుడు కదా.

నువ్వు ఉంగరం తొడిగి నా మీద హక్కు సంపాదించుకో మరి!” నవ్వేస్తూ ఉంగరం పెట్టమని చేయి అందించింది కాత్యాయని. “చాలా బాగున్నది” అన్నది మనసారా ఆ ఉంగరాన్ని చూచుకుంటూ.

“నీకు ఆ రంగు ఇష్టం అని అదే తెచ్చాను అక్కా!” అన్నాడు నరహరి భోజనాని కూర్చుంటూ.

మీర ఆశ్చర్యంగా, మురిపెంగా చూడసాగింది ఆ అక్కా తమ్ములను. ‘ఇంట సొంత అక్కను ఏనాడూ ‘అక్కా’ అని పిలిచినట్లే కన్పించదు. ఆ అక్కకు ఈ తమ్ముడిపై ఈషణ్ణాశ్రమైనా ప్రేమాభిమానాలున్నట్లే కన్పించదు; పైగా ఖద్ద శత్రువులా ఎప్పుడూ కయ్యానికి కాలు దువ్వతూ వుంటుంది. ఇక్కడ రక్తసంబంధం ఏ మాత్రమూ లేని ఈ వ్యక్తికి సొంత తమ్ముడైపోయాడు! అనుబంధాలు ఎంత చిత్రాతి చిత్రమైన లంతెలు పడి వుంటాయి.

“ఇటురా మీరా. ఏమిటంత ఆలోచన?” మీరను పిలుస్తూనే కాత్యాయని ఇటు భర్తపై విసుక్కుంది: “లేవండీ. మీరు అతడి ప్రక్కన కూర్చుంటే ఆ అమ్మాయెక్కడ కూర్చుంటుందీ? ఏమీ తెలియదు బొత్తిగా. ఇటు వచ్చి ఈ పీట మీద కూర్చోండి మీరు.”

22 23

నరహరి నహాయంవల్ల తన వివాహం ఎలా జరిగిందీ మీరాకు వివరించింది కాత్యాయని. కాంతారావు కాత్యాయని దంపతులు - తమ పట్ల చూపే అప్యాయత, నరహరి వికార మనస్తత్వం, ఎప్పుడూ అల్లకల్లోలంగా కనిపించే అత్తవారి ఇల్లు-వీటి మధ్య ఆనంద విషాదాలను అమభవిస్తూన్న మీరా తను నుఖంగానే ఉన్నట్లు రామదాసుకు ఉత్తరం రాసింది.

అంతా నవ్వుకుంటూ
రామదాసు
కాత్యాయని

“పిన్నిగారూ! గాన్ గాని ఆయి పోయిందేమిటి - పొయ్యి వెలిగించి నట్టు వున్నాడు - వంటింట్లోంచి తెగ పొగ వస్తోంది!”

“అబ్బేబ్బే! అదేం కాదమ్మాయ్! మీ బాబాయ్ ఇంట్లో ఉన్నాడని - ఆదంతా వారి ధూమపానం!”

కాంతారావు కంగారు పడ్డాన్నట్లుగా లేచి భార్య ఆదేశించిన చోట కూచుంటూ “ఆ అమ్మాయి మీద వంక పెట్టకపోతే - నీకూ నవ వధువులా తర్త నరసనే భోజనం చేయాలనుందని చెప్ప రాదూ? పెళ్లైరెండేళ్లు తిరిగినా ఇంకా మోజు లేలా వున్నాయో చూడు!” అన్నాడు.

వెంటనే నరహరి కాంతారావుల నవ్వులతో ఇల్లు మార్మోగింది.

నరహరి ఏదో గుర్తు వచ్చినట్లుగా మీర వైపు చూచాడు.

మీర వదనంతో అతి ప్రశాంతత తాండవిస్తున్నది—ఆ వాతావరణం ఆమెకు బాగున్నదని సూచిస్తూ.

అంతలో, నరహరికి—అంతకుముందు దారిలో ఆమె అన్న మాటలు గుర్తుకువచ్చాయి. ‘లజ్జాధికారియైన తండ్రివద్ద నేను పొందని సుఖశాంతులు బీదబాబాయి గారింట లభించాయి. అక్కడ ప్రేమ పొంగి పొరలుతుంది!’

“ఔను! మీరా ప్రేమమూర్తి, మమతామయి, సగటు స్త్రీలవలె ఆమెకు ఆదంబరం, ఐశ్వర్యం అక్కర్లేదు. ఆమె కోరేది కేవలం అనురాగం,

ప్రశాంతత; అంతే! అందుకే ఈ నిర్మల వాతావరణంలో ఆమె వదనం విరిసిన కమలమై అలరారుతున్నది. ఇంతకుమున్నెన్నడూ తానామె ఆ విధంగా వుండగా చూడలేదు! ఇందుకు నేనేం చేయాలి? నా కర్తవ్యమేమిటి?” అనుకున్నాడు నరహరి.

“భోజనం చెయ్యి నరహరి! ఏమిటి అంత ఆలోచన?” కాంతారావు చనువుగా అన్నాడు. “నువ్విక్కడున్నా నీ బుర్ర ఏ చిత్రాన్ని గురించో ఆలోచిస్తుంటుంది.”

“అదికాదు.....భోజనాలయ్యాక ప్రోగ్రాం ఏమిటా అని?”

“నువ్వే చెప్పు” అన్నది కాత్యాయని.

“చెప్పనా మరి?” మీర దెస ఓరగా చూచాడు. “నీ మరదలి గురించి నీకు తెలియని ఒక విశేషం చెప్పనా?”

“విశేషమే!” కాత్యాయని కనులు పెద్దవి చేస్తూ, “అప్పుడే విశేషమా? ఏమైనా తినాలనుందా చెప్పు చేసి పెడతాను!” అన్నది.

“నీ మొహం. నీ కంఠకంఠె ఏం తెలుసు గానీ....అతడిని చెప్పనీయరాదూ?” కాంతారావు

విసుక్కున్నాడు. సిగ్గుతో ముడుచుకుపోతూన్న మీరను చూచి అల్లరిగా నవ్వుతూ “మీర అద్భుతంగా పాడుతుంది. ఈ రోజు విందామా?” అన్నాడు నరహరి.

కాత్యాయనీ కాంతారావులు ఒకేసారి “ఇన్నాళ్లు చెప్పలేదేం? తప్పకుండా వినాల్సిందే!” అన్నారు.

“తీసుకురా అక్కా. నీ వీణ తీసుకురా. గాన నరస్వతి అని నీవే అంగీకరిస్తావ్,” అంటూన్న నరహరి వదనంలో సంతోషం గర్వంగా నర్తించసాగింది.

మీర బెట్టుచేయలేదు; సందేహించలేదు. మండుబెండవేళ దాహంతో ఎండిపోయిన వాడికి చల్లని పానీయం లభించినట్లే వున్నది ఈ లభించిన అవకాశం ఆమెకు.

నిత్యం సంగీత సాహిత్యాలతో గడిపి వచ్చిన ఆమెకు వివాహమైనప్పటి నుంచి తన గొంతును ఎవరో ఉరి త్రాటితో సన్నసన్నగా బిగిస్తున్నట్లు, తన గానాన్ని నిలుపునా సమాధి చేసినట్లు అని పిస్తుండేది. ఇన్ని దినాల తర్వాత మళ్ళీ తాను గళమెత్తి పాడుకోగల అవకాశం లభించింది; తన ప్రాణంతో సమానమైన వీణను మీటగల అదృష్టం వచ్చింది. ఇక్కడ సహృదయులేకానీ, సంగీతాన్ని అవహేళన చేసేవారూ, దూషించే వారూ లేరు.

నీలిమేఘాన్ని చూచిన మయూరి చందమైంది మీర స్థితి.

ఒకప్పుడు ప్రశాంత నిర్వహణవలె, మరొకప్పుడు మంద మలయానిలుని చక్కిలిగింతలవలె, ఇంకొక తరి ఇంపైన గమకాలతో సాగిపోతూన్న ఆ శ్రావ్యగానాంబుధిలో శ్రోతలు మువ్వరూ పరవళ వివళులై పరిసరాలనే విస్మరించి నీనమై పోయారు.

సహజంగా బిడియంగా, ముఖావంగా వుండే కాంతారావు కూడా “ఆ కృతి పాడగలరా? ఈ అష్టపది వినిపించగలరా?” అంటూ ఎన్నో పాడించాడు.

“ఎంత అదృష్టవంతుడవు తమ్ముడూ! సాక్షాత్ విద్యాధరి నీ భార్య!” మనఃపూర్వకంగా హర్షం వెలిబుచ్చింది కాత్యాయని.

“ఇంత గొప్ప గానం ఎక్కడ నేర్చుకున్నావూ, ఏమిటి?” అనే ప్రశ్నలు దొర్లాయి కొంతనేపు.

“నరహరీ!” కాత్యాయని గంభీరంగా అన్నది: “ఇంతటి కళామూర్తిని చేపట్టటం ఘనత కాదు; ఆ కళను వృద్ధిచేయటానికి నీవు దోహదం చేయటంలో ఘనత వుంది. మనలో చాలమంది శ్రీల ప్రతిభ వివాహానంతరం నశించి పోయి నామరూపాలు లేకుండా పోతుంది. మీర విషయంలో యిందుకు వ్యతిరేకంగా జరగాలనీ, నా తమ్ముడు కళాపిపాసీ, విశాలహృదయుడూ అనిపించుకోవాలనీ నా కోరిక!”

“నీ ఆశీర్వాదం నిజం కావాలక్కా!” మంద గంభీర స్వరాన జవాబిచ్చాడు నరహరీ.

24

పూజలో నిమగ్నమై వున్న మీరకు ధ్యాన భంగమైంది, ఏదో అలజడి వినవచ్చి.

ఆదా మగా అన్ని కంఠాలూ వినవస్తున్నాయి ఏదో ఘర్షణ వద్దూన్నట్లుగా.

మరి నిర్మలంగా దేవతార్చన చేయలేకపోయిందామె. త్వరగా ముగించి లేచింది అసంతృప్తి నిండిన మనసుతో.

క్రింద అంతకంతకూ తారస్థాయి నందుకుంటూన్న కంఠాలు ఆమెను నిశ్చలంగా నిలబడకుండా చేశాయి. ‘ఏమిటో ఆ గొడవ?’ ఇవతలకు వచ్చి నిలబడింది.

ఒక యాభై ఏళ్ళ శ్రీ, అరవై ఏళ్ళు పైబడిన పురుషుడూ, మరో యువకుడూ నిలబడి వున్నారు క్రోధాన హ్యూలు ఉట్టిపడ్తున్న చూపులతో. రంగనాథం, వర్ణనమ్మా, మంగమ్మా, జయలక్ష్మి అందరూ వారిని తిట్టిపోస్తున్నారు పెద్ద పెద్ద కంఠాలతో.

“పెళ్ళినాటికి ఇవ్వల్సిన టాకీ యాభై వేలు తర్వాత యిస్తానన్నావ్, ఏదీ?” వర్ణనమ్మ అరుస్తున్నది.

“అంత ఇవ్వలేని ముఖానికి పిల్లకు పెళ్ళేందుకు చేశావ్? ఇంట్లో కూర్చోబెట్టుకోలేక పోయావా? అణా పైసలతో చెల్లిస్తేనే నీ పిల్లను కాపరానికి తీసుకొచ్చేది. లేకుంటే కాపురం కచ్చికలే!” బారలు జాపుతూ ఆయాసపడిపోతూ అన్నది మంగమ్మ.

“యాభై వేలూ పంపాం కదా. వద్దని మీరు తిరగొట్టారు,” ఆ గంతకులలో వృద్ధుడు అన్నాడు.

పుస్తకాలు

దిక్పక్రం

[నవల]

[రచయిత్రి: ఆరెకపూడి కాసల్యాదేవి; ప్రచురణ: సవజ్యోతి వల్లిశేషన్స్, విజయవాడ-2. వెల: రూ 6 లు. డెమ్మి సైజులో 188 పేజీలు అట్టమిది రంగుల బొమ్మ: బాపు]

మాధవ్, కాంచన ఇద్దరూ మధ్య తరగతి కుటుంబాలవారు, బంధువులు. ఇద్దరికీ వరస కూడా కుదరడంతో ప్రేమించుకున్నారు. కాని, అంతస్తులు మారిపోవడంతో వారి పెళ్ళి జరగలేదు. మాధవ్ ఊరు విడిచి పోయాడు. గోపాల్ అనే వ్యక్తితో కాంచనకు వివాహమవుతుంది. కాని కాంచన జీవితంలో సుఖంలేదు. భర్త తాగుబోతు, మోసగాడు. మాధవ్ కు అదృష్టం కలిసివచ్చింది. ఒక గొప్ప ఇంటి వ్యక్తి ఆదరణ లభించింది. గొప్పవాడైనాడు, ఆ యింటికి అల్లుడూ ఆయినాడు; అలా అతని అంతస్తు పెరిగింది; కాంచన అంతస్తు ఇలా దిగజారిపోయింది. కాని ఒకరి మీద ఒకరికి అభిమానం, ఆత్మీయత తగ్గలేదు. దానివల్ల వారివారి కుటుంబాల్లో మరికొన్ని అపోహలు బయల్పడడం, చివరికి కాంచన మరణించడం జరుగుతాయి. సూక్ష్మంగా కథ ఇదే ఆయినా నవలగా నడిచిన తీరు ఉత్సాహంగా వున్నది. అనవసరమైన వర్ణనలూ, చర్చలూ లాంటివి లేకుండా, నవలను చకచకా నడపడంలో రచయిత్రి అనుభవం కనిపిస్తుంది. దృశ్యానికి తగ్గ సంభాషణల్లో ఒక్కోచోట, చక్కని వాస్తవికత కనిపించినా, కొన్నిచోట్ల మాత్రం—అవి కృత్రిమంగానూ, “అతి బరువు” గానూ కనిపిస్తాయి. మంచి కాగితం, పెద్ద అక్షరాల ముద్రణ ముచ్చటగా వున్నాయి.

ఒక దీపం వెలిగింది

[నవల]

[రచన: వేరెళ్ళ రామలక్ష్మి; ప్రచురణ: నవోదయ వల్లిషేర్స్, విజయవాడ-2; వెల: రూ. 5 లు; డెమ్మి సైజులో 139 పేజీలు; అట్టమిది రంగుల బొమ్మ: బాపు]

నాయికకు కావలసిన అన్ని లక్షణాలూ గల ఒక పద్మావతి కథ - ఈ నవలలోని ఇతివృత్తం. పద్మావతికి శేషగిరిలో వివాహమైన దగ్గర్నుంచీ, జీవితంలో ఆమె ఎన్నో ఇబ్బందులు ఎదుర్కొంటుంది. దైర్యంగా నిలదొక్కుకుని - చివరికి తన భర్తను కలుసుకుంటుంది. ఈ ఇతివృత్తానికి నవలారూపం బాగానే ఏర్పడినా, పూర్వార్థంలో వున్న ఉత్సాహమూ, బిగి ఉత్తరార్థంలో కనిపించలేదు. నవల పూర్తికావాలి కాబట్టి, పెంచవలసి వచ్చినట్లుగా కనిపిస్తుంది. బహుశా, రచయిత్రి చెప్పకున్నట్లు — “నా తొలి రచన” వల్ల కావచ్చు. సమాజంలో కనిపించే కొన్ని “నీచ పాత్రల” ను చూపడంలోనూ, కొన్ని సంఘటనలను వాస్తవికంగా నడపడంలోనూ ఆమె ప్రతిభ చూపించారు. ఆయినా, కొన్ని సంఘటనలు, కొన్ని ప్రవర్తనలూ ఎందుకో అన్నట్లుగా వున్నవీ వున్నాయి. రచయిత్రికి రాయడంలో సౌలభ్యం వున్నది కాబట్టి బలమైన కథలు తీసుకుంటే, ‘వకద్దందీ’ యైన రచనలు చెయ్యగలరనే ఆశ కలుగుతుంది.

[‘పుస్తకాలు’ శీర్షికలో సమీక్ష కోసం పుస్తకాలు పంపేవారు ఒక్క ప్రతిని పంపితే చాలు. ఆ పుస్తకాల ప్రచురణ మాత్రం, ఈ సంవత్సరంలోనే జరిగి ఉండాలి; అవీ శ్రీల రచనలే అయి వుండాలి.]

ఆంగ్లేయబోధిని

ఈ పుస్తకము పిన్నలకు, పెద్దలకు ఆంగ్లములో అక్షరాభ్యాసము రానివారు కూడా మా ఆంగ్లేయబోధిని సహాయంతో అందరు 60 దినములలో నేర్చుకొనవచ్చును. వెల రు. 10.

తమిళ-తెలుగు స్వబోధిని

ఈ పుస్తకము తమిళ భాషరానివారు 35 దినములలో తమిళ భాషను సులభముగా నేర్చుకొనవచ్చును. ఇందులో గ్రామరు. Essays, Letter Writing వున్నవి. వెల రు. 3.

హిందీ-తెలుగు స్వబోధిని

హిందీ భాషను అతి సులభముగా 30 దినములలో నేర్చుకొనవచ్చును. వెల రు. 4.

పై వాటికి పోస్టేజి అదనము

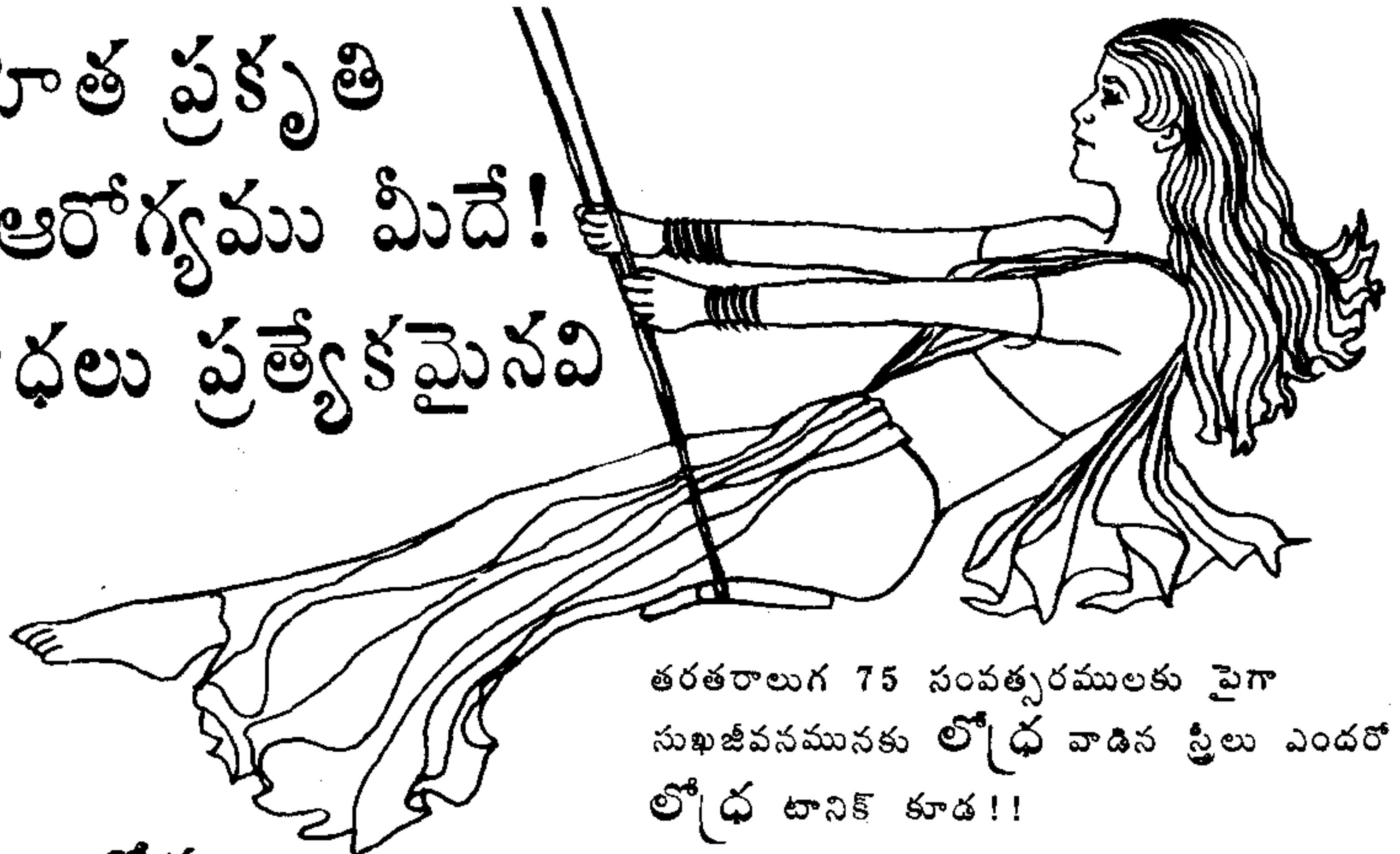
బాలసరస్వతి బుక్ డిపో

విద్యావిషయక ప్రచారకులు

6, నుంకురామ చెట్టి వీధి, మద్రాసు - 600 001 ఫోన్: 29868

V

బాధారహిత ప్రకృతి
సిద్ధమైన ఆరోగ్యము మీదే!
శ్రీల బాధలు ప్రత్యేకమైనవి

తరతరాలుగ 75 సంవత్సరములకు పైగా
సుఖజీవనమునకు లోద్ర వాడిన స్త్రీలు ఎందరో!
లోద్ర టానిక్ కూడ!!

లోద్ర మద్రాసు 'కేసరి కుటీరం ప్రైవేట్ లిమిటెడ్'వారి తయారి

విజంట్టు : శీతారామ జనరల్ స్టోర్స్ ఏజన్సీస్, విజయవాడ, సికింద్రాబాదు.

“అ అ. పంపావ్ లే యాభైవేలు - ముప్పి యాభైవేలు.” రంగనాథం హుంకరించాడు. “ఇన్నాళ్ళ తర్వాత కూడా యాభై వేలు .... యాభై వేలేనా? ఎనభై వేలు: ఎనభై వేలు పూరా యిచ్చి కూతుర్ని పంపించు.”

“అదైనా ఈ రెండు నెలల్లోగా అయితేనే, లేకపోతే వడ్డీ యింకా పెరుగుతుంది.” జయలక్ష్మి గాండ్రించింది.

“ఇదేం న్యాయం?” నడివయస్కురాలు నిర్భాంతపోయినట్లుగా అన్నది సీరసంగా.

“ఇంతకూ నువ్వెప్పుడు వెల్టావ్ మహాతల్లీ నీ అత్తింటికి? నీవెన్ని లక్షలు మోసుకెల్టావ్?” నూతన వ్యక్తులలోని యువకుడు జయలక్ష్మిని హేళనగా అన్నాడు.

“చూశావా నాన్నా చూశావా?” జయలక్ష్మి శోకాలు మొదలుపెట్టింది.

“ఏం చూశావరా?” వర్ధనమ్మ, రంగనాథం ఒకేసారి విరుచుకు పడ్డారా యువకుడి మీద. “నీ చెల్లెల్ని కాపురానికి తెచ్చేదే లేదు. చెప్పుకో నీకు దిక్కున్నచోట.”

“చీ చీ. ఇలాంటి నరకంలోనికి నా చెల్లెల్ని పంపనే పంపను!” అసహ్యించుకుంటూ తుపుక్కున వూశాడతడు. అంతవరకూ అక్కడే మూగిగా, ఆ విషయం తనకు సంబంధం లేనట్లుగా నిలబడివున్న శంకర్ వైపు చూస్తూ అన్నాడు: “నిన్ను ‘బావా’ అనడానికి కూడా అసహ్యమేస్తోంది శంకర్! మగవాడివైతే నీ వాటా నీవు పంచుకుని లక్షణంగా భార్యను తీసుకెళ్ళి కాపరం పెట్టు. లేదా నా చెల్లెలికి మళ్ళీ పెళ్ళి చేస్తాను నువ్వు కట్టిన తాళి తెంపిపారేసి. నడవండమ్మా.”

“చేసుకోరా. బరితెగించినవాళ్ళు ఎన్ని పెళ్ళి త్వేనా చేసుకుంటారు.” జయలక్ష్మి సవాలుగా అన్నది.

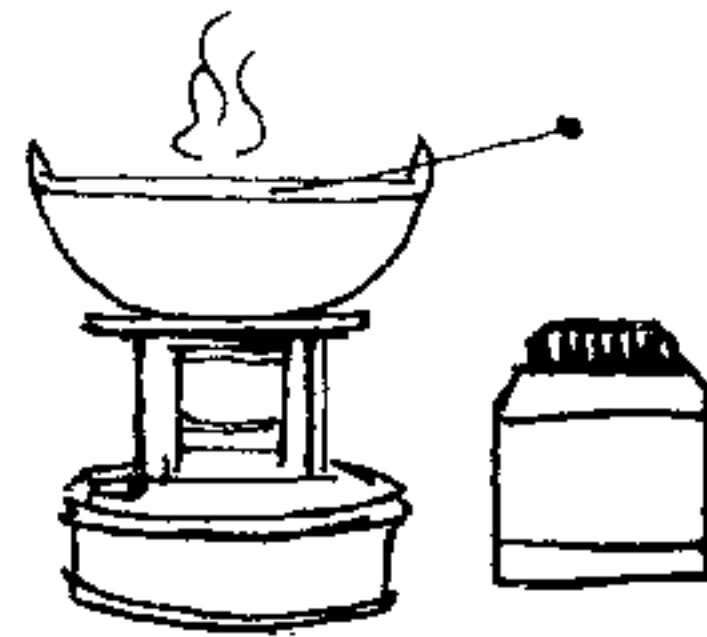
యువకుడు హుంకరించాడు: “ఎంత బరి తెగించినదానవు కాకపోతే ఇలా పుట్టిల్లు పట్టుకు వ్రేలాడుతున్నావ్. కోడళ్ళను యింట అడుగు పెట్టనీయకుండా?”

“రాస్కెల్. పోండిరా. లేకుంటే మెడబెట్టి గెంటిస్తాను.” రంగనాథం శివమెత్తినట్లే తాండవ మాడసాగాడు. “డిబ్బుకు తికాణా లేదు కానీ వ్రగల్పాలు పలుకుతున్నావురా? పోండి.”

“పోతున్నాం.” వృద్ధుడన్నాడు: “పెద్ద కోడల్ని నిప్పంటించి చంపారంటే నమ్మలేదు కానీ ఇప్పుడు నిజమనుకుంటున్నాను. ఈ నరకం లోకి నా కూతుర్ని పంపనే పంపను. పదవే - మన పిల్ల ముండమోసిందనుకుందాం.” ఏడుస్తూన్న భార్యను ఓదార్చుతూ చేయిపట్టుకు తీసుకుపోయాడు. యువకు డనుసరించాడు.

హాలు దాటుతూ దాటుతూ ఇంకా ఆశ చావ నట్లుగా వెనుదిరిగి చూచిన ఆ నడివయస్కురాలి దృష్టి, పై అంతస్తులో నిలబడిన మీరపై పడింది.

పట్టుచీరలో, నిండుగా నిర్మలంగా వున్న ఆమెను చూడటానికి రెండు నేత్రాలూ చాలవన్నట్లుగా ఆశ్చర్యంతో చూచింది కొన్ని క్షణాలు. “నువ్వేనా తల్లీ నరహరి భార్యవు? ఈ నరకంలో ఎలా పడ్డావు తల్లీ - లక్ష్మీదేవిలా ఉన్నావ్?” అన్నది అమిత సానుభూతితో.

ఉప్పును పొడి చేసి ఉంచినప్పుడు అది గడ్డ కడుతూ ఉంటుంది. ఇలా గడ్డకట్టకుండా ఉండాలంటే ఉప్పును పొడి చేయగానే, దాన్ని తడిలేకుండా పొడిగా ఉన్న బాణట్లో పోసి బాగా వేయించి తీసి సీసాలో పోసి ఉంచుకోవాలి.

గుండె గుబుగుబలాడింది మీరకు.

“మీరెన్ని లక్షలు తెచ్చారండీ ఈ రాక్షసుల దాహం తీర్చటానికి?” యువకుడు హేళనగా అంటూ, “పదమ్మా, మనకెందుకీక ఈ గోల లన్నీ?” అంటూ దుఃఖిస్తున్న తలదండ్రుల్ని రెండు చేతులతోపట్టి తీసుకుపోయాడు.

అక్కడ మిగిలిన వారందరి కనులూ అప్పుడు మీర దెస తిరిగాయి. సుడిగాలిలోని చిగురుటాకు వలె తల్లడిల్లిపోయింది మీర. నిలువునా భస్మం చేసేటట్లున్న ఆ వాడిచూపులనుండి పారిపోయి ముఖం దాచుకోవాలని ఉన్నా భూమికంటుకు పోయివున్న పాదాలు రవ్వంతైనా కదలటానికి తిరస్కారం చేస్తున్నాయి.

“ఏమిటలా ముంగిలా నిలబడి చూస్తున్నావ్?” కళ్ళెర్రజేస్తూ అడిగింది మంగమ్మ.

“చాటుమాటుగా పొంచి పొంచి విని అన్నీ మొగుడికి జేరవేయద్దూ మరీ?” జయలక్ష్మి వికటంగా దీర్ఘం తీసింది.

“ఏడిశారు. ఎవళ్ళూ నన్నేం చేయలేదుకానీ. ఎవళ్ళ హద్దుల్లో వాళ్ళు పడుండాలని తెలియజెప్పు మంగా! లేకుంటే ఇక్కడ తిన్నగా బ్రతకలేరు.” వర్ధనమ్మ కేకలుపెట్టుకుంటూ మరో గదిలోనికి పోయింది.

రంగనాథం నోటితో ఏమీ అనకున్నా మీరను నిలువునా దహించివేసేట్లు చూచి, చీత్కారంగా దృష్టి తిప్పుకున్నాడు.

“విన్నావుగా అంతా?” చేతులు విడ్డూరంగా త్రిప్పుతూ మీర నుద్దేశించి అన్నది మంగమ్మ. “ఇలాగుంటాయి గొప్ప యిళ్ళల్లో వ్యవహారాలు! ఇక్కడ లక్షలు లక్షలు కట్నాలు కురుస్తాయి! ఏనాడు పెట్టిపుట్టావో - కట్టుగుడ్డలతో కాపురానికి రాగలిగావ్ దమ్మిడీ ఖర్చులేకుండా!” మెటికలు విరిచింది.

“అప్పుడే ఆ య్యిందనుకోకు పండగ! ముందున్నది ముసళ్ళ పండగ!” తల ఎగరేస్తూ ఆడది కానట్లుగా మాట్లాడే ఆ జయలక్ష్మిలో మీరకు ఎప్పుడూ ఏదో త్రాగుబోతు రూపం వంటిది కొట్టవచ్చినట్లు కన్పిస్తుంది.

ఆ విషపు చూపులనూ, తూట్లనూ తప్పించు కుని గదిలోకి ఎలా పారిపోయి వచ్చిందో తనకే తెలియదు మీరకు. గుండె అతివేగంగా స్పందించ సాగింది. ఆపాదమస్తకం గజగజలాడసాగింది తెలియరాని భయంతో. ఏ మాత్రం నిలబడగల శక్తిలేని శరీరం—శయ్యపై వాలిపోయింది నిస్సౌఖ్యంగా.

“భగవాన్! ఏమి విన్నాను నేను? నిజం గానే వీళ్ళు పెద్దకోడలిని హత్య చేశారా? ‘కొడుకు భార్య’ అనే ప్రాణి ఈ యింట సుఖ పడగల యోగం లేదా? ఏ అపరాధం చేశానని ఈనాడు ఇన్ని దూషణలను వినవలసి వచ్చింది నేను?”

ఈ భయంకర ఆలోచనా వల్లరితో మీర వణికి పోయింది. ఊహించనైనా ఊహించలేనట్లుగా అలసిపోయాయి ఆ మనశ్శరీరాలు రెండూ. ఆ వివశ దశలో అలా ఎన్నిగంటలు గడిచినదీ ఆమెకే తెలియదు.

ఆ తర్వాత 'నిన్నే చేసుకుంటాను' అన్నాడు చంద్రం.

"నిన్ను తప్ప మరెవరినీ చేసుకోను" అన్నది తార.

బుర్ర మీసాలాయన గుర్రు అగిపోయింది.

"మీ నాన్న లేచినట్టున్నారు. నేను వెళ్తాను."

"అప్పుడే" అంటూ చెయ్యి పట్టుకొని దగ్గరకు లాక్కున్నాడు.

"ఒరే అబ్బాయ్!"

చంద్రం తారను చటుక్కున వదిలేశాడు. తార లోపలకు తూసిగలాగ ఎగిరిపోయింది. చంద్రం ఆమె వెళ్ళిన వైపు చూస్తూ నిట్టూర్పు విడిచాడు.

నాలుగంటలకల్లా వియ్యాల వారు కాఫీ టీఫెస్టు పూర్తి చేశారు.

బుర్ర మీసాలాయన చుట్ట ముట్టించుకొని పీలుస్తూ "మంగపతిగారు ఏ ఊరు వెళ్ళారండీ?" అని కాంతమ్మను అడిగాడు.

"మీతో మాట్లాడటానికే గుంటూరు వెళ్ళారు."

బుర్ర మీసాలాయన చుట్ట తీసి చేత్తో పట్టుకొని కాంతమ్మ ముఖంలోకి ఆశ్చర్యంగా చూశారు.

"మీ రిక్కడికొచ్చినట్టు తెలియగానే బయలు దేరి వచ్చేస్తారు. వస్తూనే వుండివుండాలి." అన్నది కాంతమ్మ.

"బావట్ల వెళ్ళారా?" అన్నాడు ఆయన.

"కాదండీ! గుంటూరు."

బుర్ర మీసాలాయన ఆ యో మ యం గ చూశాడు.

"మాది గుంటూరు కాదండీ—బావట్ల. బావట్ల నుంచే వస్తున్నాం. ఇవ్వాళ వస్తున్నట్టు ఉత్తరం కూడా రాశానుగా? అందలేదా?"

కాంతమ్మ గుండెలు చిక్కబట్టినై. వెర్రిగా చూసింది.

"మీ ఇంటి పేరు ఒంటి మిట్టవారేగా?" సందేహంగా అడిగాడు రెండో వ్యక్తి.

"కాదండీ వేదాంతం వారు!" అన్నది కాంతమ్మ.

బుర్ర మీసాలాయన, ఆ రెండో వ్యక్తి ఒకరి మొహంలోకి ఒహారు చూసుకున్నారు.

"ఎంత పొరపాటు! ఎంత పొరపాటు!" నొచ్చుకున్నాడు ఆ రెండో వ్యక్తి.

కాంతమ్మ వెర్రి చూపులు చూసింది.

తలుపు చాటుగా నిల్చున్న తార కొంచెం ముందుకు వచ్చి చంద్రం ముఖంలోకి దిగులుగా చూసింది.

చంద్రం కళ్ళు పెద్దవి చేసుకొని బుర్ర మీసాలాయన్ని చూస్తున్నాడు.

"పొరపాటు జరిగిపోయింది. మేం వచ్చింది ఒంటిమిట్ట మంగపతిగారి ఇంటికమ్మా! క్షమించండి."

కాంతమ్మ కళ్ళకు బుర్రమీసాలాయన నీసీమా లోని రాక్షసుడిలా కన్పించాడు.

తార నిట్టూర్పు విడిచింది.

చంద్రం తార ముఖంలోకి దిగులుగా చూశాడు.

"లేవండ్రా...ఇంకా కూర్చున్నారే? వాళ్ళు మనకోసం ఉదయం నుంచి ఎదురు చూస్తూ వుండి వుంటారు" అంటూ బుర్రమీసాలాయన లేచి నిల్చున్నాడు.

"పదరా!" తారకేసి చూస్తూ నిల్చున్న చంద్రాన్ని హెచ్చరించాడు తండ్రి.

కాంతమ్మ మాటా పలుకూ లేకుండా కూర్చుండి పోయింది.

చంద్రం తండ్రితో ఏదో చెప్పబోయి, మానేసి వెనకే బయలుదేరాడు. వీధి వాకిలి దాటుతూ మరోసారి తారవంక చూశాడు.

తారకు దుఃఖం పొరుగుకొచ్చింది.

కాంతమ్మ మనసు అవమానంతో దహించుకు పోతూ వుంది.

వాళ్ళు తిని ఖాళీ చేసిన ప్లేట్లు, దొర్లాడిపోయిన పక్కలా చూస్తుంటే కాంతమ్మ ఒళ్ళు జలద రించింది.

"తాడి చెట్టులా నిలబడ్డావేమే? ఆ ప్లేట్లు తీసేయ్!" కూతుర్ని కసురుకుంది.

తార దుఃఖం పొంగుకువస్తూ వుంటే లోపలకు పరుగు తీసింది.

దిగాలుపడి కూర్చున్న కాంతమ్మ దృష్టి— అంతదూరంలో వున్న పత్రిక మీద పడింది. కాంతమ్మ కోపం తారాబలం రాసిన వాడి మీదకూ, ఆ పత్రిక మీదకూ మళ్ళింది.

పత్రిక చేతిలోకి తీసుకొని 'గ్రహబలం' వున్న పేజీ తెరిచి చూసింది.

"ఈ ముద నష్టపాటు మరి అట్లా రాశాడే?"

అనుకుంటూ మరోసారి చదవసాగింది.

"మీరు ఈ వారం చాలా జాగ్రత్తగా వుండాలి. ఆవులుగా వచ్చిన వారివల్ల మనస్తాపం కలుగు తుంది. కష్టానికి కష్టం! ఖర్చుకు ఖర్చు! కుటుం బంలో అశాంతి...."

కాంతమ్మ మళ్ళీ మళ్ళీ చదివింది. ఇదేమిటి ఇలా వుంది? తన కళ్ళను తానే నమ్మలేకుండా వుంది.

అయితే తను మధ్యాహ్నం చదివిన పత్రిక ఇది కాదా?

కుర్చీకి వెనక్కి పడి వున్న మరో పత్రిక తీసి చూసింది. గ్రహబలం వున్న పేజీ పైనే వుంది. చదివింది. తారీఖు చూసింది.

అది పోయిన ఆదివారం పత్రిక.

"ఎంత పనిచేశావే? నీ నీనిమా పత్రికలా నువ్వు మండిపోనూ!" కూతుర్ని తిట్టిపోసింది.

తార మంచం మీద బోర్లా పడుకుని వెక్కి వెక్కి ఏడుస్తూ వుంది.

ఈ వారం పత్రికలో రాసినట్టే జరిగింది.

ఎంత అవమానం! ఎంత మోసం! శరీర కష్టానికి కష్టం! ఖర్చుకు ఖర్చు! పైగా ఆయనకు తెలిస్తే! అమ్మో ఇంకేమయినా వుందా? అసలే అభిమానం మనిషి! తాట ఒలిచెయ్యడూ!

ఆయన వచ్చే సమయం కూడా అవుతోంది. కాంతమ్మ లేచి తార దగ్గర కెళ్ళింది.

"నువ్వెందుకే ఏడుస్తావ్? నాన్న వస్తారేమో! లే! లేచి ముఖం కడుక్కో!"

తార దుఃఖం తారస్థాయిని అందుకుంది.

"ఏదో బండి వచ్చినట్టుంది. నాన్న వచ్చా రేమో! లే! ఊ! నాన్నకు జరిగిన విషయం చెప్పుకు."

"నేను ఆ అబ్బాయినే చేసుకుంటాను."

కాంతమ్మ విస్తుపోయి కూతురి ముఖంలోకి చూసింది.

"మరెవరినీ చేసుకోను!"

"ఏమిటే వెధవ వాగుడూ నువ్వునూ!"

"నేను ఆయన్ను ప్రేమించాను. ఆయన్ను తప్ప చేసుకోను. బలవంతం చేస్తే అత్తహత్య చేసుకుంటాను."

కాంతమ్మ మతిపోయిన దానిలా కూతుర్ని చూసింది.

"రండి! రండి!"

భర్త వియ్యాలవారిని తీసుకొస్తున్నట్టు తెలుసు కుంది కాంతమ్మ. ఆమె కాళ్ళ కింద భూమి కదిలిపోతున్నట్టునిపించింది.

*

పురివిప్పిన నెమలిలా
అందాలు చిందించడానికి నిరంజని
పంచవన్నెల రామచిలుకలా
వన్నెలు కురిపించడానికి సుభాషిణి
కనువిందు చేసే
చక్కని రూపానికి సజ్జి

శారదాస్

(పట్టు చీరలకు కొత్త డిజైన్లు రూపొందించడంలో ముందంజవేసేవారు)

ధన్ బిల్డింగ్

మౌంట్ రోడ్

మద్రాసు - 600002

ఫోన్ : 87177

ఎన్. ఎస్. బి. రోడ్

తిరుచ్చి - 620002

ఫోన్ : 7077

You'll love their
feminine
fashion

NAIDU HALL

Bras designed for fit

Manufacturers of Ladies

నాయుడు హాల్

యర్లు, స్త్రీల దుస్తులు

చేయుటలో నిపుణులు

29, ... 600 017 Phone 442882 * 29,

5, మద్రాసు-600017